

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK**ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

e-mail: zsarić@hrvatskariječ.rs

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskariječ.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskariječ.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskariječ.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redakтура)
e-mail: zperusic@hrvatskariječ.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskariječ.rs
Zoran Vukmanov Šimokov (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskariječ.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskariječ.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskariječ@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskariječ.rs**TISAK:** »Rotografika« doo SuboticaList je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Faze razvoja

Ovaj je tjedan bio u znaku obilježavanja važnih datuma za Republiku Hrvatsku i cijeli hrvatski narod. Obilježavao se Dan državnosti Republike Hrvatske, 25. lipnja, i u rezidenciji veleposlanika RH u Beogradu, a nekoliko dana prije proslavio ga je domjenkom na Paliću i Generalni konzulat RH u Subotici. Tog datuma, prije točno 18 godina, Hrvatski sabor je donio odluku o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Hrvatska je danas članica NATO-a i na putu je da postane punopravnom članicom Europske Unije. Na tom je putu prošla i prolazi kroz različite faze, a i odnosi između Hrvatske i Srbije prolazili su kroz razne faze. Sudeći prema izjavama predsjednika Hrvatske i Srbije, Stjepana Mesića i Borisa Tadića, koji su se sastali u Novom Sadu prigodom održavanja summita država središnje i istočne Europe, odnosi dviju država i dvaju naroda idu uzlaznom putanjom.

Prošloga je petka, pak, obilježen jedan od blagdana hrvatske zajednice – Dan rođenja biskupa Ivana Antunovića. Svake je godine sve manje uzvanika prigodom obilježavanja blagdana hrvatske zajednice, a ove je godine blagdan proslavio zasigurno najmanji broj uzvanika od kada hrvatska zajednica u Srbiji ima svoje službene blagdane. Razloga za slabi odaziv ima vjerojatno puno, ali o tome bi trebali govoriti prije svega oni koji su obilježavanje ovoga blagdana organizirali. Ponavlja se tako slika koja se vidi i na sjednicama krovnog tijela – sve je manje zainteresiranih i aktivnih, zavladała je neka čudna letargija. I s posljednje sjednice Izvršnog odbora HNV-a loše vijesti. Od 19 hrvatskih udruga s ukupno 27 projekata zbog formalnih nedostataka veliki dio projekata je odbijen na ovogodišnjem natječaju Ministarstva kulture Republike Srbije, dok je samo sedam projekata pet hrvatskih udruga uspješno apliciralo na natječaj. Nakon neuspjeha, kako to obično biva, slijedi analiza, a najavljen je u rujnu još jedan seminar za udruge. Kao dežurni krivac može se označiti i financijska kriza, ali je ovaj neuspjeh svakako pokazatelj da je udrugama trebalo pomoći ranije.

J. D.

OBILJEŽAVANJE DANA DRŽAVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE NA PALIĆU

U OVOME BROJUSindikati o privatizaciji u poljoprivrednoj prerađivačkoj industriji
TRGOVINA DIKTIRA TEMPO PROIZVOĐAČIMA 10-11Židovska zajednica u Subotici
NE OKRETATI GLAVU OD PROBLEMA SUGRAĐANA 20Na salašu Tomislava Skenderovića na Bikovu
OSNOVANE TRI MJESNE ORGANIZACIJE MLADEŽI DSHV-A 22Uspjeh nogometne reprezentacije HNV-a
TREĆI U EUROPI 46-47

Manjine traže konstituiranje Republičkog vijeća za nacionalne manjine

Nacionalna vijeća na čekanju

Uredba o formiranju Republičkog vijeća za nacionalne manjine, trebala se u četvrtak naći na dnevnom redu Vlade Republike Srbije, prema riječima tajnika Nacionalnog vijeća rumunjske nacionalne manjine, koji tu dužnost obnaša i u koordinaciji nacionalnih vijeća, *Dragana Marčel*.

»Na sastanku koordinacije nacionalnih vijeća održanom 8. svibnja došli smo do zaključka da se jedino formiranjem Republičkog vijeća za nacionalne manjine možemo sastati s ministrima zaduženim za resore koji su važni za ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina«, kaže Marčel navodeći kako, na primjer, s ministrom za obrazovanje *Žarkom Obradovićem* nisu uspjeli dogovoriti sastanak od listopada prošle godine.

S koordinacije je upućen i zahtjev za sastanak s predsjednikom Republike Srbije *Borisom Tadićem* i predsjednikom Vlade *Mirkom Cvetkovićem*. Koordinacija je predložila da se na sastanku s predsjednikom države razgovara o donošenju zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, konstituiranju

Republičkog vijeća za nacionalne manjine i o nekim problemima obrazovanja i informiranja nacionalnih manjina u središnjoj Srbiji.

»Na žalost, do sada nismo dobili nikakav odgovor niti od ureda premijera niti ureda predsjednika. Nismo dobili službenu informaciju kada će biti sastanak, samo smo dobili informaciju od ministra za ljudska i manjinska prava *Svetozara Čipčića* da će se uredba o formiranju Republičkog vijeća za nacionalne manjine uskoro naći na dnevnom redu Vlade i da će odmah nakon toga biti sazvan prvi konstitutivni sastanak. Ako se formira Republičko vijeće onda će svi ministri biti prisutni na sastanku i moći ćemo izravno ukazati na probleme s kojima se susrećemo u radu«, kaže Marčel i podsjeća kako je zadnji sastanak ovoga tijela bio u prosincu 2006. godine.

Jedan od problema je i neredovito financiranje nacionalnih vijeća, a još više neizvjesnost u pogledu iznosa dotacija koje se mogu očekivati u ovoj godini. Prema riječima Marčela, Rumunjsko nacionalno vijeće u travnju nije dobilo niti jednu dotaciju, a u svibnju je dotacija manja za oko 70 posto.

Dragan Marčel

Da podsjetimo, prema republičkom proračunu bilo je predviđeno 200 milijuna dinara za nacionalna vijeća, rebalansom je smanjeno na 141 milijun i 615 tisuća dinara, što je umanjenje od 29 posto. Najveći je problem, ističe Marčel, što su informacije o dotacijama nacionalnim vijećima oprečne, realno su sredstva koja nacionalna vijeća dobivaju iz republičkog proračuna manja tako da je s koordinacije upućen zahtjev da se o problemu financiranja rada nacionalnih vijeća razgovara s premijerom Cvetkovićem.

»Planiramo što prije organizirati još jedan sastanak koordinacije nacionalnih vijeća kao i sastanak koordinacije na razini pokrajine, jer ne znamo ni koliko će biti dotacije iz pokrajinskog proračuna niti kakva će biti dinamika isplate«, kaže Marčel. Na ovom bi sastanku nacionalna vijeća trebala razgovarati i o dvama novim zakonima – zakonu o obrazovanju i zakonu o kulturi, budući da je stav koordinacije nacionalnih vijeća da ovlasti koje budu predviđene u zakonu o nacionalnim vijećima budu prenesene i na ova dva zakona.

J. D.

OBLJEŽENA OBLJETNICA OSNUTKA HRVATSKO BUNJEVAČKO-ŠOKAČKE STRANKE

Pet godina HBŠS-a

Probleme hrvatske zajednice prvenstveno režira Beograd, ali ga potpomažu i karijeristi iz redova naše manjinske zajednice, istaknuo je predsjednik Hrvatsko bunjevačko-šokačke stranke *Blaško Temunović* u petak 19. lipnja, na svečanoj sjednici održanoj u povodu obilježavanja 5. obljetnice od osnutka ove stranke. Kako se navodi u priopćenju HBŠS-a, Temunović je u svom uvodnom govoru rekao i kako se HBŠS za prava bori isključivo demokratskim sredstvima, kao što su ocjene ustavnosti i zakonitosti koje su pokrenute pred Ustavnim sudom države u kojoj živimo, a po iscrpljivanju svih mogućnosti pokreće tužbe pred Sudom za ljudska prava u Strasburgu.

Konzulica savjetnica *Vesna Njikoš-Pečkaj* pružila je tom prigodom potporu stranci iako je nedavno na položaju u Konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, pa stoga još nije upoznata u potpunosti sa stanjem u novom okruženju, navodi se u priopćenju HBŠS-a. Kako bi potpora bila što učinkovita

tija, ona je pozvala vodstvo stranke da pripremi pisani sažetak problematike koja postoji na ovim prostorima te da joj ga proslijedi, budući da je očigledno kako postoji još jako puno gorućih problema koji čekaju na hitno rješavanje.

Dr. Josip Ivanović, simpatizer i povremeni suradnik stranke, u svome je pozdravnom govoru pohvalio dosadašnji rad HBŠS-a te poželio da tako i nastavi jer se strogo drži zacrtanoga puta i nije pala pod ničiji utjecaj. Da nema ove stranke nikada se ne bi čulo za probleme koji su od velikog značaja za našu zajednicu, a pokušavaju se počistiti pod sag, te samim time prikazati kao da uopće niti ne

postoje, istaknuo je tom prigodom dr. Ivanović.

Poučen iskustvima koje je sakupljao na raznim dužnostima, dr. Ivanović je ukratko prikazao koliko je to mukotran i težak napor koji se ulaže, ističući da su za vrijeme koje je proveo kao predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća pokretane mnoge inicijative od interesa za našu zajednicu, koje nisu naišle na odobravanje, te je zaključio da Republika Srbija jednostavno nije zainteresirana za rješavanje problema manjina, ne poštuje prvenstveno Ustav i zakone, a samim time i međunarodno preuzete obveze zaštite manjina.

Dr. Ivanović je na koncu svog obraćanja vodstvu stranke, te svim članovima i simpatizerima čestitao obljetnicu i poželio im i nadalje ovako predan rad i iskazanu hrabrost u radu.

S. J.

Sporazum o ekonomskoj suradnji Srbije i Hrvatske

Srpski i hrvatski vicepremijeri, ministar ekonomije i regionalnog razvoja *Mladen Dinkić* i ministar gospodarstva *Damir Polančec*, potpisali su u srijedu 24. lipnja u Zagrebu sporazum o ekonomskoj suradnji. Taj sporazum će, kako je najavljeno, omogućiti razvoj i unapređenje ekonomske suradnje dviju zemalja, kao i postizanje usklađenosti bilateralne ugovorne regulative s propisima Europske Unije radi

Mladen Dinkić i Damir Polančec

blagovremene pripreme obje zemlje za pristupanje EU. Sporazumom o ekonomskoj suradnji Srbije i Hrvatske definirat će i prioritetna područja suradnje kao što su brodogradnja, strojogradnja, energetika i elektrotehnička industrija, infrastruktura, poljoprivreda i prehrambena, farmaceutska, duhanska, kemijska i drvena industrija, kao i turizam.

D. D.

Slovenija i dalje blokira Hrvatsku

Slovenija je blokirala zatvaranje još jednog poglavlja u hrvatskim pristupnim pregovorima, čime se ukupan broj blokiranih poglavlja popeo na 13. Na sastanku radne skupine za proširenja 23. lipnja u Bruxellesu, Slovenija nije dala zeleno svjetlo za zatvaranje pregovora u poglavlju Statistika, a obrazloženje za to je isto kao i za ostala blokirana poglavlja – prejudiciranje granice. Shodno tome, češko predsjedništvo je odlučilo otkazati pristupnu konferenciju s Hrvatskom planiranu za petak 26. lipnja, jer zbog slovenske blokade nema nijednog poglavlja koje bi se moglo otvoriti ili zatvoriti.

D. D.

Novi zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju

Pomoćnica ministra prosvjete u Vladi Republike Srbije *Milka Andrić* izjavila je 19. lipnja kako će zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju prvi put na sveobuhvatan način urediti područje predškolskih ustanova u Srbiji. Ovaj dokument bi se trebao tijekom srpnja naći u skupštinskoj proceduri u paketu s drugim zakonima u području prosvjete, uključujući i krovni zakon o osnovama sustava obrazovanja i odgoja. Ona je navela kako nacrt predviđa da se odgoj i obrazovanje djece predškolskog uzrasta, od šest mjeseci do polaska u osnovnu školu, odvija u predškolskoj ustanovi, ali da se može odvijati i u školi.

Također, Andrićeva je ukazala na to da se rad ostvaruje na srpskom jeziku, a za pripadnike nacionalne manjine na materinjem jeziku, dvojezično ili na srpskom, ako se za to opredijele roditelji. Kada je riječ o financiranju djelatnosti predškolske ustanove, nacrt propisuje da roditelji djece sudjeluju s 20 posto od ekonomske cijene za vrtić čiji je osnivač Republika, Pokrajina ili jedinica lokalne samouprave.

Prema njenim riječima, predviđeno je da odgojno-obrazovni rad ostvaruju odgajatelji, medicinske sestre-odgojiteljice, edukatori i reha-

bilitatori-odgojitelji, kao i da ustanova ima i stručne i druge suradnike, ovisno o izbornim programima.

Statut Vojvodine opet čeka izmjena?

Posljednjih se dana u medijima u Srbiji opet aktualiziralo pitanje Statuta Vojvodine. Prema pisanju »Blica« Statut Vojvodine bit će vraćen nazad u pokrajinsku skupštinu i promijenjen u skladu s Ustavom Srbije i Nacrtom zakona o utvrđivanju nadležnosti Vojvodine. Kako list piše, Vojvodina neće imati vladu ni glavni grad, morat će se odrediti odrednice da je europska regija, neće donositi zakone niti sklapati međudržavne ugovore, kako to predviđa Statut. Prema odredbama koje definiraju njene nadležnosti, Vojvodani će sami odlučivati o mreži sudova na teritoriju Vojvodine, ostat će odredba o osnivanju Razvojne banke, međutim, na inzistiranje Radne skupine za izradu nacrta bit će izbačena odredba o Pokrajinskom zavodu za statistiku. Prema najavama ostaje i Vojvodanska akademija znanosti i umjetnosti.

Zastupnik Saveza vojvodanskih Mađara *Balint Pastor* u medijima ističe kako njegova stranka ne pristaje na manji stupanj autonomije od onog koji je većinski usuglašen u pokrajinskom parlamentu.

D. D.

Nova suradnja općina iz Srbije i Hrvatske

Redovita konferencija Pokrajinskog tajništva za regionalnu i međunarodnu suradnju iz ciklusa »Europa u Vojvodini« održana je 23. lipnja u Izvršnom vijeću AP Vojvodine. Bila je posvećena predstavljanju zajedničkog projekta općina Temerin, Žabalj i Titel iz Srbije i općina Borovo i Negoslavci iz Hrvatske, pod nazivom »Mreža centara za razvoj poduzetništva i prekograničnu suradnju«, kojim će konkurirati za sredstva u okviru programa prekogranične suradnje IPA EU Srbija - Hrvatska 2007-2013. godine. Predviđeno je da projekt traje 18 mjeseci, a procijenjena vrijednost mu je do maksimalnih 200.000 eura, što je i limit sredstva IPA programa za ovakve projekte. Također je predviđeno da 85 posto ovih sredstva ide iz donacija sredstava IPA programa EU, a da je sudjelovanje općina potpisnica sporazuma 15 posto.

Sjednica IO HNV-a: Analiza lošeg učinka udruga na natjecanju Ministarstva kulture

Samo sedam projekata pet hrvatskih udruga uspješno je apliciralo na natječaj republičkog Ministarstva kulture za sufinanciranje programa i projekata u oblasti umjetnosti i kulture nacionalnih manjina u 2009. godini.

»I pokraj seminara i nudenja usluga da im se pomogne u pisanju projekata, udruge su loše prošle na ovogodišnjem natjecanju Ministarstva kulture. Ministarstvo je od nas tražilo da po prioritetu rangiramo projekte koji su prošli natječaj, a to smo odredili kronološki prema datumu održavanja ili realiziranja projekta«, kaže predsjednica Izvršnog odbora HNV-a *Slavica Peić* nakon u srijedu održane sjednice toga tijela. »Na natječaj se, kako sam neslužbeno saznala, prijavilo 19 hrvatskih udruga s ukupno 27 projekata. Zbog formalnih nedostataka veliki dio projekata je odbijen na natječaju. Čini se da financijska kriza treba naučiti udruge da vode računa o svakoj sitnici u svezi natječaja«, dodaje Peićeva.

Po njezinim riječima, Ministarstvo kulture će ove godine za natječaj izdvojiti 4 puta manja sredstava nego lani. Prošle su godine ta sredstva iznosila 20 milijuna dinara za svih 14 nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

S ciljem da ubuduće spriječi ovako loš učinak natječajnog apliciranja udruga, na sjednici IO HNV-a je odlučeno da se od udruga traže odbijene koje su one dobile od Ministarstva kulture, te da se nakon analize, na seminaru za predstavnike udruga, koji se planira za rujna, pokušaju nadvladati postojeći problemi udruga u svezi pisanja projekata.

D. B. P.

U NOVOM SADU ODRŽAN 16. SUMMIT ŠEFOVA DRŽAVA SREDIŠNJE EUROPE

Suradnjom na izazove

Domaćin summita predsjednik Srbije Boris Tadić pozvao na solidarnost u prevladavanju posljedica ekonomske krize i istaknuo potrebu suradnje u području energetike * Visoki dužnosnici 14 zemalja izrazili snažnu potporu integraciji Zapadnog Balkana u EU i procesu liberalizacije viznog režima u regiji * »Hrvatska u svijetu može biti predstavljena kao zrela demokracija onda kad njezini građani sa sigurnošću i u sigurnosti dolaze u Hrvatsku, reguliraju svoj status i na kraju se vrate u svoje kuće, gradove i sela«, izjavio hrvatski predsjednik Stjepan Mesić

Piše: Dušica Dulić

U znaku podrške nastavku integracije Zapadnog Balkana u EU i viznoj liberalizaciji za građane te regije, te isticanja značaja i nužnosti dobre regionalne suradnje za prevladavanje svjetske ekonomske i energetske krize, protekloga je tjedna, od 18. do 21. lipnja, u Novom Sadu održan 16. summit šefova država središnje Europe s temom »Zajednički rad na prevladavanju izazova 3E - ekonomija, energija i europske integracije«. Za Srbiju je ovo najveći međunarodni skup koji je organizirala u proteklih 20 godina, preciznije od summita nesvrstanih davne 1989. godine. Osim domaćina, predsjednika Srbije *Borisa Tadića*, na čiji se prijedlog ovaj veliki skup i organizirao u Novom Sadu, summitu su bili nazočni predsjednici: Austrije *Heinz Fisher*, Bugarske *Georgi Parvanov*, Crne Gore *Filip Vujanović*, Češke *Vaclav Klaus*, Hrvatske *Stjepan Mesić*, Italije *Giorgio Napolitano*, Makedonije

Gjorgi Ivanov, Moldavije *Vladimir Voronjin*, Poljske *Lech Kaczynski*, Slovačke *Ivan Gašparovič*, Slovenije *Danilo Tuerk*, Ukrajine *Viktor Juščenko*, te predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine *Nebojša Radmanović*. Nazočnost su u posljednjem trenutku otkazali predsjednici Mađarske *Lászlo Sólyom* i Albanije *Bamir Topi*, a poziv za sudjelovanje nije dobio predsjednik Kosova *Fatmir Sejdiu*, zbog poznatog odbijanja Srbije da prizna neovisnost Kosova.

Visokim dužnosnicima su, osim plenarnog zasjedanja i brojnih bilateralnih susreta, bili upriličeni i dodatni sadržaji, te su s domaćinom, predsjednikom Srbije, posjetili manastir Krušedol na Fruškoj gori, te Kapelu mira i Karlovačku gimnaziju u Srijemskim Karlovcima.

Međunarodni skup visokih dužnosnika u središtu Vojvodine, koju su mnogi ugledni gosti ovom prigodom ocijenili kao pravi primjer europske regije u kojoj živi više

od 30 različitih etničkih zajednica, pratilo je više od dvjesto novinara iz ove regije, a domaćin sljedećega summita zemalja središnje Europe bit će Poljska.

PLENARNO ZASJEDANJE

Predsjednici četrnaest zemalja središnje i istočne Europe izrazili su na plenarnom zasjedanju 19. lipnja snažnu potporu integraciji Zapadnog Balkana u EU i procesu liberalizacije viznog režima u regiji, ističući kako budućnost cjelokupne regije ovisi o njenim izgledima za članstvo u EU. Otvarajući summit, predsjednik Srbije Boris Tadić je poručio kako EU ne smije odustati od integracije Zapadnog Balkana, jer bi time učinila nenadoknadivu štetu sebi, te je istaknuo kako ostvarenje punopravnog članstva u EU predstavlja »najvažniji strateški prioritet Srbije«. On je tom prigodom pozvao na solidarnost u prevladavanju posljedica ekonomske

krize i istaknuo potrebu suradnje u području energetike, a posebno značaj izgradnje plinovoda »Južni tok« za stabilniju opskrbu EU plinom, procjenjujući kako ova regija može postati »energetski most do krajnjih potrošača u ostalim dijelovima Europe«, ukoliko se bude vodila zajednička energetska politika.

Predsjednik Češke Vaclav Klaus, države koja još par dana predsjedava Europskom Unijom, i ovom je prigodom izrazio punu potporu težnjama Zapadnog Balkana da se integrira u EU i izrazio očekivanje da će doći do napretka u tom procesu tijekom predsjedavanja Švedske u drugoj polovici 2009. godine. Dodao je i kako, prije svega, očekuje veći napredak u pristupnim pregovorima s Hrvatskom, te kako smatra da je granični spor između Hrvatske i Slovenije bilateralno pitanje za koje nema potrebe nametati rješenje »sa strane«. O napretku svoje zemlje na putu u EU govorio je predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, dok se, govoreći o prioritetima svoje zemlje, predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine Nebojša Radmanović založio za transformaciju Ureda visokog predstavnika za BiH u »specijalno predstavništvo EU«, kako bi BiH, koja je opredijeljena za europske integracije, bila ravnopravna sa zemljama u regiji.

Vanjskopolitičke ambicije Hrvatske neće biti zadovoljene njezinim ulaskom u EU, nego tek i integracijom ostalih zemalja regije u Uniju, rekao je u svojem govoru hrvatski predsjednik Stjepan Mesić te je naglasio kako »dvostruka mjerila ne bi smjela postojati, jer bi ona samo poljuljala povjerenje u Uniju, te mogla negativno utjecati i na bilateralne odnose kandidata koji ulaze pod različitim uvjetima«. Također je, kao i domaćin summita, zagovarao zajedničko suočavanje s gospodarskom krizom, opskrbom energenata i europskim integracijama, zaključujući kako »soliranje na političkoj sceni ne donosi rezultate, jednostavno zato što sva pitanja s kojima se suočavamo dobivaju, u većoj ili manjoj mjeri, globalni karakter, ona su zajednička«. Gospodarstvo, kako je rekao, ne smije biti talac politike, niti oružje za postizanje političkih ciljeva, te je ponovio da je Hrvatska iskrena i principijelna u stavu da neće ometati Srbiju na putu prema EU. U svojem govoru dodao i kako Slovenija koristi svoje članstvo u

EU da bi riješila svoj bilateralni spor s Hrvatskom, ocijenivši da to »principijelno nije u redu«.

I predsjednik Austrije Heinz Fischer osvrnuo se na aktualni hrvatsko-slovenski granični spor, ističući kako vjeruje da će problemi koji su nastali u pregovorima o pristupanju Hrvatske biti ubrzo prevladani. Za razliku od njih, predsjednik Slovenije Danilo Tuerk se u svojem govoru nije bavio otvorenim pitanjima s Hrvatskom već je isticao kako cijeni napore Srbije na putu prema EU.

Jedan od rijetkih dužnosnika koji se mogao pohvaliti kako je njegovu zemlju ekonomska kriza najmanje pogodila bio je predsjednik Poljske Leh Kaczynski, koji je istaknuo kako ulazak u EU treba biti otvoren zemljama Balkana, ali i Ukrajini, Gruziji i Moldaviji, te ukazao kako je Europa u opasnosti da izgubi na svom značaju, jer je cijeli svijet postao konkurentan i da se stoga europske zemlje trebaju boriti za bolji položaj u tim globalnim odnosima.

Poslije krize u opskrbi plinom s početka siječnja predsjednik Ukrajine Viktor Juščenko i ovu je prigodu iskoristio kako bi uvjeravao svoje kolege da Ukrajina jamči »siguran i neprekidan« protok plina preko svog teritorija, te pozvao na stvaranje zajedničkog koncepta plinskog tržišta u Europi, po ugledu na tržište električne energije. U medijima zemalja bivše Jugoslavije rado se prenosila i izjava predsjednika Slovačke Ivana Gašparoviča, koji je naglasio kako bi Europska Unija trebala biti puno kreativnija u pomaganju ovih zemalja za ulazak u EU. Inače, Gašparovič je boravak u Srbiji iskoristio i za posjet svojoj, slovačkoj zajednici u Kovačici i Bačkom Petrovcu te im zahvalio što su lojalni građani države u kojoj žive.

HRVATSKO-SRPSKI BILATERALNI SUSRET

Novosadski summit bio je dobar povod za održavanje brojnih bilateralnih susreta šefova država središnje i istočne Europe, a već prvoga dana sastali su se predsjednici Hrvatske i Srbije, Stjepan Mesić i Boris Tadić, koji su i tom prigodom ponovili kako je zajednički cilj zemalja regije članstvo u EU te da se one međusobno trebaju podupirati na tom putu. U zajedničkom obraćanju novinarima nakon razgovora sa srbijanskim predsjednikom Mesić je istaknuo kako je jedna od tema razgovora bilo pitanje povratka izbjeglih iz Hrvatske koji su u Srbiji, te je naglasio: »Hrvatska u svijetu može biti predstavljena kao zrela demokracija onda kad njezini građani sa sigurnošću i u sigurnosti dolaze u Hrvatsku, regu-

Povijest summita

Ideja za kreiranje summita šefova država središnje Europe kao neformalnog, neinstitucionalnog foruma pokrenuta je prvi put u rujnu 1993. godine u Salzburgu, a domaćin je bio tadašnji austrijski predsjednik. Osnovna ideja od samog početka bila je uspostaviti neposredan i ravnopravan dijalog s izravnim susjedima i drugim europskim državama o svim pitanjima od zajedničkog interesa. Godišnji susreti počeli su 1994. godine, tako da skupovi državnik predstavljaju slobodne rasprave i razmjenu mišljenja o pitanjima od zajedničkog interesa, kako za zemlje sudionice, tako i za Europu u cjelini.

i popisima osumnjičenih za neka kaznena djela počinjena u vrijeme rata, predsjednik Hrvatske je rekao kako je napravljen sporazum s mjerodavnim tijelima u Srbiji i Crnoj Gori da se slučajevi onih koji se u Hrvatskoj žele procesuirati, a ne mogu biti izručeni niti iz Srbije niti

Hrvatskoj i taj posjet će biti početkom rujna. To će biti prilika da imamo razgovore ne samo u Zagrebu, već i u nekim drugim mjestima u Hrvatskoj i još jednom pokažemo kako odnosi dvaju naroda idu uzlaznom putanjom«, dodao je Tadić.

Međusobnim podupiranjem lakše u EU, sastanak Stjepana Mesića i Borisa Tadića

liraju svoj status i na kraju se vrate u svoje kuće, gradove i sela.« Govoreći o tajnim optužnicama

iz Crne Gore, predaju državnim odvjetništvima u tim zemljama. »Onaj tko je kriv neka bude procesuiran, onaj tko nije neka bude oslobođen, jer to je jedini način da uspostavimo do kraja dobru suradnju«, istaknuo je Mesić. Srbijanski predsjednik Boris Tadić novinarima je rekao kako vjeruje da će Hrvatska prva u regiji ući u EU te da će ona istodobno za sobom povući i ostale zemlje regije u tom procesu. Na sastanku je, kako je dodao, bilo riječi i o rješavanju pitanja granice između dviju zemalja, te je dogovoreno da trenutačno rješenje, koje ima privremeni karakter, treba ostati i nadalje, te da se ide u pravcu rješavanja tog pitanja u duhu dobrosusjedstva i suradnje. »Ja sam prihvatio poziv predsjednika Mesića da dodem u posjet

Prema njegovim riječima, govorilo se i obnavljanju zračne veze između Beograda i Zagreba, koja je postojala u bivšoj Jugoslaviji, jer je potpuno nelogično da nema zračne veze između dva grada, i to usporava ekonomsku suradnju i kretanje ljudi.

Inače, Mesić je među prvim dužnosnicima napustio summit u Novom Sadu, budući da je prošloga vikenda u posjetu imao predsjednika Kine Hu Jintaua, koji je u Zagrebu boravio predvođeci izaslanstvo od oko 250 kineskih gospodarstvenika koji su sudjelovali na organiziranome hrvatsko-kineskom poslovnim forumu, skupa s više od 200 hrvatskih poduzetnika. O važnosti ovoga događaja govori i podatak da kineski predsjednik do sada nije posjetio niti jednu drugu zemlju jugoistoka Europe.

Rekonstrukcija s povodom

Uoči summita, potpuno je rekonstruirana Velika dvorana Skupštine Vojvodine, demontiran je stari i nabavljen novi namještaj, postavljene su nove podne obloge, tepih staze, nabavljeni su i montirani jarboli, postavljena nova rasvjeta, zastave i drugo. Uređena je i dvorana u novosadskoj Gradskoj kući, te su renovirani i Titovi saloni na Petrovaradinu u kojima su održavani brojni bilateralni susreti, a za iste će se namjene koristiti i ubuduće. Kako to već biva u Srbiji, u nekoliko dana prije početka summita bili su pojačani radovi na popravcima većine putnih pravaca u Novom Sadu, te u središtu grada, a Novi Sad je za ovu priliku postao i prvi grad u Srbiji u kojemu je bio postavljen i takozvani pokretni drvored.

SINDIKATI O PRIVATIZACIJI U POLJOPRIVREDNOJ PRERAĐIVAČKOJ INDUSTRIJI

Trgovina diktira tempo proizvođačima

Države u regiji, koje se nalaze u procesu europskih integracija, nadaju se povratku na europsko tržište, prilivu kapitala, otvaranju novih radnih mjesta, većem izvozu i povećanju životnog standarda građana. Taj put do ulaska u Europsku Uniju prošla je Slovenija, Hrvatska se nada skorom ulasku, a njihova iskustva dragocjena su pomoć i drugim zemljama regije. Nedavno je prilika za razmjenu iskustava bio na Paliću održan skup sindikata poljoprivredne prerađivačke industrije iz svih bivših republika Jugoslavije, a njihova iskustva pokazuju da ih uglavnom sve muče, ili ih očekuju, isti problemi.

KONSTANTNO SIROMAŠENJE VOJVODINE

U Vojvodini je danas 87 posto poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu, a u neprivatiziranim kombinatima ostalo je još desetak posto od nekadašnjeg broja zaposlenih.

Za razliku od drugih gospodarskih grana u Srbiji, poljoprivreda je u tehnološkom smislu najmanje zaostala i još uvijek se može nositi s konkurencijom u zapadnoj Europi, smatra *Jelena Češljević*, predsjednica odbora poljoprivrede Vojvodine Samostalnog sindikata. No, unatoč dobrim geografskim uvjetima, prirodnim resursima i nizom komparativnih prednosti, država ovoj djelatnosti najmanje daje značaja i prioriteta. Godinama unatrag državni proračun puni upravo poljoprivreda – primarna proizvodnja sudjeluje s 29 posto u proračunu, a ukupna poljoprivredna proizvodnja s oko 40 posto. To

dokazuje da u državi nema industrije i da gotovo ništa drugo ne radi. Pri tomu se iz proračuna za poljoprivredu izdvajalo samo 3,7 posto, dok je ove godine i to izdvajanje smanjeno, te je agrarni proračun čak za 40 posto lakši od lanjskog. Zato se s punim pravom govori o konstantnom iscrpljivanju i siromašenju Vojvodine.

Jelena Češljević ističe da su sindikati svoju možda najveću nemoć pokazali upravo kod privatizacije prehrambene industrije.

»Mi smo već ranije govorili da nije dobro ići u privatizaciju u području poljoprivrede na način kako je to urađeno, da se mora strateški znati što je to što se prvo privatizira, a što kasnije. Smatrali smo da bi metoda dokapitalizacije najviše odgovarala poljoprivredi, međutim, sve je bilo pod istim zakonom i sve je bilo kao na 'buvljolji pijaci' – evo, izvol'ite, pa kupite. Zato nam se dešava da su neka poduzeća kupili ljudi koji možda nikad u životu nisu nogom ušli u poduzeće, nemaju informacija i saznanja kako se u poljoprivredi radi, i sada imamo dosta poljoprivrednih tvrtki koje su takvi kupci doveli u izuzetno tešku situaciju zadužujući ih i ostavljajući ih bez ičega. U državi nije bilo snage da, kao socijalni partneri, sjednemo i vidimo što želimo. Cijeli smisao i poanta bila je napuniti državni proračun, a sve ostalo – vidjet ćemo kako ćemo. To su suštinski problemi, jako bitni iz ugla sindikata, koji su trebali predstavljati osnovu pravog socijalnog dijaloga i poduzimanja socijalnih mjera odgovornosti.«

Premda se domaća poljoprivreda može nositi s konkurencijom u zapadnoj Europi kada je riječ

o tehnologiji, u drugim stvarima, osobito onim koji se tiču poticaja i benefita koje ima europska poljoprivreda, naši proizvođači su potpuno nemoćni.

Jelena Češljević, predsjednica odbora poljoprivrede Vojvodine Samostalnog sindikata

»Ocena sindikata je bila da će primjena Sporazuma o pridruživanju EU najteže posljedice imati po poljoprivredu, zato što se mi nismo spremili da se možemo, uvjetno rečeno, s lavovima boriti. Jer ti lavovi imaju po hektaru premije, regrese i drugo - što mi nemamo, ili nam se sve više smanjuje. Na primjer, proračunska izdvajanja za poljoprivredu su bila 3,7 posto, a ove je godine i od toga za 40 posto manje«, kaže Češljagić, te dodaje kako se ne može reći da ministarstvo poljoprivrede nije uradilo veliki dio posla na usklađivanju s propisima EU.

»Činjenica je da se naši propisi usklađuju kada je riječ o kvaliteti hrane, mogućnosti izvoza i poštovanja propisa u EU. Ljudi su svjesni

da su dio nekog svijeta, kontinenta i na kraju cilj je da se standardi i kod nas poštuju. Surađujemo oko toga s kolegama iz regije, iz Hrvatske su nam jako puno pomogli oko zakona o poljoprivrednom zemljištu, i mi smo njihovo iskustvo pokušali ovdje primijeniti.«

HRVATSKA: PRESPORE PROMJENE

U Hrvatskoj je privatizacija u poljoprivredi u jednom dijelu dobro provedena, ocjenjuje *Denis Paradiš*, član predsjedništva sindikata PPDIV. Dosta je velikih bivših kombinata privatizirano, to su bile tvrtke s velikim brojem zaposlenih koje praktički nisu radile, bile su pred propadanjem, država nije vodila veliku brigu o njima, a nakon što su prešle u privatne ruke, zadržale su svoje djelatnosti i sada rade.

»Država je čak tu, rekao bih, bila fer i korektna, davala je neke poticaje tim prehrambenim industrijama, tako da ima tu svijetlih primjera. Nažalost, ima kompanija koje još uvijek vegetiraju, u državnim su rukama, i mislim da neće još dugo moći raditi na taj način.«

Hrvatski proizvođači su spremni boriti se s europskom konkurencijom, kaže Paradiš, te ističe kako su to pokazali prije dva tjedna kada je u Zagrebu održan veliki prosvjed na kojemu je bilo oko tisuću traktora iz cijele Hrvatske. Premda država u velikom dijelu daje poticaje za proizvodnju, oni ipak ne stižu na vrijeme, pa su to pravi problemi koji proizvođačima stvaraju teškoće i koji su bili povod za velike prosvjede.

»Ljudi su došli tražili veće cijene

Jelena Češljević: *Neka poduzeća kupili su ljudi koji nemaju informacija i saznanja kako se u poljoprivredi radi, i sada imamo dosta poljoprivrednih tvrtki koje su takvi kupci doveli u izuzetno tešku situaciju zadužujući ih i ostavljajući ih bez ičega* * **Denis Paradiš:** *Država je davala neke poticaje prehrambenoj industriji, tako da ima svijetlih primjera privatizacije, ali, nažalost, ima kompanija koje još uvijek vegetiraju i u državnim su rukama* * **Jovan Labanac:** *U prehrambenoj industriji nije bilo niti koncentracije niti efektivne podjele rada i specijalizacije i to danas izaziva nagla otpuštanja i zatvaranja tvrtki i poduzeća, koja imaju čak i vrlo kvalitetnu marku*

za mlijeko i pšenicu, međutim, tu se pokazalo da je ljude vrlo lako podijeliti i na kraju se taj prosvjed završio, rekao bih, na zadovoljstvo vlade, a ne onih koji su tamo došli. Ispalo je da su dobili samo obećanja i pitanje je hoće li se od toga nešto izvršiti. Obećan im je veliki novac, kojeg definitivno u ovom trenutku vlada nema. U poljoprivredi se dešavaju promjene, mada još uvijek kod nas postoje neki prastari

Denis Paradiš, član predsjedništva PPDIV Hrvatske

zakoni. Ljudi rade i vrlo teško žive od toga, rekao bih čak - preživljavaju. Velikih problema još imamo sa zemljištima, dosta je onog koje se ne obrađuje, ima zemljišta za koje se ne znaju vlasnici, i dok se ne donese neki kvalitetan zakon i ta se zemlja iskoristi na pravi način, to

će i nadalje biti problem. Promjena ima, ali se one dešavaju vrlo sporo i za ljude koji su direktno zaposleni i uključeni u poljoprivredu to je presporo.«

SLOVENIJA: OČEKUJU SE OTPUŠTANJA

Za Sloveniju je privatizacija već odavno prošlo vrijeme, a država se nalazi na otvorenom tržištu rada i kapitala. Svojedobno je ipak, dijelom zbog državnog utjecaja ali i zbog kvalitete rada, u procesu privatizacije Slovenija uspjela sačuvati svoje dvije pivovare, ali ne i »Tobačnu tovarnu«, koja je nekada proizvodila čuveni »57«. Generalni tajnik Sindikata kmetistva i živilske industrije Slovenije *Jovan Labanac* kaže da je, zbog krize proizvodnje šećera u svijetu, i jedina šećerana u Ormožu zatvorena, te dodaje da će ta sudbina čekati i druge šećerane u regiji.

»Slovenačka prehrambena prerađivačka industrija je došla u vrlo težak položaj zbog svojedobne koncentracije kapitala u trgovini, koja je onda počela diktirati vrlo težak tempo proizvođačima, odnosno prehrambenoj industriji. Istodobno nije bilo niti koncentracije niti efektivne podjele rada i specijalizacije u prehrambenoj industriji, i to danas izaziva nagla otpuštanja i zatvaranja tvrtki i poduzeća, koja imaju čak i vrlo kvalitetnu marku. Recimo, poznat je bio MIP (Mesna

industrija Primorske) po pršutu, mortadeli, itd, koji je ovih dana zatvoren zbog načina vođenja i, naravno, privatizacije, a rekao bih i krađe poslodavaca. Samo u tom poduzeću otpušteno je 750 ljudi, što je za Sloveniju jako mnogo, budući da je ukupno u prerađivačkoj industriji oko 14.000 zaposlenih. Priča se tu ne završava, očekuju nas nova otpuštanja, osobito u mljekarstvu i pekarstvu, a i u drugim područjima prerade«, kaže Jovan Labanac.

Inače, zbog nepovoljnih geografskih uvjeta za zemljoradnju i poljoprivrednu proizvodnju, Slovenija je jedna od rijetkih zemalja Europske Unije koja ne proizvede dovoljno hrane za samu sebe. Vlastita proizvodnja pokriva oko 60 posto domaćih potreba, dok je za ostalo upućena na uvoz iz drugih država. Prije stjecanja neovisnosti i ulaska u EU pokrivenost poljoprivrednom proizvodnjom je ipak bila viša, iznosila je do 75 posto, a na dobrima je radilo više od četiri posto stanovništva, dok je danas samo dva posto onih koji rade u primarnoj proizvodnji. Također, danas se u prosjeku obrađuje šest hektara, a prije je prosječno gazdinstvo obrađivalo tri hektara.

Premda se sve tri sredine dosta međusobno razlikuju, sve su prošle, ili ih očekuju, iste probleme, a šansa da se oni ne svale samo na pleća radnika i stanovništva, bilo u Vojvodini, odnosno Srbiji, Hrvatskoj ili Sloveniji, su jedin-

stveni i dobro organizirani sindikati, smatra Labanac. Upravo je na primjeru zatvaranja šećerane slovenački sindikat pokazao što u pregovorima zaista znači biti socijalni partner.

»Sindikat je bio aktivan, ne samo do vlade ili do poslodavaca u Sloveniji, nego smo izvršili pritisak do Europske komisije, gdje smo osigurali svim radnicima koji su radili u šećerani da u prosjeku dobi-

Jovan Labanac, generalni tajnik sindikata iz Slovenije

ju otpremninu u visini od 53.700 eura. To je za slovenačke uvjete dosta veliki novac«, objašnjava Labanac te dodaje, da se stanje u cijeloj regiji može popraviti samo uz organizirane sindikate.

S. Mamužić

HUMANITARNA AKCIJA U MEDOPRODUKTU

Želimo pomoći drugima, ako već nama nitko neće

Radnici Medoprodukta, koji su zbog neisplaćenih plaća već više od mjesec dana u štrajku, u srijedu su organizirali humanitarnu akciju dobrovoljnog davanja krvi pod geslom »Krv damo, Medoprodukt ne damo«. U akciji kojoj se odazvalo 26 radnika prikupljeno je 13,26 litara krvi.

Predsjednik štrajkačkog odbora *Banislav Matić* kaže kako je akcija pokrenuta s namjerom da zaposleni pokažu dobru volju i nekome pomognu ako već njima nitko neće ili ne može pomoći.

Akciji se priključio i ravnatelj poduzeća *Nikola Tesla*, koji je o aktualnoj situaciji u Medoproduktu rekao:

»Unatoč štrajku minimalni proces rada se izvršava, naše se obveze prema velikim kupcima i dalje servisiraju na vrijeme, što znači da veliki trgovački centri ne trpe zbog ovoga, a komitenti koji robu drže u našoj hladnjači također je redovito dovoze i odvoze. Za sada smo uspjeli prikupiti neka sredstva i isplatiti dio zaostatka iz prošle godine, linearno je isplaćeno po 19,5 tisuća, a do kraja ovoga tjedna planiramo isplatiti dio travnjačke plaće. Pregovori sa štrajkačkim odborom traju iz dana u dan i nadam se da će sljedećeg tjedna prestati štrajk i početi proizvodnja, jer bez proizvodnje u Medoproduktu nema budućnosti.«

ĐURĐICA STUHLREITER, PROFESORICA HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI

**Solidni rezultati unatoč zahtjevnom programu *
Učenici imaju sve manje poteškoća s uporabom
hrvatskog jezika* Izbor dječje književnosti uveliko
je povezan s mojim svakodnevnim radom**

dojmovi oko hrvatskih razreda u Gimnaziji?

Školska su zvona prestala označavati početak i kraj rada u razredu, ali za profesore to ne znači i kraj radnih obveza. Prije kraja školske godine valja nam odraditi još dosta posla vezanih za analize rezultata i usporedbu postignuća s onim što smo na početku godine isplanirali. Dojmove, stoga, još treba srediti, ali je već sada jasno da možemo biti zadovoljni s učinjenim. Programe i aktivnosti realizirali smo u skladu s planiranim, a nastava na hrvatskom jeziku već je dobila mnogo jasnije obrise. Možemo se pohvaliti da smo vrijedno radili i u mnogim elementima postali prepoznatljivi. Učenici hrvatskih odjela angažirali su se na raznim područjima izvan obvezne nastave te nazočili u mnogim sferama društvenih događanja vezanih za školu, ali i širu životnu zajednicu. Na taj su način doprinijeli popularizaciji nastave na hrvatskom jeziku, motivirajući osnovnoškolce da se i sami odluče

vim i vrijednim mladim ljudima koji polaze nastavu na hrvatskom jeziku. Pri tom posebice mislim na učenice drugog razreda s kojima sam krenula u ovu izazovnu profesionalnu situaciju po dolasku u Suboticu. Naravno, valja spomenuti i učenike prvog razreda, ali i one koji polaze izbornu nastavu njegovanja hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Na samom dolasku u Vojvodinu rekla sam kako ovaj angažman za mene predstavlja veliki izazov, mogućnost da se okušam u poslovima koje nisam imala prilike obavljati u Hrvatskoj. Jer, sve su škole iste, ali svaka je drukčija na poseban način. Škole u kojima djelujem na ovaj ili onaj način imaju sjajnu djecu i to je njihovo najveće bogatstvo. Nama, profesorima, djeca su najsnažnija motivacija pa tako i ja mislim da je postignuto rezultat dobre suradnje s učenicima. Bez njih bi sve ono što sam učinila za protekle dvije godine imalo sasvim drugo značenje.

HR: U kojoj mjeri standardni hrvatski jezik, predstavlja problem za svladavanje kod djece – učenika koji se njime počinju služiti tek nakon upisa u osnovnu ili srednju školu?

Poteškoća, naravno, ima. No, ono što je bitno jest činjenica da učenici koji se upišu u hrvatske odjele moraju biti svjesni toga da će ih biti bar u početku. Dodatni trud koji moraju uložiti kako bi hrvatski jezik doista postao jezik koji će koristiti u različitim komunikacijskim situacijama vrlo brzo počne pokazivati i rezultate, u većoj ili manjoj mjeri. Pri tom je vrlo bitan čimbenik motivacija, a uspjeh koji postignu ovisi o mnogo toga. U prednosti su učenici koji su u osnovnoj školi polazili izbornu nastavu jer je njima susret sa standardnim hrvatskim jezikom i kulturom izazov i, čak što više, uvjerljiv poziv da i sami što bolje ovladaju njime. Ovakvih će problema, međutim, biti sve manje jer ćemo uskoro imati učenike koji su polazili nastavu na hrvatskom jeziku od prvog razreda osnovne škole. Njihovo će gimnazijsko školovanje biti samo logičan nastavak prijašnjeg školovanja koje neće biti obilježeno većim poteškoćama u svladavanju standardnog jezika. No, uzimajući u obzir činjenicu da standardni jezik svi moraju učiti,

Moji učenici su moj najsnažniji motiv

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Završila je još jedna školska godina u hrvatskim osnovnim i srednjoškolskim odjelima. Profesorica hrvatske književnosti Osječanka Đurđica Stuhldreiter predaje hrvatski jezik u subotičkoj Gimnaziji i jamačno je jedna od najpozvanijih komentirati, još uvijek svjež, dojmove o školovanju na hrvatskom jeziku. Hrvatska nastava u Subotici općenito bilježi dobre rezultate, kaže ona, a tako je ocijenilo i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republi-

ke Hrvatske koje sljedeće godine planira uspostaviti Koordinaciju hrvatske nastave u Vojvodini i imenovati profesoricu Stuhldreiter prvom koordinatoricom. Uz dugogodišnji pedagoški rad, profesorica Stuhldreiter je i glasovita hrvatska književnica za djecu i mladež, pa je dio razgovora bio usmjeren prema njezinom spisateljskom opusu.

HR: Kakvi su prvi, neposredni dojmovi nakon završetka još jedne školske godine, posebice

za školovanje u gimnazijskim odjelima na ovom jeziku.

HR: Kako uspoređujete svoj pedagoški rad u Hrvatskoj i rad u hrvatskoj dijaspori, te profesionalni angažman u Subotici?

Najsnažniji su motiv za moje profesionalne aktivnosti vezane za školu i izvan nje – moji učenici. Velikom srećom držim činjenicu što imam priliku predavati zanimljivi-

te da i učenici u Hrvatskoj pri tome nailaze na određene poteškoće, moji su učenici do sada postigli sasvim solidne rezultate.

HR: Koje su karakteristične pogreške i što je učenicima najteže, govor ili pisanje?

Pogreške su vezane uglavnom za specifične ortografske i ortoepske odrednice koje proizlaze iz razlike između hrvatskog i srpskog jezika. Budući da učenici izvan škole imaju malo prilike komunicirati na standardnom hrvatskom jeziku one su sasvim očekivane i opravdane. Rekla bih da je komunikacija bolja u pisanim oblicima jer se napisanom može vraćati i ispraviti ono što nije skladu s jezičnim normama, dok se u usmenim oblicima ipak podliježe određenom automatizmu koji prati govorenje. Različiti razlozi, od socioloških do izrazito lingvističkih, čine da je neke pogreške teže iskorijeniti dok se s drugim razlikama učenici lakše nose. Stoga je i važno da se oni što više angažiraju i izvan redovne nastave na područjima u kojima će moći vježbati i usavršavati svoj hrvatski jezik.

HR: Kako ocjenjujete nastavnu građu koja je predviđena iz predmeta Hrvatski jezik?

Program po kojem se izvodi nastava hrvatskog jezika je zanimljiv, ali i dosta zahtjevan. Nudi reprezentativnu građu vezanu za teoriju i povijest književnosti te daje pregled najvažnijih pisaca i književnih djela svjetske i hrvatske književnosti. Uspostavlja se i korelacija sa književnim razdobljima u srpskoj književnosti, ali i prikazuju književni portreti najznačajnijih zavičajnih pisaca. U nastavi jezika važno je predznanje koje učenici donesu iz osnovne škole jer se znanje s područja lingvistike proširuje i produbljuje. Treba pripomenuti kako bi bilo jako dobro kada bi se nastava hrvatskog jezika više integrirala u ostale školske predmete, a korelacija s ostalim područjima iznimno je poželjna osnova za postizanje što boljih rezultata.

HR: Što smatrate svojim najvećim prosvjetnim uspjehom u minuloj školskoj godini, a što planirate za sljedeću?

Najvećim uspjehom držim činjenicu da moji učenici imaju sve manje poteškoća pri uporabi hrvatskog standardnog jezika. Drugim, ne manje značajnim uspjehom, držim jačanje motivacije kako da naši rezultati na tom planu budu još izrazitiji. Postignuća koja su evidentna na mnogim područjima dovoljno

govore sama za sebe, a meni su vrlo snažan poticaj za budući rad. Značajnim, i meni osobno vrlo dragim uspjehom, smatram rad u radionici kreativnog pisanja koju su polazili zanimljivi i daroviti mladi ljudi. Njome smo otvorili čarobni svijet pisane riječi na specifičan način, a radovi koji su nastali vrlo su zanimljivi i inspirativni. Hrvatska nastava u Subotici općenito bilježi dobre rezultate. Tako je ocijenilo i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske pa sljedeće godine planiramo proširiti naše djelovanje. Službeno, po prvi put, spomenuto ministarstvo

uspostavlja Koordinaciju hrvatske nastave u Subotici. Kolegici i meni od sljedeće godine pridružuje se još jedan kolega, a to što sam od strane ministarstva imenovana prvom koordinatoricom hrvatske nastave u Vojvodini smatram priznanjem mojem dosadašnjem radu.

HR: Obzirom kako ste veoma uspješna spisateljica za djecu, kako izgleda prelazak iz svijeta irealnog (bajkovitog) u svijet realne svakodnevice ulaska u jedan školski razred?

Bajke su začim svakom djetinjstvu, ono što daje poseban okus tom životnom dobu. Sjećanje na njega najljepši je dar koji čovjek može ponijeti kao poputbinu za život. Moje su zalihe lijepih sjećanja poprilične jer sam imala specifično i posebno djetinjstvo pa mi valjda

stoga nije teško vraćati se u dane u kojima bajke obećavaju, a ne samo uljepšavaju. To što sam sačuvala dijete u sebi, smatram darom koji nastojim podijeliti i s mojim učenicima, a činjenicu da sam u svakodnevnom radu upućena baš na mlade držim sretnom okolnošću. Književnost danas nije najpopularnija umjetnost i svjesna sam toga da mladi knjigu često doživljavaju više kao obvezu, a ne estetski užitek, radost i mogućnost novih spoznaja. No, svaki moj ulazak u razred predstavlja novu mogućnost da ih uvjerim kako je upravo književnost ono što odolijeva vremenu i svim

dosadno i nametnuto. Dakle, trebalo je pisati o onome što će ih zanimati i što će prepoznati kao svoj svijet. S druge strane, radeći s djecom jasnije sam spoznala istinu da su oni zapravo mali ljudi koji imaju sve radosti, ali i brige i probleme kao i odrasli. Svatko je od nas glavni lik u nekoj svojoj, neponovljivoj priči, a priče djece često znaju biti itekako znakovite, daleko od svijeta bajki koju često, kao stereotip, nudi književnost za djecu. Stoga sam poželjela progovoriti upravo i o toj drugoj strani djetinjstva, a kako tu ima obilje tema, mislim da ću se još dosta dugo njome baviti. Često, međutim, čujem i mišljenje kako bih se trebala otisnuti i u druge vode, no za sada ne osjećam takvu potrebu. Novijim se radovima polako obraćam tinejdžerskoj publici, ali kada će se i kako dogoditi potpuni prijelaz ne može se nikada znati. Baš kao što niti ne znam točno kada sam, onako zaozbiljno, napisala prve stranice. Čini mi se da pišem oduvijek, jer knjige i književnost možda i nisu moj izbor nego određenje.

HR: Koje je vaše omiljeno doba dana za pisanje?

Svatko pristupa na svoj način ovom specifičnom procesu. Unutarnja potreba tjera nas da gradimo nove svjetove, ali svakidašnje obveze također traže svoje i često se izbore za prvenstvo u odnosu na umjetničko djelovanje. Obveza vezanih za školu i izvan nje imam zaista poprilično, pa stoga pisanje mora pričekati svoj trenutak. A ono traži cijelog čovjeka i ne pristaje na kompromise. Ne zadovoljava se mogućnošću da svakog dana napišem pokoji redak, iako ima i toga, ali više za dnevne potrebe. Stoga obično pišem u vrijeme kada su dnevne obveze prigušene ljetnim odmorom. Vrijeme je to školskih praznika i tada se prepustam mašti, snovima i svijesti da stvaranje novih svjetova, onih po mojoj mjeri, i nije tako nemoguće. Većina je mojih knjiga nastala baš za vrijeme ljeta, što znači da je to doba vrlo inspirativno za moje stvaralačke procese. Stoga i ove godine, čim završim obveze vezane za školu, oštirim pero i predajem se bjelini papira. I beskrajno se radujem njegovu izazovu.

HR: Vežete li se za svoje likove i kako doživljavate njihove sudbine, jer je čest primjer prema ispovijestima brojnih spisatelja da se još izvjesno vrijeme nakon završetka pisanja teško razdvajaju od njih?

Moji se čitatelji često prepoznaju u ponekom liku, ali i traže sličnosti sa

mnom. Jedno od najčešćih pitanja koje mi postavljaju jest u koliko sam mjeri to ja ili netko meni blizak. To, pak, navodi na zaključak da sam ih uspjela uvjeriti u životnost stvorenih likova i činjenicu da sam za njih pronašla odgovarajuće svjetove. U tome se djelomice i nalazi odgovor na postavljeno pitanje. Sve što je napisano jest na izvjestan način piščevo iskustvo, njegova promišljanja i stavovi pa i likovi o kojima govorimo na neki način imaju uporište u stvarnom životu. Razumljivo da se stoga s njima poistovjećujemo, kako čitatelji tako i ja. Ponekad me zaista dovedu u situaciji da mi je teško kada ih moram pustiti da nastave živjeti svoj život. Ima tu i brige i strepnje, kao kad puštamo vlastitu djecu da dalje nastave bez nas. Iako znamo da smo im dali sve što smo mogli, nadajući se da smo ih pripremili za ono što ih čeka, strahujemo što će dalje biti. Hoće li se snaći, znati komunicirati s čitateljima, hoće li ih oni razumjeti? Najsretnija sam kada dobijem povratnu informaciju da su u tome uspjeli i da su ih oni za koje sam ih i stvarala doživjeli u svojoj njihovoj punini, kao ljude od krvi i mesa. I suza, posebice onih radosnica.

HR: Koju poruku nastojite poslati prema svojim čitateljima?

Bojim se da će zvučati patetično i potrošeno ako kažem da mi je poruka u djelu iznimno važna. Budući da se obraćam djeci, moje djelovanje i poruke koje pri tom odašiljem moraju biti dobro promišljene i brižno sročene. Knjige se danas prilagođavaju uvjetima tržišta, često podilaze publici i govore ono što misle da mladi vole čuti. Toj osjetljivoj čitateljskoj publici nudi se sve i svašta, mnogo neprihvatljivog zamotano je u šareni papir trendova, mode i novih vrijednosti. Ljestvica vrednota danas je ozbiljno poljuljana, pa držim da bi se moje odgojno djelovanje iz razreda moralo pretakati i na stranice knjiga koje pišem. Možda poruke o pozitivnim i istinskim životnim vrijednostima, ma koliko se one činile neuvjerljivim u nekim trenucima, i nisu toliko rezultat svjesnog nastojanja, već prije logičan slijed svega onog što je knjizi prethodilo i što je u nju ugrađeno. Svaka bi moja knjiga trebala biti poticaj mladom čovjeku da potraži svoj put i da, unatoč svim poteškoćama i izazovima, na njemu i ustraje.

HR: Kako gledate na aktualno stanje na tržištu knjiga, obzirom kako u vremenima koje živimo knjiga sve teže nalazi put do čitatelja?

Na žalost, knjige su danas vrlo često samo roba, i to u onom banalnijem smislu te riječi. No, mogli bismo parafrazirati Krležu pa reći da nikad nije bilo da nekako nije bilo. U suvremenom trenutku knjiga se bori s vrlo oštrom konkurencijom, a drugi mediji ne biraju u toj borbi oružje. Iako se ona danas čini dostupnijom nego ikada, nije joj lako pronaći put do prosječnog čitatelja. Mnogi će se radije okrenuti naizgled atraktivnijim vrstama komunikacije i dati im prednost nad knjigom. Ponekad se učini da knjiga gubi bitku, ali to ipak nije tako. Jer prednosti pisane riječi ne mogu se nadomjestiti drugi medijima koji nude pomalo agresivni vizualni doživljaj kao glavni argument. Mislim da će i mnogi mladi

pronaći ponešto za sebe. Oni mladi doživjet će je kroz sudbinu djevojčice smještene u dom za nezbrinutu djecu, nešto stariji kroz promišljanje o problemima suvremenog odrastanja, a odrasli kroz spoznaju da svakog od nas neumoljivo prati njegova ptica rugalica, jedan od glavnih likova ove priče. Knjiga, dakle, na neki način nadilazi okvire klasične dječje književnosti i bit će mi drago ukoliko to prepozna i čitateljska publika. Kako je ljeto pred vratima, razmišljam i o novoj knjizi, a kamo će me inspiracija odvesti za sada je teško reći. Možda to napokon bude i naslov namijenjen sasvim odraslim čitateljima, iako po tom kriteriju ne dijelim književnost. Za mene postoji dobre knjige koju može čitati svatko bez

ljavanja na vlastiti način. I baš u tome je njezin čar. Svatko je, i pisci i čitatelji, mogu obojiti vlastitim bojama, dati joj neslućene obrise koje će je izmijeniti do samo njima jasne prepoznatljivosti. No ipak, i jednoj i drugoj vrsti čitatelja, želim da ovo ljeto zapamte bar po jednoj dobroj knjizi.

HR: A koje biste knjige preporučili čitateljima Hrvatske riječi?

Izbor knjiga u mnogome ovisi o čitateljskom iskustvu i ukusu. Osobno volim knjige koje korespondiraju sa stvarnošću na poseban način pa takve uvijek i preporučam, ali ne znači da će se one svidjeti svima. Uglavnom se trudim promovirati knjige hrvatskih

čitatelji, koji danas možda knjigu doživljavaju samo kao dosadnu lektiru, promijeniti mišljenje. Zrelost i životno iskustvo uvjerit će ih da knjige i čitanje nude neponovljiv doživljaj, oazu u samo naizgled prihvatljivoj pustinji onog što se ponekad čini atraktivnijim. Stoga mislim da je vrijeme knjige, unatoč sadašnjim poteškoćama, nalik neprekinutom nizu sastavljenom od živog lanca upornih čitača i čitatelja, pisara i spisatelja, negdašnjih kamenih ploča i suvremene tipkovnice. A zar bi to išta moglo prekinuti?

HR: Pišete li neku novu knjigu i hoćete li u skorijoj budućnosti napisati i nešto što izlazi iz okvira dječje književnosti?

Upravo se priprema za tisak moj novi roman, namijenjen i mladima i onim starijim čitateljima u isto vrijeme. Riječ je o svojevrsnoj suvremenoj bajci koja se može iščitavati u više slojeva. Stoga i mislim da će i publika različite dobi te životnih i čitateljskih iskustava u njoj moći

obzira na dob i ona lošija koju, tim slijedom razmišljanja, ne bi trebao čitati nitko.

HR: Na koncu što biste savjetovali svojim učenicama i učenicima u pogledu čitanja i potencijalnog druženja s knjigama tijekom ljetnih ferija?

Ukoliko čitanje trenutno nije njihov prvi izbor, nema razloga za zabrinutost. Neka se odmore i ispune si vrijeme stvarima koje vole i koje ih ispunjavaju radošću. Doći će trenutci i za knjigu i njezine čari. Onima, pak, kojima knjiga nije samo hrana nego i poslastica, poručujem da vrijeme koje je pred njima iskoriste gosteći se s najbiranijim poslasticama. Njima će druženje s knjigom ionako biti svetkovina u kojoj će moći uživati cijelo dugo i, nadajmo se, toplo ljeto. Neka čitaju ono što ih odmara i veseli, ali neka ne zaborave niti stvarni život i ljetne radosti. Jer književnost i nije ništa drugo nego svakodnevnica pretočena na papir, a prednost joj je mogućnost oblikovanja i doživ-

autora jer mislim da imamo jako dobrih pisaca čije knjige svakako treba pročitati. Od dječjih autora tu je *Hrvoje Kovačević* za zanimljivim i pitkim kriminalističkim romanima (*Tajna šaptača lubenica*), *Stjepan Tomaš* s toplim i nadahnutim pričama (*Gudački kvartet iz Bostona*) i zanimljivi i sve bolji *Mladen Kopjar* (Ljubav, padobranci i izvanzemaljci). Među piscima za odrasle uvijek bih se odlučila za samozatajnu *Sanju Lovrenčić* (Martinove strune), *Sladanu Bukovac* (Rod avetnjaka) i zanimljivu knjigu memoarske proze *Josipa Šegote* (Beskućnik). Naravno, najveća imena hrvatske književnosti ne treba posebno niti spominjati. Ukoliko su školski dani bili obilježeni izbjegavanjem lektirnih obveza, možda je dolazeće ljeto pravo vrijeme za druženje s Krležom, *Ivom Andrićem*, *Tolstojem*, *Balzacom*... No, ako se vremena za čitanje ovoga ljeta i ne nađe, ništa za to. Knjige ionako strpljivo čekaju na policama i nadaju se trenutku kada ćete se poželjeti posvetiti baš njima.

VII. SUSRET PJESNIKA »LIRA NAIVA« U PLAVNI

Riječ traje

Piše: Ivan Andrašić

Plavna je ugostila pedesetak ljudi od pera hrvatske nacionalne zajednice Vojvodine * Darivane knjige novootvorenoj knjižnici domaćina

Malo podunavsko selo Plavna bilo je 20. lipnja domaćinom lijepoga izričaja, domaćinom hrvatske riječi, književne i pučke, pisane šokačkom ili bunjevačkom ikavicom. Svaka je napisana srcem, čuvar je prošlosti i zaloga za budućnost. Bilo je dirljivo vidjeti s koliko se međusobne ljubavi pozdravljaju, oslušnuti međusobno darivanje glasno izrečenim lijepim mislima i stihovima. Bilo je lijepo vidjeti ravnatelja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Tomislava Žigmanova i pjesnika Mirka Kopunovića, koji su svaku minutu ovoga čudesnoga dana proveli s »naivcima«. I predsjednik Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« msgr. Andrija Kopilović, družio se s okupljenim pjesnicima.

OKUPLJANJA PJESNIKA TRAJU 7 GODINA

Pučki pjesnici su svoja okupljanja započeli prije sedam godina. Od tada se u mnogim mjestima pojavljuju na priredbama, čime se u mnogim sredinama širi dijapazon rada mjesnih udruga kulture. To je veliki iskorak u njegovanju lijepe materinje riječi, riječi koja na taj način ostaje trajno zapisana. Pjesnici su se okupili i minutom

šutnje odali poštu svojoj premulnoj prijateljici, Somborki Mariji Matarić. Pozdravna riječ predsjednika »Matoša« Siniše Bartulova odisala je topline, otvorila je srce Plavne svima koji su toga dana došli u nju. Župnik župa Bač i Plavna, vlč. Josip Štefković, upoznao je sudionike s poviješću Plavne uz poseban osvrt na povijest kršćanstva na ovim prostorima i povijest crkve sv. Jakova. Domaćini su povelili pjesnike u obilazak lovišta Plavna i vikend naselja na samoj obali Dunava.

Radni dio otvorila je Katarina Čeliković, uz napomenu kako lirsko zajedništvo u okviru hrvatske zajednice u Vojvodini nije prolazni hir desetak pojedinaca okupljenih 2003. godine u Subotici oko Instituta, nego je vrijeme pokazalo kako su upravo sudionici »Lire« kojih je danas skoro šezdeset, pokazali svojom brojnošću u ovih sedam godina, a prije svega svojim duhom i umom, svojim riječima pretočenim u stih, kako su postali nezaobilazni čimbenici u procesu čuvanja nacionalnog i vjerskog identiteta hrvatske zajednice na ovim prostorima. Javno je zahvalila i svojem novom suradniku Petru Zovaku, koji je pronašao i obradio za naslovnicu sliku »Plavanjska Šokica« Željka Adamovića iz Plavne, radenu uljem na platnu. Mirko Kopunović

je govorio o ljepoti i uzvišenosti pisanja, ali i o pravilima kojih se, bez obzira na stil pisanja, pjesnik mora pridržavati.

PLODOVI SRCA I UMA

Msgr. Andrija Kopilović predstavio je ovogodišnju zbirku »Lira naiva«, pozdravio volju pjesnika za darivanjem, kako je rekao, plodova srca i uma ovoj knjizi, zahvalio suradnicima i organizatorima za njihov doprinos zajedničkom uspjehu. Prije javnog čitanja poezije u holu OŠ »Ivo Lola Ribar«, još jedan bitan događaj za hrvatsku zajednicu u Plavni. Cijela ekspedicija nazočila je otvorenju knjižnice »Matoša« u prostoriji dobivenoj na uporabu

»Matoša«, predstavljena je knjiga »Lira naiva 2009«. Svaki pjesnik pročitao je po jednu svoju pjesmu, svakoj se spontano pljeskalo. Iz Plavne su sudionici otišli puni dojmova. »Sljedećih godinu dana živjet ću za novi susret i nezaboravno druženje. Sudjelovala sam na većem broju promocija i književnih večeri, ali ovakvog ozračja nigdje nema«, kazala je Ruža Siladev iz Sonte.

Član predsjedništva »Matoša« i skupa sa suprugom Katom glavni operativac u organizaciji ovakvih skupova, Zvonimir Pelajić, izrazio je zadovoljstvo što se u Plavni okupilo toliko pjesnika-naivaca, te što su manifestaciji nazočili konzulica Generalnog konzulata RH

Šansu i prostor moramo dati i mladim talentima

»Susret pučkih pjesnika okupi pedesetak osoba, a u knjižnici ih je ove godine zastupljeno 56. Svake godine sve više ljudi ponudi svoje stihove, a organizator ih, stavljajući u knjigu, trajno zapisuje ostavljajući tako trag naše opstojnosti u jeziku. Ovdje nije cilj vrednovanje lirskog stvaralaštva, već njegovanje pisanja na hrvatskom jeziku i nacionalnog okupljanja. U okviru naše zajednice premalo je manifestacija koje imaju pokrajinski karakter a napose onih koje se »sele« svake godine u drugo mjesto. To je način za bolje međusobno upoznavanje i način da budemo jedni drugima podrška. Ove je godine potporu susretu dalo Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, Generalni konzulat R. Hrvatske i, naravno, najveći dio Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«. Svakako, moramo razmišljati i o budućnosti. Sad nam je prvi cilj tražiti mlade talente i dati im šansu i prostor«, kaže Katarina Čeliković.

Katarina Čeliković, mons. Andrija Kopilović i Siniša Bartulov u novootvorenoj knjižnici

od Mjesne zajednice. Dakako, tu su bili i darovi, knjige, kako one od Instituta i HAD-a, tako i od pojedinaca.

Na književnoj večeri, poslije uvodnog kulturno-umjetničkog programa folkloraca i tamburaša

u Subotici Vesna Njikoš-Pečkaj, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine Mato Groznica i član IO HNV-a zadužen za kulturu Željko Pakledinac.

S OTVARANJA »ŽETVENOG KARAVANA« U SOMBORU

(Ne)isplativa pšenica

Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu predlaže da cijena bude najmanje 15 dinara plus PDV i da Republička robna rezerva otkupi najmanje 200 tisuća tona kako bi se mogla planirati proizvodnja za sljedeću sezonu.

Svečano obilježavanje početka žetve »Žetveni karavan« je na »Dida Hornjakovom salašu« u blizini Sombora u prošli utorak otvorio predsjednik Zadrugnog saveza Vojvodine **Radoslav Jovanov**. Iako je kiša omela simboličke prve otkose, pale su riječi, bolje reći vapaji nezadovoljnih proizvođača za zadovoljavajućom cijenom pšenice. **Radoslav Jovanov** je zamolio medije za pomoć kako bi poslali jasnu i glasnu poruku državnim tijelima koji bi se konačno trebali izjasniti je li ovoj državi potrebna proizvodnja pšenice. On je istaknuo kako su se na nedavnom Odboru za sustavni i ekonomski razvoj zadruga i zadrugarstva složili da će u slučaju da država ne odredi kvalitetan način za kupovinu ovogodišnje pšenice, sugerirati da se iduće godine pšenica ne sije.

PŠENICA ISPLATIVIJA U PUSTINJSKIM PREDJELIMA

Akademik prof. dr. **Srbislav Denčić** iz novosadskog Instituta za ratarstvo i povrtlarstvo naveo je kako je već više od trideset godina prisutan na poljoprivrednim manifestacijama i seminarima, ali posljednjih godina se osjeti velika gorčina.

»Prije smo na ovakve svečanosti dolazili s radošću, a u posljednjih

nekoliko godina samo kukamo. Nerijetko čujemo kako pšenicu ne treba gajiti i kako se ona ne isplati. Pšenica nije guma za bicikl, pšenica je sociološka kategorija i ona nije trgovački objekt. Međutim, to se ne može prelomiti u glavama političara jer mi nismo agrarna zemlja, odnosno elita neće da mi budemo agrarna zemlja već mora-

rekao je **Denčić** i naveo primjer danskog predsjednika koji se prvo hvali svojom poljoprivredom ističući kako njihova zemlja ima najbolji maslac na svijetu, dok se od naših političara ne može očekivati da će se hvaliti ovom granom proizvodnje. Akademik **Srbislav Denčić** je rekao kako se u našoj državi često govori da je pšenica

Dok je žetva u tijeku

Somborsko povjerenstvo za praćenje žetve podsjeća poljoprivrednike kako je Zakonom o poljoprivrednom zemljištu zabranjeno spaljivanje žetvenih ostataka – slame i strnike, kao i paljenje vatre na oranicama a mehanizacija koja za vrijeme žetve sudjeluje u prometu (kombajni, traktori i kamioni) mora biti tehnički ispravna i opremljena odgovarajućim aparatom za gašenje požara, ašovom i lopatom.

mo biti industrijska zemlja. Kako da jedan predsjednik kaže kako dolazi iz seljačke i agrarne zemlje? Pa ljepše mu je reći kako dolazi iz industrijske zemlje. Ali, mi mobilne telefone ne možemo praviti, niti ćemo ih praviti, jer u tradiciji i genima našeg čovjeka nije neka velika tehnologija, ne zato što je gluplji, već zato što je takva okolina i što je takva pojiesno-ekološka baza – baviti se poljoprivredom«,

neprofitabilna kultura, te se zapitao, kako ona može biti profitabilna u Izraelu i u Egiptu.

»Prošle godine sam boravio u Izraelu gdje govore kako je pšenica isplativa. U Izraelu je pšenica, nema vode, a temperatura je 50 stupnjeva. Svuda su sustavi za natapanje kroz koje prolaze elementi mineralne prehrane, sve ide preko vode, kap po kap, i njima se pšenica isplati. A nama se pšenica

ne isplati jer o njoj skrbi država. Izgleda da smo jedina država na svijetu gdje se ne vodi računa o pšenici, ali kruh mora biti jeftin, mora ga biti svugdje, pa i u kontejnerima«, kaže **Srbislav Denčić**. On je upozorio kako su ovo nepovoljni uvjeti za pšenicu, jer sada kada bi trebala zreti događa se suprotan proces, biljka je puna vode i našla se u sredini koja joj ne odgovara.

Pomoćnik pokrajinskog tajnika za poljoprivredu **Boban Orešlj** je u nekoliko riječi prenio stavove njegova tajništva i naglasio kako oko 60 posto stanovništva u Vojvodini živi od poljoprivrede, što govori da Vojvodina mora biti u apsolutnoj kategorizaciji agrarnog teritorija. Ono što Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu predlaže je da cijena bude najmanje 15 dinara plus PDV i da Republička robna rezerva otkupi najmanje 200 tisuća tona kako bi se mogla planirati proizvodnja za sljedeću sezonu.

KOME TREBA NAŠE ŽITO?

Direktor zemljoradničke zadruge »Salaš« iz Subotice **Josip Anišić** je rekao kao će u Subotici uskoro biti organizirana tribina na koju će biti pozvani isto oni ministri i pomoćnici koji se nisu odazvali u Sombor.

»Pitat ćemo ih – treba li nekom naše žito? Odgovor će biti – treba, treba, ali po kojoj cijeni? Slično je to onome filmu dugačkog naslova koji je repriziran neki dan: 'Bit će skoro propast svijeta, neka bude nije šteta'. Tako ćemo i mi napraviti naziv tribine: 'Treba li nekom naše žito?' U žito smo uložili, proizveli ga i ispada kako ono nikome ne treba. Mi u Subotici smo u još težoj situaciji zbog silosnog prostora. Naš dugogodišnji kupac i poslovni partner 'Fidelinka', koja je privatizirana, u vrlo je teškoj situaciji, nije riješena blokada te ne smijemo u 'Fidelinku' staviti pšenicu. Stavljena je hipoteka na 20 tisuća tona pšenice koje nema, te se bojimo da će banka poslati kamione, blokirati 'Fidelinku' i uz pomoć osiguranja odnijeti našu pšenicu, jer je tako i prijetila«, kaže **Anišić**, te je podsjetio kako je poticaj po hektaru 35 eura, što je usporedio sa susjednom Hrvatskom gdje se poljoprivrednici bune iako imaju 300 eura poticaja.

Zlatko Gorjanac

Obezvrijeđen rad poljoprivrednih proizvođača

»Matematika jasno govori kako je za seljake sadašnja otkupna cijena za kilogram žita neprihvatljiva. Ako moram raditi u ovakvim tržišnim uvjetima, danas-sutra ću bankrotirati ili sam već bankrotirao«, kaže Miroslav Kiš, predsjednik Asocijacije poljoprivrednika Vojvodine

Piše: Zvonko Sarić

Zetva pšenice, koja je u tijeku, nakratko je prekinuta zbog kiše, a ovoga tjedna počela je prodaja ovogodišnjeg roda pšenice i na Produktnoj burzi u Novom Sadu po cijeni od 9,50 dinara za kilogram. Prve ponuđene otkupne cijene za pšenicu ovogodišnjeg roda od 8 do 10 dinara za kilogram naišle su na oštre reakcije poljoprivrednika, jer, prema kalkulacijama, ratari sa solidnim ulaganjem uz ovu cijenu će biti na gubitku.

Na sastanku Upravnog i Nadzornog odbora Asocijacije poljoprivrednika Vojvodine održanom 17. lipnja u Novom Sadu donesena je odluka da se Asocijacija obrati Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, sa zahtjevom povodom problematike cijene ovogodišnjeg roda pšenice. U zahtjevu se inzistira da Direkcija za robne rezerve intervenira na tržištu, kako bi se spriječilo obezvređivanje pšenice i rada poljoprivrednih proizvođača.

POLJOPRIVREDNICI U GUBITKU

»Asocijacija poljoprivrednika Vojvodine zahtijeva od Ministarstva poljoprivrede da preko Direkcije za robne rezerve otkupi 250.000 tona pšenice po cijeni od 15 dinara za kilogram plus PDV, što čini 12 do 15 posto ovogodišnjeg roda pšenice. Na taj bi se način smanjio pritisak na tržište, a i cijena bi se malo podigla, kakva će inače vrlo brzo biti i u okruženju. Već prvi žetveni rezultati pokazuju da prinos pšenice po hektaru neće biti u prosjeku veći od 3,7 tona, što su i najeminentniji stručnjaci najavili još prije nekoliko dana. Ako pogledamo kalkulaciju troškova za ovogodišnju proizvodnju pšenice po hektaru, možemo lako izračunati po trenutnačnoj tržišnoj cijeni pšenice da će poljoprivrednici biti u gubitku u odnosu na

Miroslav Kiš

uložena sredstva«, kaže predsjedavajući Asocijacije poljoprivrednika Vojvodine Miroslav Kiš i naglašava, kako konkretan odgovor na ovaj zahtjev još nije dobiven.

Miroslav Kiš kaže kako je za poljoprivredne proizvođače velik problem »kako gazdovati sa svojim proizvodom«, jer skladištari diktiraju tržišne uvjete. Kako se najavljuje, Ministarstvo poljoprivrede će za ovu žetvu, ako Vlada prihvati, ponuditi program razmjene pšenice za mehanizaciju, a u tijeku je i izbor javnih skladišta za smještaj ovogodišnjeg roda. Ratari očekuju da se najmanje pet-šest kvalitetnih silosa proglaše »javnim« i da će tamo sa sigurnošću moći predati

zrno na čuvanje. Određenje javnih skladišta od strane Ministarstva poljoprivrede, gdje će poljoprivrednici dobivati skladišnicu, vrijednosni papir koji može poslužiti kao jamstvo za korištenje kredita ili kao uvjerenje za terminsku prodaju žita, kao mogućnost zvuči vrlo dobro, ali činjenica je da za sada postoje uvjeti da certifikat javnih skladišta dobiju silosi u Bačkoj Topoli, Zrenjaninu i Senti, što je nedovoljno za uskladištenje čak niti 10 posto žita od ovogodišnjeg roda.

Prema posljednjim vijestima, Državne robne rezerve će po ubrzanom postupku uskoro od zadruge i obiteljskih gazdinstava otkupiti 65.000 tona ovogodišnjeg roda po

cijeni od 12 dinara za kilogram, bez PDV-a.

PRED BANKROTOM

»Skladištari kupuju kad je cijena najniža i kažu da samo kupuju, jer ne žele samo skladištiti i čekati zajedno s proizvođačem da se žito proda u trenutku kada cijena bude viša. Ovdašnji seljaci, iz okolice Subotice, nikada pred žetvu ne znaju gdje bi mogli skladištiti, ako ne žele odmah prodati rod. Kada to ne uspijeva ovdje, onda postoji mogućnost da se pokuša skladištiti negdje blizu, a najbliža je Bačka Topola, ali onda opet tamo kažu seljaku da je njegova pšenica zaražena, steničava, oštećena, 'ovolika' je ili 'onolika' vlaga i, kad se to sve završi, silos neće primiti žito na skladištenje. Priča o kvaliteti pšenice je 'rekla-kazala', jer ne postoji neovisni laboratorij za procjenu kvalitete pšenice. Matematika jasno govori kako je za seljake sadašnja otkupna cijena za kilogram žita neprihvatljiva. Ako moram raditi u ovakvim tržišnim uvjetima, danas-sutra ću bankrotirati ili sam već bankrotirao«, kaže Miroslav Kiš.

Pšenica je u istoj ravni nacionalnih interesa i potreba kao što je to slučaj s derivatima, strujom, lijekovima. Određenom otkupnom cijenom pšenice čuva se i tzv. socijalni mir, jer se eliminira poskupljenje kruha.

»Ne bi trebalo biti priče da se kruh peče od svega, samo ne od brašna. Cijena kruha ostaje ista, iako cijena žita pada. Kako je moguće da krajnji proizvod – kruh, ne pojeftinjuje razmjerno prema cijeni žita? Kome ide ta razlika? To se pita seljak. Ako se nekim proizvodom želi očuvati socijalni mir, onda bi se taj dio postupka trebao prenijeti i na ostale u lancu proizvodnje, a to su pekari. Zašto kruh nije jeftiniji, ako je žito jeftinije?«, pita Miroslav Kiš.

U Hrvatskoj seljaci prijete blokadom granica

I u susjednoj Hrvatskoj još nije dogovorena cijena pšenice. Iako su se poljoprivrednici nadali cijeni od najmanje 1,25 kuna po kilogramu, nisu to imali s kime dogovoriti, budući da se na sastanku u Ministarstvu poljoprivrede 23. lipnja nisu pojavili ni ministar ni pregovarači iz Vlade, te je dogovoren nastavak pregovora već za ovaj tjedan. Poljoprivrednicima je ponuđena isplata zaostataka za pšenicu do 31. prosinca, ali su oni zatražili da im se novac isplati do 31. srpnja. Razočarani seljaci prijete blokadom državnih granica tako da »ni jedan poljoprivredni proizvod ne uđe u Hrvatsku«. Ujedno, poljoprivrednici u Hrvatskoj su ogorčeni i novim poskupljenjem goriva od dvadesetak lipa po litri. Izaslanstvo Konferencije seljačkih udruga 24. lipnja primio je predsjednik Stjepan Mesić, koji se složio da uvozne proizvode treba podvrgnuti jednako strogoj kontroli kakvu prolaze i proizvodi hrvatskih poljoprivrednika.

ZAŠTO VELIKI BROJ RODITELJA TRAŽI ODLAGANJE UPISA DJECE U ŠKOLU?

Neopravdani hir ili opravdana bojazan

Od 2004. u Subotici je svake godine više od stotinu zahtjeva za odlaganje upisa djece u osnovnu školu

Prošle godine u Subotici je odlaganje polaska u prvi razred osnovne škole zatraženo za 160 učenika, a ovaj trend odlaganja polaska u školu prisutan je već nekoliko godina unazad. Uz vrlo oštre ocjene i prijeteći kazna za roditelje, ove je podatke nedavno iznijela pomoćnica gradonačelnika za pitanja obrazovanja *Ljubica Kiselički*. Ona je navela kako se s takvom pojavom, nazivajući je »neopravdanim hirom roditelja, koju ne poznaje niti jedan grad u Srbiji«, Subotica suočava od 2004. od kada svake godine stiže više od stotinu zahtjeva.

IZGOVOR RODITELJA

»Ta djeca nemaju gotovo nikakvih problema u razvoju, ne da ih nemaju nego je među njima i veliki broj izuzetno inteligentne i natprosječno inteligentne djece. Po zakonu upis u prvi razred je obavezan za djecu od 6,5 godina, a za roditelje koji izbjegnu na vrijeme upisati dijete predviđena je kazna i tužbe se zbog neispunjavanja obveze pokreću kod sudaca za prekršaje. Radi se o djeci kod kojih nisu uočene nikakve smetnje u mentalno-fizičkom razvoju. Roditelji pod izgovorom da je dijete emotivno odnosno socijalno nezrelo, traže odlaganje početka školovanja. Cilj nam je skrenuti pozornost na činjenicu da zrelost djece može procijeniti samo stručnjak putem testova koji su propisani i standardizirani po svim principima struke i koji se primjenjuju na svu djecu za koju se traži odlaganje«, rekla je Kiselički navodeći kako će odlaganje prouzročiti veliki pritisak po brojnosti za sljedeću generaciju što će značiti i veći pritisak za upis u srednju školu, te da će dodatne troškove imati i porezni obveznici, budući da će djeca ponovno pohađati predškolsku ustanovu čiji rad financira lokalna samouprava. Ona je također iznijela i stav lokalne samouprave da se »zbog neopravdanih hirova roditelja ne dopusti ponovni upis iste djece u predškolske grupe Naše radosti«.

Testiranja djece se najprije provode u školi gdje njihovu zrelost i spremnost procjenjuju stručnjaci psihopedagoških službi. Ukoliko nisu zadovoljila kriterije, ukoliko su bila slabija, ukoliko su plakala ili bila neuspješna, škola ih s uputom šalje u Razvojno savjetovalište gdje sada još detaljnija testiranja s djecom rade specijalisti logopedi, defektolozi, psiholozi, pedijatri. Ova služba od 1991. godine posjeduje i vodi statistiku, prati razvoj djece rođene pod rizikom, te radi reedukacijske tretmane kojim se preveniraju mogući neuspjesi u čitanju, pisanju i cjelokupnom psihomotornom razvoju djeteta.

Načelnica Savjetovališta *dr. Mira Malagurski* kaže kako se ne može govoriti o određenoj skupini, obrazovnoj razini ili bilo kakvoj specifičnosti roditelja koji žele odgađanje polaska u školu svoje djece. Ona smatra kako je u nekim slučajevima riječ o stavu roditelja prema školi koji nije pozitivan i afirmativan, već se kod djece stvaraju negativna slika i strah.

»Mislim da roditelji smatraju kako će odlaganje do sljedeće godine za dijete biti uspješnije kao da ga pripremaju za fakultet, a ne za opismenjivanje. Karikiram, ali doista je takav stav. Drugi razlog je iskustvo koje imaju sa starijom djecom. Jedna majka je rekla kako su polazak u školu starijeg djeteta

ta svečano obilježili, napravili su tortu, ali danas je dijete u trećem razredu i ona mu plaća privatnog učitelja, te nije spremna to ponoviti s drugim djetetom.«

Psihologinja *Nada Vučković* kaže kako malo djece koja dođu u Savjetovalište pokazuje emocionalnu nezrelost, premda je to termin koji roditelji često rabe navodeći razloge zbog kojih bi djetetu trebalo odložiti polazak u školu.

ŠTO JE ZRELOST

»Emotivno nezrelo dijete bi plakalo već na ulazu u ambulantu, ne bi razgovaralo sa mnom, trčalo bi majci u krilo, odbijalo bi suradnju, sakrilo se, plakalo ili šutjelo. Takvih je malo.«

Ravnateljica Osnovne škole Matija Gubec i članica HNV-a zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić* smatra kako se ipak ne može nazvati hirom roditelja nešto što se u tako velikom broju ponavlja iz godine u godinu, te da sigurno postoji uzrok, koji bi trebalo pronaći i potom poduzeti što je potrebno.

»Pretpostavljam da niti jedan roditelj neće raditi nešto na štetu svog djeteta, niti izbjegavati njegovo školovanje. Ne vidim čemu drama oko toga što će neka djeca krenuti u školu sljedeće godine, a ne ove. Nisu ta djeca sad negdje

ostala pa uopće neće biti upisana, a vjerujem da za roditelje postoje neki opravdani razlozi. Razumijem kako u toj dobi djece razlika od pola godine može puno značiti za njihovo sazrijevanje. S druge strane, unatoč rasterećenju školskog programa djeca i dalje predugo borave u školi, zapravo su u školi točno onoliko sati koliko su prije reforme boravili učenici 4. razreda. Rasterećenje jest u sadržaju, ali djeci je napor i sjedenje i boravak u učionici. Čini mi se kako u posljednje vrijeme školovanje svodimo samo na računicu i stalno se proračunava koliko dijete košta, kolika će biti ušteda ili trošak. Djeca su živa bića a ne papiri, i trebamo imati u vidu i druge aspekte, poput socijalnih, pedagoških, psiholoških.«

Na pitanje jesu li današnja djeca previše zaštićena u svojim obiteljima, psihologinja Nada Vučković objašnjava kako su se obitelji svele na malo članova, s jednim ili dvoje djece i normalno je da ih roditelji žele zaštititi.

»Prirodno je da roditelj čuva svoje dijete, ali i pred djecom su veliki izazovi, mnogo stvari se ovdje dešavalo, razlika je između sadašnjeg školovanja i onog od prije 20, 30 godina, djeca trebaju prelaziti ulicu, trebaju se uključiti u promet, samostalno se vratiti kući. Normalno da mnoge roditelje to brine, a to je već širi društveni i socijalni problem.«

U svakom slučaju, »Naša radost« ne može odbiti ponovni upis djece jer uvjete regulira zakon, a ne stav lokalne samouprave.

Vjerojatno je među djecom za koju roditelji traže odlaganje škole puno veoma inteligentnih mališana, možda emocionalno i socijalno zrelih i spremnih za školu, no jesu li spremni biti sigurni na cestama na kojima u džipovima i na motorima haraju sinovi političara i tajkuna? Jesu li spremni procijeniti što je za njih sigurno, i nisu li i roditelji pozvani reći ponešto o tome?

S. Mamužić

Program Škola bez nasilja provodi se i u srednjim školama

Stvoriti sigurno okruženje za djecu

Subotička Tehnička škola i Gimnazija među devet su vojvodanskih srednjih škola koje su od ove godine uključene u program Škola bez nasilja. Program se prije četiri godine počeo realizirati po osnovnim školama, a sada je proširen i na srednje. Provede ga UNICEF, Ministarstvo prosvjete, te Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje s ciljem stvaranja sigurnog i poticajnog okruženja za učenje, rad i razvoj, a namjera je da on postane dijelom odgojnog rada škole.

Ravnateljica Tehničke škole Eržebet Ivanović ističe kako se projektom želi utjecati na promjenu

ponašanja i smanjenje nasilja, prije svega učenjem i usvajanjem novih znanja i vještina, ali i njihovom primjenom u životnim situacijama.

»Program obuhvaća djecu, nastavnike, ostale zaposlenike u školi, roditelje i lokalnu zajednicu, a kroz puno obuka, istraživanja, vršnjačke edukacije trebamo postići da prepoznamo i ne toleriramo nikakvu vrstu nasilja, ni fizičko niti psihičko«, kaže Eržebet Ivanović te dodaje kako Tehnička škola nije izabrana za sudjelovanje u programu zato što bi se moglo pretpostaviti da u njoj ima više problema nego u nekoj drugoj školi, već zato što su ovdje unazad nekoliko godi-

na na sličnu temu priređivane tribine, okrugli stolovi, istraživanja.

S tim u svezi, psihologinja Žužana Juriga ističe kako je u školi u dva navrata radeno interno istraživanje koje je pokazalo da 88,95 posto učenika nikada nije bilo zlostavljano, uvijek je zlostavljano samo 0,55 posto, a ponekad 9,94.

»Najviše djece je izloženo nasilju zbog fizičkog izgleda, poslije toga razlog je nacionalna pripadnost, a zatim nespretnost. Ispitanici su također naveli dobacivanje i ponižavanje, te prisiljavanje na nešto što se ne želi. Obično pojedinci iz odjela zlostavljaju poje-

dince, a žrtve najprije traže pomoć od drugova, potom od školskog policajaca, razrednika i ostalih. Oba istraživanja koja smo proveli u školi pokazala su približno iste rezultate, a ako ih usporedimo s podacima istraživanja u osnovnim školama onda možemo biti zadovoljni stanjem kod nas. Naime, u istraživanje u osnovnim školama bilo je uključeno 32.000 osoba, odraslih i učenika, a rezultati pokazuju kako je 65 posto učenika bar jedanput bilo zlostavljano, a 24 posto je bilo više puta izloženo nekom obliku nasilja«, kaže Žužana Juriga.

S. M.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta JKP »Vodovod i kanalizacija« Trg Lazara Nešića 9 A, Subotica, podnio zahtjev za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: »**Vodovodna mreža u ulicama Kanjiška cesta, Solunska, Olge Penavin, Horgoška cesta, Angela Torricellija, Ritska, Ribarska**«, MZ »Palić«, na području grada Subotice.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 26. 6. do 7. 7. 2009. u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta na okoliš, ovom mjerodavnom tijelu.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor »Telefonija« a. d. Beograd, Kumodraška br. 241, podnio zahtjev za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: »**Dovodni plinovod niskoga tlaka od MRS Mišićevo do DGM Đurđin**« k. o. Bajmok i k. o. Đurđin, Grad Subotica.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se obaviti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 26. 6. do 7. 7. 2009. u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta na okoliš, ovom mjerodavnom tijelu.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor »Telefonija« a. d. Beograd, Kumodraška br. 241, podnio zahtjev za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: »**RAZVODNOG PLINOVODA NISKOGA TLAKA na relaciji Donji Tavankut-Ljutovo**« na području Grada Subotice, za potrebe opskrbe prirodnim plinom radi grijanja, kuhanja, pripreme tople vode i potreba potrošača za manje proizvodno-tehnološke procese.

Opskrba prirodnim plinom će se obavljati preko distributivne plinske mreže (DPM) Donji Tavankut iz planirane mjerno-regulacijske postaje (MRP) »Tavankut«.

Kapacitet MRP »Tavankut« je 2500 Nm³/h i iz nje će se osim naselja Donji Tavankut opskrbljivati i naselje Ljutovo, Gornji Tavankut i Mala Bosna.

Izgradnja dovodnog plinovoda niskoga tlaka od distributivne plinske mreže (DPM) u naselju Donji Tavankut do distributivne plinske mreže u naselju Ljutovo planirana je od raskrižja ulica Matka Vukovića i Nikole Tesle u Donjem Tavankutu do ulaza u naselje Ljutovo.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 26. 6. do 7. 7. 2009. u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta na okoliš, ovom mjerodavnom tijelu.

ŽIDOVSKA ZAJEDNICA U SUBOTICI

Ne okretati glavu od problema sugrađana

»Nije toliko važna materijalna šteta. Nas zabrinjava motiv«, rekao je predsjednik Židovske općine Tomislav Halbror nakon što su oskrnavljene nadgrobne ploče na židovskom groblju u Subotici

Piše: Zvonko Sarić

Prošloga tjedna obilježeno je 65 godina od početka deportacije Židova iz subotičkog geta. Početkom Drugog svjetskog rata u Subotici je živjelo 6.700 Židova, a nakon njegovog završetka ostalo ih je svega dvije tisuće. »Mi želimo da se naši sugrađani prisjete što se dogodilo prije 65 godina, kada se naši sugrađani nisu protivili dnevnoj politici i nisu reagirali na odvođenje naših, židovskih sunarodnjaka u nepovrat«, rekao je tom prilikom predsjednik Židovske općine u Subotici Tomislav Halbror.

Komemorativni skup održan je nedugo nakon što je u noći između 31. svibnja i 1. lipnja oskrnavljeno jedanaest nadgrobni ploča na židovskom groblju u Subotici, nakon čega je ponovno oskrnavljeno ovo groblje 6. lipnja, kada je oštećeno sedam nadgrobni spo-

menika. I ranije je bilo slučajeva skrnavljenja grobova na ovome groblju, ali ovoliki broj oštećenih nadgrobni ploča nije zabilježen još od Drugog svjetskog rata.

INCIDENT OSTAO U POLUTIŠINI

»U našoj smo zajednici zabrinuti i osjetljivi na ovakve ispade i osuđujemo svaki motiv ovakvog incidenta. Skrnavljenje grobova u dva navrata ipak je ostalo u polutišini u našem gradu. Rezultata istrage još nema. Nije toliko važna materijalna šteta. Nas zabrinjava motiv. Smatram da nije u pitanju vandalizam, jer primjer vandalizma je kada netko ode na stadion 'Spartaka', pa njegov tim izgubi i, nakon što se popije nekoliko piva, iz bijesa se nešto razbije. Plašim se da je ovaj čin izvršen s predumišljajem,

a boli me to što stanovnici koji žive u okolnim kućama nisu navodno 'ništa vidjeli'. Također, boli me i to što druge nacionalne zajednice nisu izrazile solidarnost i podršku. Možda se nema sluha za to, jer nije 'njihov prozor razbijen'. Ako se sada 'okrene glava' moglo bi se dogoditi da se 'okrene glava' i kada, primjerice, ne daj Bože, budu razbijeni 'prozori' pripadnicima neke druge nacionalne zajednice. Ne bi smjeli dopustiti da nam se ponavljaju pogreške iz prošlosti. Kada su naše sunarodnjake odvozili u stočnim vagonima u konc-logore, ljudi su okretali glave. Ljudi ne bi smjeli 'okretati glave' od problema. Ako se ne štite židovska groblja, neće nitko zaštititi ni druga groblja. Krivce bi trebalo odmah kazniti. Židovsko groblje u Subotici je, inače, zaštićeno kulturno dobro, a grobovi su ionako u prilično lošem stanju«, kaže Tomislav Halbror.

UZROK KSENOFOBIE JE NEPOZNAVANJE DRUGOG

Židovska općina u Subotici je osnovana 1775. godine, a zgrada Židovske općine je sagrađena

1902. godine, isto kada i Sinagoga. Židovska općina u Subotici ima 230 članova, a vjerski obredi se održavaju u maloj sinagogi koja se nalazi u zgradi Židovske općine.

»Nakon Drugog svjetskog rata u Suboticu se vratilo oko 2.000 Židova. Od toga se njih oko tisuću iseljava u Izrael 1948.-1949. godine, a uslijedila su i iseljenja u druge države u zapadnoj Europi. Ostalo nas je malo u Subotici. Naša općina je samofinancirajuća, grad nas pomaže samo simbolično. Imamo stalni godišnji projekt – Otvorena vrata. Mislimo da je uzrok ksenofobije nepoznavanje drugog. Našim sugrađanima tom prilikom nastojimo približiti rad naše općine, kao i našu vjeru i kulturu. Taj događaj se održava svake godine početkom rujna«, kaže Tomislav Halbror i ističe da je najvažnija aktivnost zajednice očuvanje vjerske i nacionalne tradicije.

»Vjerska aktivnost odvija se skoro isto kao i u vrijeme naših djedova i pradjedova. Slavimo sve naše vjerske praznike kako je to u Bibliji i Talmudu propisano. Ovdje, u zgradi naše općine, imamo bogomolju i ovdje se održavaju vjerski obredi. Bogomolja ima 120 sjedišta, što je dovoljno za naše članove. Nemamo rabina u Subotici, ali imamo rabina u Republici Srbiji.

»Još od Titovog doba vjerske zajednice ne plaćaju istu cijenu za struju i vodu. Dakle, različite su tarife, a naša općina plaća cijenu industrijske struje«.

Vjerske obrede u Subotici vodim ja, kao predmolitelj. Cijeli život sam učio, Bog mi je uvijek bio blizak, a za predmoliteljila išao sam učiti u Budimpeštu. Tijekom vremena naučio sam i neke druge članove naše zajednice da znaju biti predmolitelji. U nedostatku materijalnih srestava, subotičku sinagogu smo poklonili gradu, ali restauracija subotičke sinagoge, nažalost, sporo ide. Ranije je u pitanju bio nedostatak novca, a sada, koliko vidim, problem je suglasja onih koji vode grad, jer se odugovlači čak i kada treba staviti dva potpisa na neki dokument.«

»Imamo divnu suradnju sa Židovskom općinom Osijek. Posjećujemo se više puta godišnje. Što se tiče države Izrael, materijalne pomoći nema, jer se očekuje da dijaspora materijalno i kulturno pomaže Izrael. Vjerujem da je to drugačije u slučaju hrvatske ili mađarske manjinske zajednice.

Nakon neuspjelih dogovora o kupoprodaji »Bratstva«

Radnici štrajkaju gladu

Tridest šestoro radnika subotičke tvornice šinskih vozila »Bratstvo« od ponedjeljaka, 22. travnja, započelo je štrajk gladu zbog neuspjelih dogovora o kupoprodaji poduzeća između dosadašnjeg vlasnika *Vladimira Delića* i potencijalnog kupca *Žike Radivojevića*.

Predsjednik štrajkačkog odbora *Marko Skenderović* kaže kako su se radnici odlučili za ovaj potez nakon sastanka u Beogradu kojem su prisustvovali i gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić*, potpredsjednik Skupštine Grada *Slavko Parać* i potpredsjednik Samostalnog sindikata u Subotici *Istvan Huđi*. On ističe kako je Saša Vučinić tom prilikom rekao da će pokušati kod mjerodavnih tijela utjecati na to da država, umjesto sadašnjeg Vladimira Delića, bude većinski vlasnik »Bratstva«, kao i da se radnicima omogući otkup dionica kako proizvodnja u tvornici ne bi potpuno prestala.

Inače, oko 300 radnika »Bratstva« u štrajku je od 18. veljače, od listopada prošle godine primili su svega 15 tisuća dinara, a u proteklih pet godina, otkako je tvrtku kupio Vladimir Delić, nisu im uplaćeni doprinosi za zdravstveno i mirovinsko osiguranje. Premda spada među poduzeća koja bi mogla imati dobro tržište i naplatu za vagone čija se reparacija ovdje radi, procjenjuje se kako je dug »Bratstva« nakon privatizacije oko deset milijuna eura. Najveći dio ovih dugova nastao je kao obveza iz kredita koje je Delić uzimao u korist svojih drugih poduzeća.

S. M.

Poskupljenje komunalnih usluga

Subotičko Gradsko vijeće prošloga je tjedna donijelo odluku o poskupljenju usluga odnošenja i skladištenja otpada, pogrebnih i usluga tržnica, te javnog komunalnog poduzeća »Dimnjačar«. Nove cijene će se primjenjivati od 1. srpnja, a u prosjeku su veće za 8 posto. Poskupljenje je sukladno projektiranom godišnjem rastu inflacije i programima poslovanja komunalnih poduzeća na koje je suglasnost dala Skupština Grada. Gradsko vijeće odgodilo je davanje suglasnosti na retroaktivno povećanje cijena usluga Dječje ustanove »Naša radost«, koja je s primjenom novih cjenika počela od svibnja, zbog čega je zatraženo da se preispita zakonitost takve odluke. Na sjednici je dana i suglasnost za zamjenu pet stanova u vlasništvu Grada u Trogirskoj ulici za vojni kompleks na Karađorđevoj cesti, čime konačno počinje proces zamjene vojne i gradske imovine koji se planira već nekoliko godina. Imenovana su i povjerenstva za procjenu štete od nedavnog nevremena (7. lipnja) u Čantaviru, za preispitivanje visine zakupnine poslovnih prostora i visine naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta, povjerenstva za sagledavanje mogućnosti naplate i eventualnog otpisa nenaplaćenih potraživanja koja se vode u poslovnim knjigama izvršenja proračuna, te povjerenstvo za davanje prijedloga za lišavanje života pasa i mačaka na human način. Gradsko vijeće je sadašnjeg vršitelja dužnosti ravnatelja JP »Parking« *Ákosa Újhelyija* imenovalo za

novog ravnatelja na mandatno razdoblje od četiri godine, a na sjednici je odbačena žalba subotičke ispostave »Agrobanke«, koja se žalila na veličinu ljetne terase hotela »Gloria« kojem se ometa poslovanje banke. Premda je terasa formirana sukladno općinskoj odluci, članovi Vijeća su konstatairali da u njoj postoje kontradiktorne odredbe, te će naknadno biti formirano povjerenstvo koja će ih usuglasiti.

Najviše gradske nagrade za 2009. godinu

Ante Sekulić i Zvonko Bogdan počasni građani Subotice

Jezikoslovac, povjesničar kulture i književnik dr. *Ante Sekulić* i pjevač i skladatelj *Zvonko Bogdan* predloženi su za titulu Počasni građani grada Subotice za 2009. godinu, piše portal *subotica.info*. Odluku o tome, prema najavama, trebala je potvrditi Skupština Grada na sjednici održanoj jučer (četvrtak, 25. lipnja).

Zvanje Počasnog građanina bit će uručeno 1. rujna na Svečanoj sjednici gradske Skupštine kojem se obilježava Dan grada, kada će istodobno šestoro zaslužnih Subotičana i Subotičanki primiti priznanje »Pro urbe«. Za to gradsko priznanje ove godine predloženi su: pjesnikinja *Marija Šimoković*, kazališni redatelj *András Urbán*, proslavljeni nogometaš i sportski djelatnik *Miloš Glončak*, košarkaški trener *Karlo Kopilović*, novinar *Mile Tasić* za seriju televizijskih intervjuja i Međunarodni festival kazališta za djecu. Prijedlog odluke o nagrađenima sačinila je sedmeročlano skupštinsko Povjerenstvo za dodjelu zvanja i priznanja čiji je predsjednik *Martin Bačić* (DSHV), a zamjenik predsjednika *Slavko Parać* (DS). Zvanje Počasni građanin i priznanje »Pro urbe« ustanovljeno je prije više od 15 godina, a prema pisanju portala *subotica.info*, predsjednik Skupštine Grada *Jenő Maglai* smatra kako je došlo vrijeme da se razmisli o kriterijima za njihovu dodjelu.

D. B. P.

Otvoreno prvenstvo Vojvodine u veslanju

Vojvodina Open

Veslački klub »Palić« bit će ovoga vikenda (27. - 28. lipnja) domaćin otvorenog prvenstva Vojvodine u veslanju, pod nazivom Međunarodna regata »Vojvodina Open«. Prema riječima glavnog trenera kluba *Tomislava Zvekanovića*, na ovom velikom međunarodnom veslačkom natjecanju očekuje se nastup više od 300 veslača iz Hrvatske, Mađarske, Rumunjske i Srbije.

Početak natjecanja je planiran za subotu poslije podne (15h), kada su na programu kvalifikacijske utrke, dok su finala planirana za nedjeljno jutro (9h). Domaćini očekuju ponavljanje prošlogodišnjih rezultata, što bi trebalo osigurati minimalno četiri medalje. Za tjedan dana slijedi i najveća domaća veslačka manifestacija »Prvenstvo Srbije«, koje će biti održano od 3. do 5. srpnja, također na Paliću.

D. P.

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

NA SALAŠU TOMISLAVA SKENDEROVIĆA NA BIKOVU

Osnovane tri mjesne organizacije Mladeži DSHV-a

Ivan Ušumović, Petar Skenderović i Kristina Vukov novi su predsjednici mjesnih organizacija Aleksandrovo, Bikovo i Stari Žednik * Ugodna atmosfera vojvođanskog salaša Tomislava Skenderovića bila je mjesto okupljanja četrdesetak mladih članova DSHV-a

Osnivačka skupština i širenje članstva Mladeži DSHV-a cilj je okupljanja na salašu Tomislava Skenderovića na Bikovu.

Nakon oficijelnog dijela u kome je nazočnima pročitan pravilnik Mladeži i Deklaracija Mladeži uslijedilo je druženje mladih do poslijepodnevni sati, uz zvuke ansambla »Klas«, a dobrom ugođaju su doprinijeli i članovi Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« koji su novonastale slike darovali Mladeži DSHV-a.

Skupu su bili nazočni mladi iz: Sonte, Vajske, Sombora, Srijemske Mitrovice i Subotice, kao i i uvaženi gosti – generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, konzul *Anto Franjić*, konzulica *Vesna Njikoš Pečkaj*, dogradonačelnik *Pero Horvacki*, ravnatelj »Hrvatske riječi« *Ivan Karan*, član IO HNV-a zadužen za kulturu *Željko Pakledinac*, predstavnici Hrvatsko-srijemske inicijative i predstavnici DSHV-a.

Novoizabranim predsjednicima mjesnih organizacija postavili smo sljedeća pitanja:

- Kako si se odlučio/la ući u politički život?

Predsjednici mjesnih organizacija mladeži DSHV-a

Kada si postao/la članom Mladeži DSHV-a?

- Na čiji prijedlog i kako si se odlučio/la postati predsjednikom svoje mjesne organizacije?

Evo njihovih odgovora

IVAN UŠUMOVIĆ, ALEKSANDROVO

Članom Mladeži DSHV-a sam postao na Prvom prelu mladih koje je organizirano od strane DSHV-a. U politički život sam se uključio s namjerom iskoristiti pruženu priliku mladima da sudjeluju u radu

DSHV-a. Mladi svojim znanjem i aktivnošću mogu pomoći da se rad stranke odvija u duhu suvremenog doba i zato sam se uključio u aktivni politički život.

Činjenica da svatko od nas ima priliku uraditi nešto i utjecati na događaje, bila je dovoljna da se prihvatim dužnosti predsjednika mjesne organizacije..

PETAR SKENDEROVIĆ, BIKOVO

Mladeži sam se s prijateljima priključio na Prvom prelu Mladeži

DSHV-a. U tom trenutku nisam niti slutio da ću dospjeti do pozicije predsjednika mjesne organizacije. Političkom životu sam se priključio kako bih se uvjerio da svatko od nas ima jednaku šansu iskazati svoje mišljenje i svoj politički pogled.

KRISTINA VUKOV, STARI ŽEDNIK

Članom Mladeži postala sam sasvim slučajno. Jedan moj prijatelj je član i često me zvao da prisustvujem aktivnostima Mladeži, koje su bile veoma dobro organizirane i u potpunosti prilagođene našim interesiranjima, te sam i sama poželjela postati članom Mladeži DSHV-a. Vremenom sam uvidjela značaj nas mladih u radu same stranke.

U politički život uključila sam se da bih doprinijela očuvanju identiteta i ostvarivanju prava hrvatskog naroda na ovim prostorima.

Na prijedlog *Mirka Ostrogonca* pristala sam biti predsjednicom Mladeži DSHV-a Stari Žednik kako bih motivirala i svoje prijatelje da se aktiviraju oko ostvarivanja zajedničkih interesa.

V. K.

DRUGA IZVANREDNA IZBORNA SKUPŠTINA HUK-A »LAJČO BUDANOVIĆ« IZ MALE BOSNE

Stipan Dulić – predsjednik udruge

MALA BOSNA – Na drugoj izvanrednoj izbornoj skupštini Hrvatske udruge kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, koja je održana 9. lipnja 2009. godine u mjesnom Domu kulture, izabrano je novo predsjedništvo. Nakon glasanja je, od predloženih kandidata, za predsjednika udruge, umjesto dosadašnje *Blaženke Merковиć*, izabran *Stipan Dulić*. Za dopredsjednicu izabrana je *Bojana Horvat*, a za tajnicu *Željana Parag*. Za blagajnika i člana UO izabran je *Siniša Mandić*. Za članice Upravnog odbora izabrane su: *Darinka Stantić*, *Marina Vidaković* i *Katarina Dulić*.

Za predsjednicu Nadzornog odbora izabrana je *Jelena Dulić*, a članovi su *Jozefina Nemet* i *Brano Ivković*.

Za predsjednika Disciplinske komisije izabran je *Ivan Ivković*, a za članove *Jacinta Tikvicki* i *Stipan Dulić*.

Predsjednik skupštine je ostao *Ivan Ivković*, novi je dopredsjednik *Zoran Mandić*, a tajnica *Željana Parag*.

Za počasnog predsjednika i člana, osim *Martina Bačića*, izabran je i župnik vlč. *Željko Augustinov*.

M. Dulić

HRVATSKA RIJEČ U SOMBORU

Svakog petka »Hrvatsku riječ« možete kupiti na sljedećim adresama

- Sportska bb
- Sončanski put 2
- Vojvođanska, kod Doma Vojske
- Bezdan – M. Tita ispred 2
- Telečka
- Autobusni kolodvor
- Kralja Petra 10
- Staparski put
- Trg 7. jula i Njegoševe
- Kralja Petra
- Ugao Pariske i Venac Stepe Stepanovića
- Ugao Venac Petra Bojovića i Vlade Četkovića
- Prvomajski bulevar
- Venac Radomira Putnika

ODRŽANA PRVA MANIFESTACIJA PROJEKTA »ŠOKCI I BAŠTINA«

U spomen na glazbenu legendu

U Bačkom Bregu održani XII. Mikini dani

Piše: Ivan Andrašić

Tamburaški sastav
»Dunavac« iz Sombora

Prva manifestacija zajedničkog projekta institucija kulture podunavskih Hrvata Šokaca »Šokci i baština« – »XII. Mikini dani« – održana je 21. lipnja u Bačkom Bregu. U spomen na glazbenu legendu ne samo svojeg rodnog mjesta, nego cijele regije, *Miku Ivoševa Kuzmu*, Berešci su 1996. godine utemeljili ovu glazbenu manifestaciju. Poslije pozdrava predsjednika HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« *Stipana Katačića* brojnim uzvanicima iz Vojvodine, Hrvatske i Mađarske, »XII. Mikine dane« otvorila je konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj*. »Generalni konzulat Republike Hrvatske uvijek će s velikom radošću i s puno srca podržavati manifestacije kojima čuvamo jezik, običaje i tradiciju Šokaca ovdje u Vojvodini. Nek zapiva i zapleše Šokadija!«, rekla je i tako otvorila Dane. Na dvanaestoj manifestaciji okupilo se osam

tamburaških sastava – Tamburaški sastavi »Dunavac«, »Đuvegije« iz Sombora, HKUPD »Mostonga« iz Bača, HKUPD »Tomislav« iz Golubinaca, »Zlatni zvuci« iz Sombora, KUD »Nikola Šubić Zrinski« iz Petrijevaca, Republika Hrvatska, »Tandora« Sonta i »Još ovu noć« iz Sombora, koji su se predstavili gledateljima.

Osim glazbe, manifestaciju je obilježilo i natjecanje majstora kuhanja ribljeg paprikaša. Po odluci prosudbenog povjerenstva ovogodišnji pobjednik je *Josip Ilić*. Pobjednika je organizator nagradio slikom, nastalom na likovnoj koloniji upriličenoj u sklopu ove manifestacije.

»Jako je bitno da svaka hrvatska udruga na ovim prostorima ima jednu prepoznatljivu manifestaciju na kojoj bi se ljudi okupljali i ujedinijavali, a na kojoj bi se svakako trebala njegovati hrvatska tradicija, kultura i identitet. Moramo biti jedinstveni, međusobno surađivati

i uvažavati se. Svaka, pa i ova manifestacija mora održati tradiciju i samo tako će dati svoj doprinos očuvanju našeg nacionalnog identiteta na ovim prostorima«, kaže za Hrvatsku riječ voditelj vukovarskog ureda HMI *Silvio Jergović*.

»Sve je teže osigurati sredstva za ovakve manifestacije. Iz proračuna

dobivamo sve manje, tako da smo prinuđeni okretanju alternativnim izvorima. Uspjeli smo zatvoriti financijsku konstrukciju u cijelosti, uz potporu Ministarstva kulture Republike Srbije, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine, Pokrajinskog tajništva za kulturu, Općine Sombor, vinarije »Erdut«, predstavništva »Jamnice« Osijek, JP »Vojvodinašume« Sombor i UG »Brežanke« Bački Breg«, kaže za Hrvatsku riječ predsjednik »Kranjčevića« Stipan Katačić.

Violinist

Mika Ivošev Kuzma, uz književnika Antu Jakšića, obilježio je Bački Breg za sva vremena kao mjesto koje je rasadnik dobrih tamburaša i pjesnika. Rođen je 1901. godine u obitelji koja je živjela od jutra zemlje i nadničarenja kod drugih. U vrijeme kad su on i njegova obitelj nadničarili na salašu kod Švabe Ešlike, od jednog ruskog zarobljenika koji je bio dodijeljen njihovom poslodavcu, naučio je svirati violinu. Naučio je i ruski jezik. Radeći na salašu naučio je i njemački, a u školi se u »njegovu« vrijeme službeno govorilo mađarski. Kasnije je pjevao i na ovim jezicima. U svojoj dvadesetoj godini osnovao je »Mikino šokačko društvo«, čiji je kapelnik bio do smrti. Sa svojim orkestrom nastupao je u mnogim okolnim mjestima, a rastom popularnosti i dalje. Tako su 1936. godine članovi njegova orkestra stanovali u Zagrebu i svirali na Radio Zagrebu. Mika je mnoge dane proveo u druženju s profesorom i književnikom iz rodnog Bačkog Brega Antom Jakšićem. Pred sam II. svjetski rat svirali su u Makarskoj, na Paliću, u beogradskom restoranu »Mostar«, u hotelu »Sloboda« u Somboru i za potrebe HKUD-a »Miroljub«. Veliki je broj svatova, igranki i prela u Somboru i okolnim selima na kojima su svirali. Mika je umro u 58. godini od posljedica upale pluća. Kada su ga donijeli iz bolnice, posljednja želja mu je bila vidjeti i čuti svoj orkestar. Mika je uzeo violinu u ruke, ali nije mogao svirati. Umro je sutradan, 6. listopada 1959. godine.

HKPD »TOMISLAV« NA DANIMA TOLISE

Uspješna promidžba

TOLISE – Početkom lipnja Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubince imalo je nastup na Danima Tolise (Općina Orašje, Bosna i Hercegovina). Osim Golubinčana nastupila su kulturno-umjetnička društva »Mokro« iz Širokog Brijega, Sitan Tanc Šujica Kralj Tomislav, KUD »Mladost« Domaljevac, Petrijevaca, »Seljska sloga« Gradište, HKPD »Valpovo« iz Valpova i drugi. Tolise je dobar primjer kako jedno relativno malo mjesto može napraviti dobru promidžbu svoga kraja uz dobru organizaciju i potporu Federacije BiH, Posavske županije i mnogih sponzora. Golubinčani su se u mimohodu kroz mjesto predstavili srijemskim i vojvodanskim pjesmama a na pozornici su izveli Splitske gradske igre.

I. Radoš

GENERALNI KONZUL REPUBLIKE MAĐARSKE FERENC NAGY NA TRIBINI U SOMBORU

Putem bolje suradnje

SOMBOR – U svečanoj dvorani gradske vijećnice u Somboru je u srijedu, 17. lipnja, održana je javna tribina na kojoj je govorio generalni konzul Republike Mađarske u Subotici *Ferenc Nagy*. On je istaknuo kako je suradnja između Srbije i Mađarske na visokom nivou, a zadatak svih je tu suradnju produbiti i intenzivirati u budućem periodu. Na tribini je bilo riječi o mogućnosti gospodarske suradnje, fondovima Europske Unije za pridruživanje, o viznom režimu i njegovu ukidanju, kao i o

Registrirano je oko 400 srpsko-mađarskih mješovitih poduzeća: generalni konzul R. Mađarske u Subotici Ferenc Nagy

prekograničnoj suradnji. Srbija i Mađarska su svojevremeno potpisale sporazum o slobodnoj trgovini, koji poslije dvogodišnje pripreme nije dao velike rezultate, jer je Mađarska u međuvremenu postala članica Europske Unije. Po riječima Ferenc Nagra značajan je upliv mađarskog kapitala u Srbiju, od 2000. do 2007. godine u Srbiju je ušlo 360 milijuna eura, a registrirano je oko 400 srpsko-mađarskih mješovitih poduzeća. Nagy smatra kako će se stavljanjem Srbije na bijelu Shengen listu stvoriti uvjeti za bolji protok robe.

Z. Gorjanac

CRVENI KRIŽ SRBIJE DODIJELIO PLAKETE NAJHUMANIJIM SREDINAMA

Plaketa Općini Bač

BAČ – Predsjednik Srbije Boris Tadić u utorak je, 23. lipnja, uručio zlatne plakete predstavnicima 12 općina iz Vojvodine i Općini Zemun kao najhumanijim sredinama po dobrovoljnom davanju krvi u Srbiji za prošlu godinu.

U znak priznanja za iznimne rezultate na omasovljavanju dobrovoljnog davanja krvi u ime Općine Bač plaketu je primila aktivistica Crvenog križa i davateljica krvi *Kata Pelajić*.

Ovo priznanje Općini Bač dodijeljeno je uzastopno već peti put, a prošle je godine u ovoj općini krv dalo 5,54 posto stanovništva. Najviši postotak davatelja je iz naselja Bođani (više od 10 posto) na čijem ulazu stoji ploča s natpisom: Najhumanije selo.

Predsjednik Tadić je svima čestitao na postignutim rezultatima, ali je istaknuo kako još uvijek zaostajemo za drugim europskim zemljama. U svom obraćanju pozvao je sve one koji su u mogućnosti, da se priključe obitelji davatelja krvi kojih je trenutačno u Srbiji 61.000. »Domoljublje se najbolje pokazuje humanošću i spremnošću darivanja i pomoći drugima«, rekao je na koncu ove svečanosti predsjednik Boris Tadić.

Z. Pelajić

GLUMCI MALE SCENE U LEMEŠU

Predstavljena »Skupština na čoš«

SVETOZAR MILETIĆ – Mala scena Hrvatske čitaonice gostovala je u nedjelju 21. lipnja u Domu kulture u Svetozaru Miletiću. Lemeškoj se publici predstavila komadom *Šime Peića* »Skupština na čoš« u adaptaciji i režiji *Marjana Kiša*. Mlada glumačka ekipa prikazala je predstavu o kojoj će se pripovijedati što potvrđuje pljesak koji su dobili. Poslije predstave upriličen je razgovor članova dramskog odjela HBKUD »Lemeš« i glumaca Male scene o njihovim dosadašnjim glumačkim iskustvima.

L. Tošaki

ODRŽANA ZAVRŠNA RADIONICA »ŠOKAČKI SUVENIRI OSIJEKU«

Traganje za prepoznatljivim suvenirom

OSIJEK – Prošle je srijede, 17. lipnja, održana završna radionica 3. ciklusa projekta »Šokački suveniri Osijeku«, kojega Šokačka grana provodi s nakanom da se pronađe lijep, ukusan i nadasve prepoznatljiv suvenir koji će lako naći put do posjetitelja i putnika namjernika i neodoljivo ga podsjećati na boravak u gradu na Dravi.

Više od stotinjak polaznika radionica tijekom je korizme, ali ostaloga dijela godine, vrijedno radilo u 7 radionica, pa su priredili vrlo lijepu i vrijednu izložbu u prostorijama Šokačke grane u Retfali, a stotinjak posjetitelja i brojni novinari mogli su doista uživati u prezentiranim rukotvorinama pa i ponuđenim predlošcima suvenira, a bilo je tu podmetača za čaše i boce u tehnici veza, zlatoveza, necanja i šlingeraja, te oslikane odjeće i obuće s prepoznatljivim šokačkim motivima.

S. Žebić

U MONOŠTORU PREDSTAVLJENA KNJIGA ADAMA BEŠLINA – NOVE

»S ob(j)e strane Dunava«

B. MONOŠTOR – Poslije uspješne promocije u Osijeku i Bilju, i Monoštorcima pripala čast ugostiti rado viđenoga gosta, pjesnika *Adama Bešlina* – Novu. U prostorijama Doma kulture održano je predstavljanje njegove knjige »S ob(j)e strane Dunava«.

Predstavljanje je organizirao KUDH »Bodrog«, čije su članice tijekom jednosatnog programa šokačkim pjesmama upotpunile ugođaj. *Marijana Šeremešić* odabranim je pjesmama prisutnima dočarala samo jedan, mali dio autorovog bogatstva i doživljaja.

O knjizi i autoru govorili su predsjednica društva *Marija Turkalj*, *Anita Dipanov* i prof. *Matija Đanić*, koji je istaknuo: »Povijest nas uči, da ono što nije zapisano nije niti bilo. Adam je zapisao i čuva od zaborava veliku tradiciju šokačkoga naroda. Mi mu pružamo priliku, a čitalačka javnost, koja mu ne nedostaje s obiju strana Dunava i vrijeme neka sude o lirskom – literalnom umijeću i vrijednosti neosporno talentiranog Adama Bešlina- Nove.«

A. Đ.

SUDIONICI LIRE POSJETILI »LOVAČKU KUĆU« U PODUNAVSKOM LOVIŠTU »PLAVNA«

Nakon slikara ljepote okolice Plavne otkrivaju i pjesnici

Plavna – Podunavsko lovište »Plavna« posluje u sastavu »Vojvodinašuma« i prostire se na površini od 2619 ha, od čega je 500 ha ograđeno. Od ukupne površine lovišta 1355 ha je pod šumom. Lovište nastanjuju brojne vrste divljači. U okviru lovišta postoji Lovačka kuća koja predstavlja reprezentativni objekt.

Lovačka kuća-motel posjeduje 11 dvokrevetnih komfornih soba i apartman. Okružena je šumom i lovištem, a u njoj se nalazi prekrasna kongresna dvorana sa 100 mjesta, kao i manji salon za sastanke. Budući da se na ovom prostoru često organiziraju likovne kolonije, motel je pun umjetničkih slika, što stvara osobiti umjetnički i estetski doživljaj.

U neposrednoj blizini motela nalazi se stara crpna postaja građena 1909.-1912. godine s očuvanim strojevima u unutrašnjosti. Ovaj ambijent kao da spaja daleku prošlost sa sadašnjošću, a na pjesnike koji su tu kratko boravili u subotu, 20. lipnja, zasigurno je djelovao inspirativno. Toga je dana u Plavni bio blagdan poezije, a ovakav prostor trebao bi nadahnuti već afirmirane, ali i skrivene talente.

Vrijeme je da stvaramo kreativnu, a ne konzumatorsku naciju, a kulturne institucije naše zajednice mogle bi koristiti ovakve potencijale za okupljanje slikara, pjesnika, organiziranje raznih seminara i drugih aktivnosti.

Z. Pelajić

PANONSKOM STAZOM MIRA

Biciklisti iz Nizozemske ponovo u Bačkom Monoštoru

B. MONOŠTOR – Biciklisti predvođeni članicama Agroturističke zadruge »Bilje« iz Bilja, do Monoštora su stigli 17. lipnja Panonskom stazom mira.

Grupu su dočekali i pozdravili članovi UG »Podunav«, kao i potpredsjednik Skupštine grada Sombor *Zoran Miler*.

Nakon dočeka gosti su imali priliku uživati u prelijepom ambijentu monoštorskih Etno kuća, uz tamburašku glazbu i domaće specijalitete. U okviru posjeta priređena je i izložba suvenira i tradicionalnih proizvoda, starih zanata, kao i projekcija filma o prirodnim ljepotama sela.

Osim gostovanja u Somboru, biciklisti su obišli i kamp Crvenog križa, a po povratku planira se obilazak Kopačkog rita.

Značaj ovog posjeta ogleda se u njegovanju prijateljskih odnosa sa Nizozemskom i Hrvatskom, kao i promocija prirodnih ljepota Bačkog Monoštora i okolice.

Anita Đ.

RUMSKO KULTURNO LJETO

Predstavljeno djelo Radivoja Prokopjevića

RUMA – U okviru tradicionalne manifestacije Rumsko kulturno ljetovanje u subotu, 20. lipnja, u prostorijama HKPD-a »Matija Gubec« održana je književno-pjesnička večer srijemskog pučkog pisca *Radivoja Prokopjevića-Proke*.

Večer je otvorio predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« *Zlatko Kolarić*, a zatim je o pjesniku i njegovu djelu govorio *Ratko Racković*. Tijekom večeri posjetitelji su imali prilike čuti stihove iz četiri Prokopjevićeve knjige – »Pravi Srijemac ima tri šešira«, »Bolje malo sutra«, »Zlatno doba Srijema«, kao i knjige pripovjedaka »Prokine priče«, koje je, osim autora, čitao i glumac *Miodrag Đak*.

N. Jurca

TAVANKUĆANI PROSLAVILI BLAGDAN SRCA ISUSOVA

Služiti potrebnima

Župa Srca Isusova u Tavankutu proslavila je u nedjelju, 21. lipnja, svetkovinu svog nebeskog zaštitnika. Blagdan Srca Isusova obilježen je svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio vlč. *Andrija Anišić*, uz koncelebraciju domaćeg župnika *Franje Ivankovića*. Vlč. *Andrija Anišić* pozvao je vjernike da budu ohrabreni Isusovom ljubavlju.

»Danas kad smo zagledani u srce Isusovo koje je kopljem probodeno i koje je okrunjeno trnovom krunom ljubavi, možemo razumjeti što je prava ljubav. Isus svojom ljubavlju nije ranjavao druge, već je ranio sebe da bi ljubio druge. Isusovo probodeno srce znak je Otajstava Crkve. Da nije vode i krvi koji su potekli iz Isusova probodena srca, ne bi bilo ni Crkve, ni vjernika, niti svetih sakramenata. Božja ljubav

je nadspoznatljiva, ali ju mi ipak možemo spoznati, shvatiti i prihvatiti zahvaljujući Božjoj Objavi«, rekao je u svojoj propovijedi je vlč. *Anišić*.

On je govorio o Bogu koji je ljubav, kako nam to svjedoči sveto-pisamska objava. Na temelju biblijskih tekstova vlč. *Anišić* je naglasio kako se Božja ljubav očituje od Oca prema Sinu, te kako Bog ljubi čovjeka što nam je posebno poka-

zao sam Isus tijekom svoga života. Vrhunac Božje ljubavi prema čovjeku jest Kristova žrtva za nas na križu.

U drugom dijelu svoje propovijedi vlč. *Andrija Anišić* je govorio o evanđelju ljubavi koje treba živjeti u zajednici te je rekao: »Isus nas danas poziva na ljubav, kako bismo u njegovoj blizini pronašli mir i radost. Međutim, ljudska ljubav može raniti, zato što nije prava ljubav. Prava ljubav veseli i daje snagu drugima. Današnji svijet prepun je sebičnosti, te stoga i ne čudi pojava brojnih ratova, mržnje, gladi. Sveti Pavao shvatio je svrhu života, koji je proveo u ljubavi prema Isusu i prema ljudima. »Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist, – to je kršćanstvo, ali tko od nas može reći: Ja uopće nisam bitan, već je Isus bitan. Naučimo od Isusa ljubiti njegovom ljubavlju«, poručio je vlč. *Anišić*, potičući na zahvalnost Ocu za njegovog Sina koji nam je otkrio i žrtvom na križu pokazao Božje lice i očinsko srce puno milosrđa prema nama.

Blagdan Srca Isusova poticaj je da stanemo pred srcem koje je išlo do kraja na putu križa, i počnemo stvarati kulturu ljubavi unutar ljudskog društva služeći potrebnima i prepoznavajući Krista u svakom čovjeku koji trpi.

Nakon mise, mnoštvo ljudi koje se okupilo na misnom slavlju nastavilo je blagdan slaviti u svojim domovima, gdje su ovaj blagdan obitelji iskoristile kao priliku za okupljanje i druženje.

Nezaobilazni dio svakog, pa i ovog tavankutskog proštenja, na radost dječice, bili su i ove godine prodajni štandovi s igračkama, medenjacima i licitarskim srcima.

M. Matković

Na groblju, ispred zavjetne kapele Srca Isusova

Molitva i pjesma zaštitniku Sonte

U petak 19. lipnja, ispred zavjetne kapele Srca Isusova, izgrađene 1842. godine na sončanskom groblju, pred velikim brojem vjernika održana je sveta misa u zahvalu srcu Isusovu. Misno slavlje predvodio je vlč. *Davor Kovačević* iz Bačkog Brega, a suslavili su sončanski župnik vlč. *Dominik Ralbovsky* i đakon iz Bačkog Monoštora *Stipan Periškić*. Usmena predaja kaže kako su u

XVII. i XVIII. stoljeću u Sonti tijekom lipnja bile česte nepogode i tuče. Sončani su se zavjetovali srcu Isusovu, izgradili kapelu i od tada evo već 167 godina, na blagdan Srca Isusova, velika sv. misa održava se ispred ove kapele ili u njoj. Na misu su žene dolazile u tamnijem ruhu, a toga dana se i postilo. Neki vjernici uopće nisu ni uzimali hranu, a poneki čak ni vodu.

I. Andrašić

MIROSLAV SLAVKO MAĐER PROSLAVIO DOBIVANJE NAGRADE

Srijemsko sijelo u Zagrebu

N ikada do sada prostori- je zagrebačkog sjedišta Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata nisu bile tako pune, točnije prepune, kao prošle subote na književnoj večeri nazvanoj »Srijemsko sijelo«, na kojoj je naš zagrebački Hrtkovčanin *Miroslav Slavko Mađer* sa svojim Srijemcima proslavio dobivanje Nagrade grada Zagreba te obilježio 60 godina književnog djelovanja i 80. godinu života.

Naime, u povodu Dana grada Zagreba gradonačelnik hrvatske metropole *Milan Bandić* dodijelio je 29. svibnja u Staroj gradskoj vijećnici javna priznanja Nagrade

najznačajnije zagrebačke nagrade, te ukratko predstavio ovog plodonosnog književnika i novinara.

BOGAT OPUS

»Književnik i novinar Miroslav Slavko Mađer rođen je 1. srpnja 1929. godine u Hrtkovcima, gimnaziju je završio u Vinkovcima, a studij književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1957. godine službovao je u Osijeku i Vinkovcima kao profesor, a neko je vrijeme radio i kao kazališni djelatnik, dramaturg i ravnatelj vinkovačkog kazališta. U Vinkovcima uređuje književne publikacije i organizira brojne književne susre-

žurnalista surađivao je gotovo u svim radijskim, a povremeno i televizijskim emisijama. Dugi kontinuitet od literarnih početaka (Novine mladih, Narodni list, Vjesnik, Telegram, Oko, Krugovi, Republika, Književna revija, Forum, Riječka revija...) pa sve do današnjih dana surađuje kao pisac i žurnalista u listovima i časopisima kao što su Vinkovački list, Putujući Slavonijom, Glas Slavonije, Hrvatsko slovo, Vijenac, Forum, Mogućnosti, Republika, Vjesnik, Večernji list, Književna revija, Književna Rijeka«, rekao je Mato Jurić i dodao kako je Miroslav Slavko Mađer do sada nagrađivan visokim i prestižnim nagradama od

svoje pjesme koje su obilježile njegov stvaralački i životni put. Prva pjesma »Rodno selo srijemsko malo« posvećena je Srijemu i rodnim Hrtkovcima, druga »Cibale« gradu Vinkovcima kao svom zavičajnom gradu, a svoj nastup Mađer je zaključio pjesmom o Zagrebu »Grad«, kao životnoj i kreativnoj poanti prijednog puta.

Kao Mađerov poseban gost nastupio je još jedan Srijemac, pjesnik *Đuro Palaić*, koji je za ovu prigodu došao čak iz Kanade kako bi uvećao književnu večer i okrugle godišnjice svoga dugogodišnjeg prijatelja.

Dr. Đuro Palaić rođen je 1937.

Predsjednik Mato Jurić uručio je u ime Zajednice prigodne darove srijemskim književnicima

Dr. Đuro Palaić i Miroslav Slavko Mađer

grada Zagreba, medalje grada i plakete, najistaknutijim pojedincima i tvrtkama. Među tih 16 laureata Nagrade grada Zagreba za 2008. godinu našlo se i ime našeg Srijemca Miroslava Slavka Mađera, koji u svom dugogodišnjem svestranom djelovanju iza sebe ima tridesetak knjiga poezije, drame i proze i zaslužno članstvo Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog društva novinara.

»Srijemsko sijelo« je otvorio predsjednik Zajednice Mato Jurić čestitajući Miroslavu Slavku Mađeru dobivanje te prestižne,

te i manifestacije te surađuje u lokalnim listovima i zbornicima. Prelaskom u Zagreb 1965. godine zapošljava se u programima Radio Zagreba (Literarna redakcija, Umjetnički program, Dramski program) gdje piše osvrtne na nove knjige, uređuje emisije poezije, adaptira književna djela, posebno za emisiju »Radio roman«, kojemu je jedno vrijeme bio i urednikom i dramaturgom, sve do umirovljenja. Mađer je sa svojim opusom zastupljen u mnogim antologijama poezije i preveden na strane jezike, a kao kritičar i novinski

kajih je posebno izdvojio Godišnju nagradu (1980.), Državnu nagradu »Vladimir Nazor« za cjelokupni stvaralački opus (1999.), Nagradu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (1994.), a dobitnik je i drugih zapaženih nagrada (Matice hrvatske 1970. godine, Nagrade Društva hrvatskih književnika »Tin Ujević« 2008. godine...) te niz odličja, plaketa i priznanja.

TRI PJESME

Miroslav Slavko Mađer je zahvalio na čestitkama te pročitao tri

godine u Rumi. Član je Hrvatske seljačke stranke i predsjednik te stranke za Kanadu. Objavljivao je svoje stihove u domovini i svijetu i dobitnik je niza nagrada. Do sada je objavio knjigu pjesama »Pjesma za veselo umiranje«, a uskoro mu iz tiska izlazi nova knjiga iz koje je pročitao nekoliko pjesama.

Organizator »Srijemskog sijela« je Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i Zavičajni klub Hrtkovčana »Gomolava«.

Obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske

Potpredsjednik IV APV Bálint Pasztor i generalni konzul R. Mađarske Ferenc Nagy

Predstavnici Katoličke crkve na čelu sa subotičkim biskupom dr. Ivanom Penzesem

Svečani domjenak

Uzvanike je pozdravila Generalna konzulica u Subotici Ljerka Alajbeg

U ozračju normalizacije i poboljšanja odnosa između Srbije i Hrvatske, u ponedjeljak je u Maloj gostioni na Paliću obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske. Generalna konzulica Generalnog Konzulata Republike Hrvatske *Ljerka Alajbeg* u svojoj je pozdravnoj riječi istaknula očigledan doprinos svih nazočnih na proslavi unapređenju odnosa između Republike Hrvatske i lokalnih uprava i samouprava, te pokrajinske i državne vlasti Republike Srbije.

Hrvatska je u ovih 18 godina uspjela postati članicom niza međunarodnih organizacija, a ono što je najvažnije, mi smo 1. travnja ove godine postali punopravnom članicom NATO-a«, rekla je Ljerka Alajbeg i dodala da su to sve krupni koraci za jednu zemlju koja je doslovce izašla iz pepela. »Trebamo zaželjati mladoj hrvatskoj demokraciji svu sreću i uspjeh, a još više suradnji između Srbije i Hrvatske, kao što je to bilo nekada i kao što će biti ubuduće«, rekla je na kraju svog pozdrav-

Subotički gradonačelnik Saša Vučinić u društvu predstavnika Srpske pravoslavne crkve u Subotici

»Republika Hrvatska je na tom svom 18-ogodišnjem putu prošla razne faze, nije bilo lako, nije bilo jednostavno, bilo je puno otpora, vidite i sami što znači pregovarati s EU. Evo, Srbija je na pragu toga puta i želimo joj svaki uspjeh. Hrvatska je u tom poslu odmakla, ali i dalje postoje poteškoće te se stoga trebamo držati zajedno, trebamo njegovati regionalnu suradnju. Drago mi je da su Hrvatska i Srbija otvorile vrata na svim mogućim područjima. Republika

nog govora generalna konzulica Generalnog Konzulata Republike Hrvatske Ljerka Alajbeg.

Na domjenku su bili nazočni veleposlanik Republike Hrvatske u Srbiji *Željko Kuprešak*, generalni konzul Generalnog konzulata Republike Mađarske u Subotici *Ferenc Nagy*, potpredsjednik Izvršnog vijeća Autonomne pokrajine Vojvodine *István Pásztor*, te cijeli niz gradonačelnika, među ostalima gradonačelnici Subotice, Sombora, Apatina, Srijemskih

Među uzvanicima i pokrajinski dužnosnici Ivana Dulić Marković i Zoltán Jeges

Karlovaca. Nazočni su bili i predstavnici institucija hrvatske zajednice, Hrvatskog nacionalnog vijeća, Hrvatske riječi, Hrvatskog uredništva Radio Subotice i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te brojnih kulturnih udruga.

Dan državnosti u Republici Hrvatskoj je blagdan koji se obilježava 25. lipnja, na dan kada je 1991. godine Hrvatski sabor donio

Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske proglašavajući Republiku Hrvatsku samostalnom i neovisnom državom.

Na sam Dan državnosti, 25. lipnja, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu organizira prigodnu svečanost, koja će se održati rezidenciji veleposlanika u Beogradu.

S. J. i M. K. K.

PROSLAVLJEN BLAGDAN HRVATSKE ZAJEDNICE U SRBIJI

U čast biskupu Antunoviću

Obilježavanje dana rođenja biskupa *Ivana Antunovića* (Kunbaja, 1815. - Kalača, 1888.) okupilo je i ove godine predstavnike hrvatske zajednice, kao i svećenike i vjernike, na proslavu blagdana hrvatske zajednice u Srbiji. Dan rođenja biskupa Antunovića, 19. lipnja, jedan je od četiri službena blagdana hrvatske zajednice u Srbiji.

Misno slavlje održano je u župnoj crkvi sv. Roka u Subotici, a predvodio ga je mons.

Andrija Kopilović uz koncelebraciju mons. *Marka Forgića* i domaćina preč. *Andriju Anišića*.

Na početku slavlja nazočnima se obratio predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat*, koji je iskazao zadovoljstvo i zahvalu, kako ga je i sam nazvao, velika-nu našega naroda biskupu Ivanu Antunoviću. »Nakon toliko godina, još i danas su aktualne misli i djela biskupa Antunovića, koji oku-

pljaujući nas, po tko zna koji puta, želi iskazati potrebu da budemo složni, jedinstveni, uz poštovanje svoga identiteta i naslijeđa, nacionalne osobitosti i pripadanja svome hrvatskom biću...«, istaknuo je Horvat.

Nakon misnog slavlja svečanost se nastavila u dvorištu župe sv. Roka prigodnim domjenkom u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Ž. V.

U kapeli »Crne Gospe« franjevačkog samostana u Subotici održana je 23. lipnja misa zahvalnica za domovinu Hrvatsku.

FESTIVAL EUROPSKOG FILMA »PALIĆ 2009.«

Ken Russell otvara festival

Šesnaesti po redu, Festival europskog filma »Palić 2009.« bit će održan od 18. do 24. srpnja na više lokacija pokraj jezera Palić i u Subotici.

Po riječima direktora Otvorenog sveučilišta i izvršnog producenta festivala Blaže Perovića, proračun festivala je ove godine zbog ekonomske krize smanjen s 500 na 250 tisuća eura, što je za 40 posto manje u odnosu na prošlogodišnji proračun. Ipak, manje novca, kako ističe, neće utjecati na kvalitetu festivalskog programa.

Glavni, natjecateljski program, u selekciji *Nikolaja Nikitina*, ove će godine predstaviti dvanaest filmova, dok će program »Paralele i sudari« koji se bavi kinematografijom Istočne Europe, ove godine u selekciji *Petra Mitrića*, ponuditi

osam filmova. Tradicionalno će biti priređen i program »Novi mađarski film« (selektor *Zoltán Siflis*), a ove godine bit će predstavljena i nova finska kinematografija. Posjetitelje očekuje i program »Mladi autori

Ivana Nanut u žiriju

U festivalskoj se selekciji ove godine nije našao nijedan film iz Republike Hrvatske. Ipak, u žiriju programa »Paralele i sudari« će sjediti Ivana Nanut, televizijska novinarka poznata po izvještavanjima sa svjetski poznatih festivala i intervjuima s ljudima iz svijeta filma.

Europe« koji nudi eksperimentalne, kratke i dugometražne igrane filmove, te prošle godine uveden program ekoloških dokumentaraca.

Filmska nagrada »Aleksandar Lifka« za doprinos europskoj kinematografiji ove će godine biti dodijeljena poznatom domaćem glumcu *Mikiju Manojloviću* i čuvenom britanskom redatelju *Kenu Russellu*, koji će ujedno otvoriti ovogodišnji filmski festival na Paliću. Nagradu »Underground Spirit«, koja se dodjeljuje neovisnom autoru za višegodišnji rad na tom polju, ove godine dobiva njemački redatelj *Uli Schippel*.

Na festivalu će biti održana i dva okrugla stola: Srbija pred ekološkim izazovima i Dva desetljeća tranzicije i srpski film, a za posjetitelje će biti priređen zabavan prete-

ći programa koncerata i žurki. I ove godine bit će osiguran autobusni prijevoz za sve posjetitelje, kako iz Subotice, tako i iz Novog sada i Beograda.

Cijena ulaznica je 250 dinara, koja će se plaćati samo za natjecateljski dio programa festivala.

D. B. P.

Ken Russell

U POVODU SUSRETA »LIRA NAIVA 2009.«

Plam vatra ivanjskih

Piše: Mirko Kopunović

Sutra ujutro, točno u 5.45 počinje ljeto. Solsticij je. Najduži dan u godini. Svjetlosti buktinja. Najkraća je noć mračna. Praznik je to svjetlosti. Svjetlosti koja nam snage daje, pute obasjava, koja nas grije, bez koje nam života nije. Praznik koji smo nekad paljenjem krIjesova obilježavali. Preskakali vatre ivanjske vjerujući da će usjevi biti veliki koliki je visok skok preko vatre, kako će plam žita obasjavati, rod čuvati, u svjetlosti rasti.

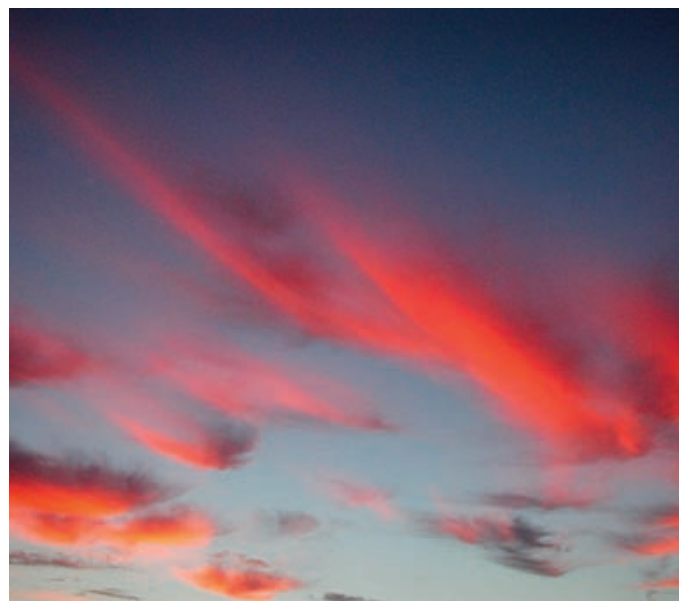
I danas, ovdje u Plavni praznik je, festival je pjesme. Skupili su se pjesnici ovdje riječ podijeliti, pokazati drugome saznano, zapisano dobrotom i toplinom tkano.

Pjesnici bez riječi ne mogu. One su im potreba, hrana i neminovnost. I život i smrt. Njima pjesnici patnje pobjeđuju, želje skrivene iskazuju, nade traže, očaje prevladavaju. Njima pjesnici mole, neostvarivo ostvaruju, zlobe lome, mostove grade, nebom putuju, rijekama plove, u ptičjem letu žive, u oblaku i kapi kiši.

Pod njihovim teretom se svijaju ali ustrajavaju, traju, pobjeđuju, ljubav nose. Da, ljubav, jer ljubav je osjećanje za kojim svako čeljade teži. Ljubav je ta koja mir nosi i spokoj daje.

Slavimo danas u Plavni vaše riječi, vaše pjesme, rekohe već dobrotom i toplinom tkane, a ne smijemo zaboraviti kako riječi presahnuti mogu, uteći, otići. Zato moramo stalno tragati, učiti i u tom traženju novoga zastati ne možemo.

A kako to ostvariti? Kako naprijed broditi? Čitati, učiti, knjige raz-

mjenjivati, posuđivati ih, o njima razgovarati. Primijećeno zapisivati, promišljati, s drugima misao dijeliti.

Noćima budnim ustajati, misli na papir prenijeti, pa ih šmirglati, milovati, brusiti, cincilirati. Tako stvarati.

Drugima govoriti. I slušati, i onda kad riječi za slušanje nisu. Provjeravati se, radovati i veseliti.

Bogatstvo dijalekta svjedočiti za one koji će doći, čuvati ga, a hrvatski jezik, materinji nam, njegovati u onima koji su nam najmiliji i tako ga sačuvati. I jezik i život.

Slavimo danas i otvorenje knjižnice domaćina nam, članova Matoša, prve u Plavni u kojima će knjige svima biti dostupne. Svima koji to žele. Veliki je to pomak u životu sela. Trebamo im čestitati i knjige darivati.

Vama pjesnicima, sudionicima Lire želim večeras dobar, uspješan nastup i puno novih ostvarenja.

Godišnji koncert HKPD »Jelačić«

PETROVARADIN – U subotu 27. lipnja, u crkvi svetog Jurja u Petrovaradinu bit će održan godišnji koncert HKPD »Jelačić«. Nastupit će pjevački zbor i tamburaški ansambl ovoga društva, a kao gosti i pjevači zbora crkve svetog Pavla. Početak koncerta je u 20 sati.

A. J. M.

»Duh u močvari« nagrađen u Italiji

ZAGREB – Dugometražni igrani film za djecu »Duh u močvari«, redatelja podrijetlom iz Tavankuta Branka Ištvančića, nagrađen je Nagradom za najbolju režiju na održanom prvom izdanju Sila film festivala u Italiji, piše Hina.

Od više stotina prijavljenih filmova iz cijelog svijeta hrvatski film izabran je u konkurenciji od 19 filmova koji su se natjecali za nagrade.

»Duh u močvari« film je sa snažnim i originalnim utjecajem fotografije i likova u filmu, koji predstavlja afirmaciju visoke kvalitete u odnosu na sve predstavljene filmove na ovogodišnjem festivalu, ističe se u priopćenju festivala.

Film je snimljen 2006. godine i jedan je od tri najgledanija hrvatska igrana filma u posljednjih desetak godina, a uvrštan je već u konkurenciji na preko 20 stranih filmskih festivala.

Studio za suvremeni ples iz Zagreba na »Infantu«

NOVI SAD – Na ovogodišnjem Internacionalnom festivalu alternativnog i novog teatra (Infant), koji se do 3. srpnja održava na više lokacija u Novom Sadu, nastupit će i Studio za suvremeni ples iz Zagreba, s predstavom »Sale«. Predstava gostiju iz Zagreba bit će igrana u četvrtak 2. srpnja, u Velikoj dvorani Novosadskog pozorišta, s početkom u 20 sati. Koreografinja predstave »Sale« je Ksenija Zec, a dramaturg Saša Božić. Kako stoji u najavi, predstava se bavi ocrtavanjem prostora tranzita, zone neumjerene prodaje i potrošnje. Motivi ponude, kupnje i potražnje ironijski se izvrću u predstavi, upozoravaju na nespokojno plesačevo tijelo koje uvijek u potrazi za idealnim gledateljem, opsjednuto željom da se sviđa, biva izloženo i procjenjivano. Predstavu izvode: Irene Dumbović, Dina Ekštajn, Petra Hrašćanec, Bosiljka Vujović Mažuran, Ana Mrak, Ivana Miletić Piškor, Ana Vnućec, Branko Banković, Silvio Vovk, Jerko Marčić.

Studio za suvremeni ples iz Zagreba najstariji je hrvatski ansambl suvremenog plesa, koji ove godine slavi 45 godina djelovanja.

Predstavljen informator »Rusini u Srbiji«

NOVI SAD – U Zavodu za kulturu vojvođanskih Rusina u ponedjeljak je predstavljen informator »Rusini u Srbiji«. Namjera izdavača bila je obuhvatiti povijesne i aktualne podatke o Rusinima u Srbiji, te informator sadrži informacije o institucijama koje predstavljaju Rusine na području obrazovanja, informiranja, kulture i vjeroispovijedi, uz pregled rusinskih nacionalnih simbola, najvažnijih manifestacija i festivala. Izdavači informatora su Nacionalno vijeće rusinske nacionalne manjine, Zavod za kulturu vojvođanskih Rusina i Novinsko-izdavačka ustanova »Ruske slovo«.

Likovnjaci na međunarodnoj koloniji »Breške 2009.«

TUZLA – Anđelka Dulić i Divna Lulić-Jovčić, članice Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, sudjeluju na desetoj po redu međunarodnoj likovnoj koloniji »Breške 2009.« koja se od 21. do 27. lipnja održava u Tuzli.

Na koloniji sudjeluje ukupno 12 slikara iz BiH, Hrvatske, Srbije i Mađarske. Umjetnici će ove godine slikati na više lokacija u Tuzli, a

planirano je da umjetnici slikaju i izvan grada, u gradiću Lukavac i tamošnjem jezeru Bistarac

Organizator likovne kolonije je tuzlanska podružnica HKD »Napredak«, a ovogodišnji saziv otvorio je generalni konzul Republike Hrvatske u Tuzli Josip Juras.

Tavankučani otvorili Međunarodni festival folklor »Perlice Europe«

OSIJEK – U povodu Dana državnosti Republike Hrvatske, u Osijeku se od 25. do 27. lipnja, održava 9. međunarodni festival folklor za djecu i mladež »Perlice Europe«. Na ovogodišnjem festivalu sudjeluju ansambli iz Rusije, Turske, Rumunjske, Bugarske i Izraela, a čast otvoriti festival, prema najavama, imala je Dječja folklorna skupina HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Na festivalu »Perlice Europe« nastupaju djeca u dobi od 10 do 14 godina i od 15 do 17 godina, a manifestacija se održava u sklopu Osječkih ljetnih noći.

Izložba »Paralelni procesi« u Likovnom susretu

SUBOTICA – U Modernoj galeriji Likovni susret u Subotici, u iduću petak, 3. srpnja, s početkom u 19 sati, bit će otvorena izložba »Paralelni procesi«. Na izložbi će biti predstavljeni radovi četvero mladih akademskih likovnih umjetnika: Vere Đenge, Gorana Kujundžića, Srđana Milodanovića i Lee Vidaković.

Izložbu organizira Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata s ciljem predstavljanja suvremenog umjetničkog stvaralaštva na akademskoj likovnoj sceni. Naime, kako se u najavi izložbe navodi, ovaj segment kulture do sada unutar institucionalne strukture hrvatske zajednice u Vojvodini ni na koji način nije organiziran, niti je, pak, institucionalno ustrojen. Kako bi nadomjestio takvu manjkavost, ZKVH-a je započeo cijeli niz radnji na uspostavljanju sustavnog pristupa na predstavljanju suvremene likovne i primijenjene umjetnosti vojvođanskih Hrvata i njihovih recentnih opusa. Jedan od prvih koraka u tom pravcu je organiziranje zajedničke izložbe mladih akademskih likovnih umjetnika iz Vojvodine.

Festival marijanskog pučkog pjevanja

BAČKI MONOŠTOR – Četvrti festival marijanskog pučkog pjevanja u Bačkom Monoštoru, na kojem će nastupiti pjevačke skupine KUD-ova i crkveni zborovi iz Bačke i Srijema, bit će održan u iduću subotu, 4. srpnja. Dio programa festivala bit će održan u crkvi sv. Petra i Pavla s početkom u 18 sati, a nastavak programa uslijedit će u mjesnom Domu kulture od 19 sati.

Program festivala će, kako najavljuju organizatori, obilovati različitim sadržajima kojima je cilj čuvanje od zaborava crkvene, hodočasničke pjesme i pjesme izvorne, pjevane po starinski. Naime, u Bačkom Monoštoru od davnina se njeguje narodno pučko pjevanje pri crkvi i na raznim manifestacijama.

Organizator festivala je KUDH »Bodrog«, koji već dugi niz godina radi na očuvanju izvornosti, običaja, pjesme, nošnje i crkvenih pučkih pjesama u zemlji i inozemstvu.

URUČENE NAGRADE »VLADIMIR NAZOR«

Biškupić: Hrvatska kultura unatoč objektivnim teškoćama uspijeva ostvariti visoke dosege

Hrvatski ministar kulture Božo Biškupić uručio je prošloga petka Nagrade »Vladimir Nazor«, najviša državna priznanja za najbolja ostvarenja u književnosti, glazbi, filmu, likovnim i primijenjenim umjetnostima, kazališnim umjetnostima te arhitekturi i urbanizmu za 2008. godinu, piše Hina.

Prije uručjenja Biškupić je podsjetio da se ove godine obilježava 60. obljetnica smrti pjesnika prirode, mediteranske raspijevanosti, plodnosti i životnog sklada, ali i glasnika narodne raspijevanosti i njegove mitske snage. Hrvatska kultura unatoč objektivnim teškoćama uspijeva ostvariti visoke dosege, o čemu svjedoče i dobitnici nagrada, rekao je.

Nagradu za književnost za životno djelo dobio je pjesnik i prevoditelj akademik Zvonimir Mrkonjić koji je već pola stoljeća djeluje u hrvatskoj književnosti. Velik je njegov doprinos kazališnoj, likovnoj i glazbenoj kritici.

Godišnju nagradu dobila je pjesnikinja Anka Žagar za zbirku »Stvarnice, nemirna površina«.

Ovogodišnji dobitnici nagrada

Najstariji hrvatski komorni ansambl Zagrebački kvartet, koji ove godine slavi 90. obljetnicu rada, dobitnik je nagrade za životno djelo. U sastavu današnjega Zagrebačkog kvarteta su Goran Končar, Davor Philips, Hrvoje Philips i Martin Jordan.

Godišnju nagradu dobio je tenor Tomislav Mužek za ulogu Fausta u operi »Faust« Charlesa Gounoda.

Slikar Nikola Koydl dobio je nagradu za životno djelo za likovne i primijenjene umjetnosti. Koydl je, kako se ističe u obrazloženju

nagrade, u četiri desetljeća izgradio jedinstven estetski sustav i posve novu materijalnu realnost kojom je obilježio suvremenu likovnu umjetnost.

Godišnju nagradu dobio je Tomislav Buntak za izložbu slikarski ambijent »Hodočasnici-vizija mističnih putovanja« održanu 2008. u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu.

Redatelj Bogdan Žižić dobio je nagradu za životno djelo za filmsku umjetnost. Njegovo stvaralaštvo obilježava s jedne strane opsjed-

nutost dokumentom, a s druge strastvena želja za pričanjem priča.

Godišnju nagradu iz tog područja dobio je filmski redatelj Arsen Anton Ostojić za film »Ničiji sin«.

Dramski umjetnik Zlatko Crnković dobitnik je nagrade za životno djelo, a povijest hrvatskoga kazališta pamti njegove brojne uloge u matičnom HNK u Zagrebu te na zagrebačkim, splitskim i dubrovačkim pozornicama.

Godišnju nagradu dobila je dramska umjetnica Alma Prica za ulogu Christine u predstavi »Elektri pristaje crnina« E. O'Neill te za ulogu Nine Tomblin u predstavi »I konje ubijaju, zar ne ?« H. McCoya.

U arhitekturi i urbanizmu nagradu za životno djelo dobio je arhitekt Nikola Filipović koji je stvorio vrhunska graditeljska djela, a njegovo nenadmašno crtačko umijeće poslužilo je mladima da prepoznaju najveća i najvrjednija arhitektonska dostignuća.

Godišnju nagradu dobio je Marijan Hrčić za projekt višenamjenske gradske dvorane »Krešimir Čosić« u Zadru.

KRSTARENJE SREDNJIM JADRANOM

APARTMANI KRILO - SUMPETAR

m/b "LABRADOR"

m/b "JADRANSKA KRALJICA"

TURE :
 SPLIT - BOL (BRAČ) - HVAR - KORČULA - MLJET - VELA LUKA - VIS - SPLIT
 SPLIT - ŠOLTA - PRIMOŠTEN - TELAČICA - ZLARIN - ŠIBENIK - TROGIR - SPLIT

RUTE SU OKVIRNE I STVAR SU DOGOVORA
 SALON ZA 32 OSOBE SA MINIBAROM. KLIMATIZOVANO. GOSTI SE USLUŽUJU SA RAZNIM DOMAĆIM I STRANIM PIĆIMA, TOČENIM PIVOM ITD, CAFFE APARAT I LEDOMAT

BROD - JEDRENJAK	TERMINI		CENA POLUPANSIJA PO OSOBI ZA 7 DANA		BUS - PREGOZ POVRATNA BG-SH-BG
M.B. LABRADOR	JULI, AVGUST		650 EU		80 EU PO OSOBI
	SEPTEMBAR		530 EU		
M.B. JADRANSKA KRALJICA	JULI, AVGUST		1.100 EU		80 EU PO OSOBI
	SEPTEMBAR		900 EU		
apartmani ŠAROLIĆ	2 x 1 LEŽAJ, KUPATILO, KLIMA, UPOREBA KUHINJE	35 EU DNEVNO	3 x 1 LEŽAJ, KUPATILO, KLIMA, UPOREBA KUHINJE	45 EU DNEVNO	BUS - PREGOZ POVRATNA BG-KRLO-BG 80 EU PO OSOBI
apartmani IVANIŠEVIĆ	3 x 1 LEŽAJ, KUPATILO, KLIMA, UPOREBA KUHINJE, PARKING U SKLOPU OBJEKTA		45 EU DNEVNO		BUS - PREGOZ POVRATNA BG-KRLO-BG 80 EU PO OSOBI

UNIVERSITY TOURS - BEGRAD
 Beograd, Kneza Miloša 2a 011/3344 820, 3344 639 www.uni-tours.com

IZLOŽBA »LEMEŠKO PLEMSTVO« U SVETOZARU MILETIĆU

Iz života hrvatskog i ugarskog plemstva

*Većina eksponata javnosti je predstavljena premijerno, a najstariji datiraju iz XVII. stoljeća * Izložba priređena u duhu multikulturalnosti*

S otvorenja izložbe

Izložba pod nazivom »Lemeško plemstvo« otvorena je u petak, 19. lipnja, u dvorani Doma kulture u Svetozaru Miletiću. Organizator izložbe je Pučka kasina 1878. Subotica, a autori *Antonija Čota* i *Zvonimir Perušić*. Organizaciji izložbe pridružio se veći broj institucija i pojedinaca, poput Gradskog muzeja Sombor, Austrijskog kulturnog centra Beograd, Mađarskog nacionalnog vijeća, Bunjevačke matice, Arhiva Vojvodine, Collegium nobilium Croaticum, dr. *Dušana Škorića*, *Milke Hajrung*, *Zore Šipoš* i *Ljudevita Vujkovića Lamića*. Na izložbi su predstavljeni eksponati iz života hrvatskog i ugarskog plemstva ovoga mjesta (grbovnice i otisci pečata plemićkih obitelji, dokumenta vezana za dokazivanje njihova plemstva), te mnogi eksponati iz razdoblja austrijske vlasti.

OBILJEŽJE JEDINSTVENOSTI

Uzvanike i posjetitelje prigodom otvorenja pozdravila je autorica izložbe *Antonija Čota*, u uvodnoj riječi istaknuvši specifičnosti ove izložbe.

»Ova izložba je jedinstvena iz više aspekata. Naime, prvi put na ovim prostorima predstavljeno je ovako nešto, zatim, nalazite se u jednom od triju mjesta u Europi koje je imalo status plemićkog, i naravno, po tome što je ovdje živjelo, a i dan-danas živi najviše pripadnika plemićkih obitelji. Još jedna karakteristika je multikulturalnost žitelja ovoga mjesta. Svi su oni govorili i njemački i mađarski i hrvatski i racki. Iako nisu znali za ovaj termin, to ih je vezalo cijelo vrijeme od XVII. i ranijih stoljeća, pa do danas. Upravo u tom duhu organizirali smo i večerašnju izložbu«, rekla je, između ostalog, *Antonija Čota*.

VAŽNOST POZNAVANJA PODRIJETLA

Izložbu je na njemačkom jeziku predstavila gošća iz Beča dr. sc. *Ksenija Fallend-Vidaković*, te govorila o podrijetlu obitelji *Vidaković*. Izložbu je na mađarskom jeziku predstavila dekanica Pedagoškog fakulteta u Subotici dr. sc. *Katalin Kaics*. »Profesorica sam kulturne povijesti na Sveučilištu u Novom Sadu. Predajem predmet

HRVATSKE INSTITUCIJE NEZAINTERESIRANE ZA IZLOŽBU

»Izložba osvjetljava jedno poglavlje života i rada Hrvata u Vojvodini, a otvara i nove mogućnosti djelovanja i povezivanja, na čemu udruga HDF 'Preporuke iz Lemeša' već intenzivno radi. Ovo je prilika pozvati sve zainteresirane da nam se jave. Značaj izložbe je i povezivanje Hrvata s institucijama kulture u Vojvodini radi stručnog, znanstvenog i sustavnog izučavanja povijesti. Izložba je privukla veliki broj djelatnika kulturnih, povijesnih, muzejskih i arhivskih djelatnosti, ali je vrlo indikativno da nije naišla na interes institucija hrvatske nacionalne manjine niti predstavnika hrvatske države u Srbiji«, kaže za »Hrvatsku riječ« *Antonija Čota*.

kulturna povijest Vojvodine i vojvodanskih Mađara. I profesionalno i emocionalno vezana sam za multietničke sredine. Moji preci stigli su u ove krajeve koncem XVII. stoljeća i tu ostali. Jako je bitno znati svoje podrijetlo, svoju povijest i osobito gdje sežu svoji korijeni. Ukoliko ne poznamo svoje korijene nama se može bezgranično manipulirati«, istaknula je dr. sc. *Katalin Kaics*.

Izložbu je otvorenom proglasio izaslanik predsjednika Hrvatskog plemićkog zbora *Ive plemenitog Durbešića*, *Gajo plemeniti Pozojević*.

Inače, od autora izložbe doznajemo kako u stručnim krugovima već postoji veliko zanimanje za predstavljanje ove izložbe u više mjesta u Srbiji, Hrvatskoj, Mađarskoj i Austriji.

I. Andrašić

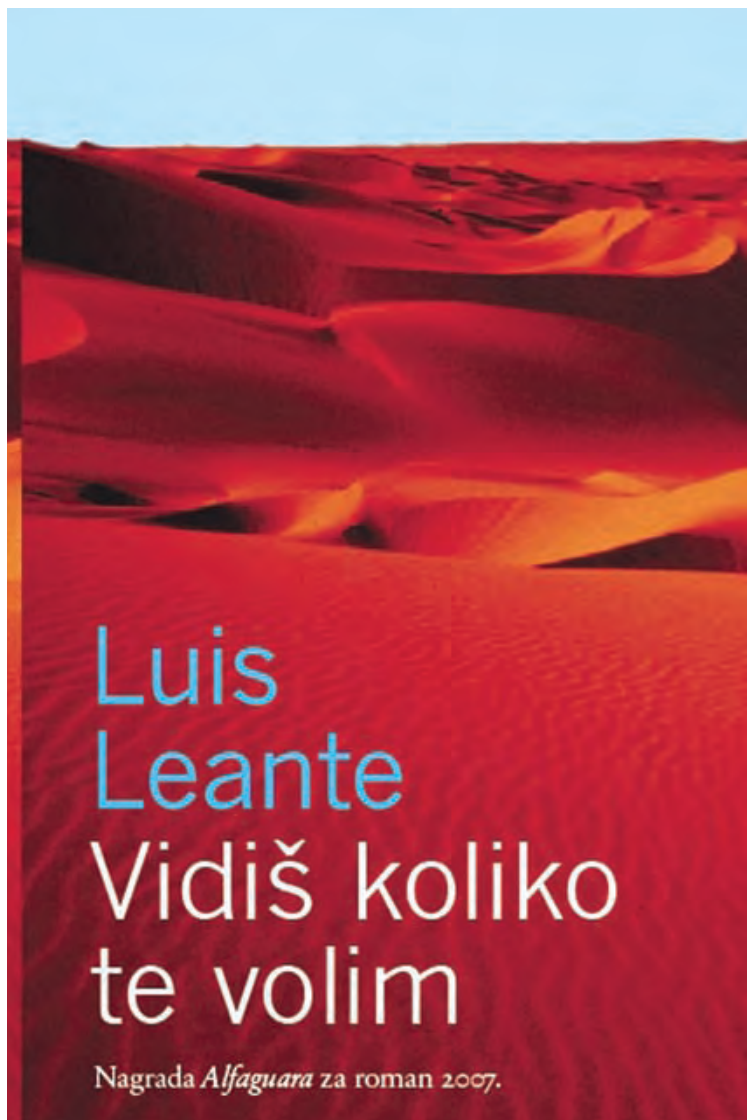

LUIS LEANTE, »VIDIŠ KOLIKO TE VOLIM«, VUKOVIĆ@RUNJIĆ, ZAGREB, 2008.

Spoj intimnih i povijesnih drama

U ovom će romanu svatko pronaći ponešto za sebe, pa će na svoje doći i ljubitelji ljubavnih priča, i oni koji očekuju da djelo ima ozbiljniji odnos prema stvarnosti, kao i čitatelji koji drže da su intimne ljudske drame jednake onim povijesnim

Piše: Đurđica Stuhldreiter

»Nikad nije posve sigurna u kojem položaju leži. Ponekad se probudi na leđima, a ponekad potrbuše. Zato zna da je netko okreće, sigurno zato da joj ne nastanu rane od duga ležanja. Prvo što ugleda jesu sjene oguljene boje na stropu. Slabašna svjetlost ulazi kroz mali, jako uzdignuti prozor. Ne zna smr-kava li se ili sviće. Nikakvi zvukovi vanjskoga života ne dopiru do nje. Pokraj drugoga zida ugleda rasklimani zadržali krevet. Srce joj zalupa kad shvati da je to bolnički ležaj. Nema madraca. Metalni podložak otvoreno obznanjuje svoje pukotine

i napuštenost. Između oba kreveta, metalni stolić koji je nekada bio bijel, prošaran znakovima dotrajalosti. Žena prvi put osjeti hladnoću. Napinje sluh ne bi li prepoznala bilo kakav zvuk. Uzalud, ne čuje ništa. Pokušava govoriti, moliti za pomoć, ali nije u stanju artikulirati riječi. Ono malo snage što joj je preostalo koristi ne bi li privukla pozornost nekoga tko bi ju mogao čuti«.

Ulomak je to iz romana »Vidiš koliko te volim« španjolskog spisatelja Luisa Leantea, koji se prošle godine pojavio i u hrvatskim knjižarama.

Za taj roman Leante je dobio nagradu Alfaguara za 2007., jednu od najvažnijih španjolskih književnih nagrada. Zanimljiv je podatak da tu nagradu prati novčani iznos od 163.000 eura, što je čini jednom od najvrednijih u Španjolskoj.

SPOJ POVIJESNIH DOGAĐANJA I SUVREMENOSTI

»Vidiš koliko te volim« može se čitati kao zanimljiv spoj povijesnih događanja i suvremenosti. Naime, na matrici ljubavne priče iz doba kad je Španjolska gubila i posljednje kolonije, Luis Leante ambiciozno progovara o srazu kultura i društvenih klasa.

Roman započinje pričom o ženi koja se budi u bolnici u Zapadnoj Sahari, nakon što je više dana lebdjela između života i smrti. Njezino je ime *Montse Cambra*. U vojnoj bazi u El Aaiunu mladi španjolski legionar čeka pogubljenje. On se zove *Santiago San Román*. Montse i Santiago imali su osamnaest godina kad su se sreli i zaljubili u Barceloni 1974. Ona je bila kći bogataša, a on siromašni mehaničar. Kako se njezina obitelj žestoko protivila vezi, par se, u tim teškim okolnostima, razilazi. Tada Santiago postaje legionar. Četvrt stoljeća poslije Montse otkrije da je Santiago možda još živ negdje u pustinji, da nije poginuo u Zapadnosaharskom ratu. Kako joj se brak baš u to vrijeme raspao, ona kreće u potragu za svojom pravom, izgubljenom ljubavi...

»Vidiš koliko te volim« donosi nekoliko priča isprepletenih u prošlosti i sadašnjosti te povezanih zajedničkom niti koja se provlači kroz živote naizgled različitih ljudi. U galeriji likova koje oslikava Luis Leante nudi različite primjere doživljavanja i proživljavanja značajnih povijesnih zbivanja i intimnih drama. U paralelnom odnosu tih dvaju svjetova ponekad je teško razlučiti koji od njih nosi više drame i tragičnih odrednica, nudeći čitatelju da pronađe pravo motrište s kojeg će ih percipirati.

ZAHVALNI LIKOVİ

Liječnica Montse Cambra i legionar Santiago San Román zahvalni su likovi za slojeve koji će u nekim dijelovima podsjetiti na popularne španjolske sapunice, ali njihovim stavljanjem u okvire različitih vremenskih i prostornih odrednica, pisac ih pretvara u stvarne i punokrvne likove s kojima lako kročimo kroz svjetove zamršenih ljudskih sudbina. U ovom će romanu svatko pronaći ponešto za sebe, pa će na svoje doći i ljubitelji ljubavnih priča, i oni koji očekuju da djelo ima ozbiljniji odnos prema stvarnosti, kao i čitatelji koji drže da su intimne ljudske drame jednake onim povijesnim. Pitanje gdje završava jedna a počinje druga, samo je jedna od odrednica koju varira ovaj roman. Neka od mogućih rješenja naziru se u završnim rečenicama romana:

»I tada, kao da je još uvijek uro-njena u san, ponovno začuje zviždanje koje je maloprije čula u jaimi. Ali sada ga čuje jasno. Gleda oko sebe i ne vidi nikoga. Usprkos vrućini, osjeća drhtavicu koja joj trese tijelo. Ta prastara melodija, nespreno zviždana, prenosi je u jednu kolo-vošku noć, prije mnogo godina. Na trg prepun ljudi, s grupom koja svira na željeznom podiju, pokraj tamnih i lijepih očiju koje ju ne prestaju gledati. Najljepšim od svih mogućih pogleda.«

Luis Leante (Caravaca de la Cruz, Murcia, 1963.) diplomirao je klasičnu filologiju na Sveučilištu u Murciji. Od 1992. živi u Alicanteu, gdje predaje latinski. Svestrani mu je književni rad donio niz priznanja za pjesništvo i pripovjednu prozu. Leante piše i filmske scenarije, a nekoliko mu je djela dobilo filmske verzije.

JEZIČNI SAVJETNIK

Poslanik i zastupnik

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Mеду pojmovima poslanik i zastupnik postoji stanovita razlika u sadržaju te ih nije dobro zamjenjivati. Obje su riječi sličnoga značenja, no nikako istoga. Pogledamo li u tekstove starih hrvatskih pisaca, vidjet ćemo da se osoba koju je vladar s porukom, ili odgovorom, slao nekome drugome naziva poslanikom. U isto su se vrijeme poslanicima nazivali i članovi skupština. Nešto kasnije javlja se riječ zastupnik. Pojavom te riječi nastaju nedoumice kako nazvati članove Sabora ili skupštine. Uvriježio se naziv zastupnik.

Pojam poslanik autori rječnika i Mažuranić, naš priznati stručnjak 19. stoljeća za pravnu terminologiju, objašnjavaju latinskom riječi *legatus*. Riječ *legatus* osnovu ima u glagolu *lego*, *legare* koji je objašnjen izrazom: poslati koga kao poslanika.

Navedeni autori riječ zastupnik objašnjavaju pojmom *defensor* koja znači branitelj. Uz nju možemo pronaći dopunu, pojašnjenje: čovjek koji nekoga zastupa, branitelj, zaštitnik.

Iz navedenih je primjera jasno da uloga zastupnika i poslanika nije ista. *Poslanik* je osoba koju netko šalje s neakvom porukom. Poslanici su, dakle, hrvatski ambasadori u drugim državama. Iz ove se riječi razvila riječ veleposlanik kako bi se naglasila važnost i čast službe te da bi se istaknula razlika od drugih poslanika. Njihova je zadaća, u sklopu svoje službe, štitići interese vlastite države u nekoj stranoj zemlji, no prema Akademijinu rječniku u ovoj je službi više prisutan »element poslanja iz

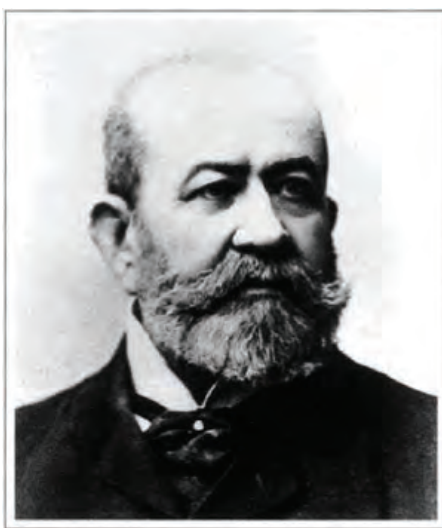
jedne države u drugu» pa je to istaknuto u samom nazivu.

Zastupnikova se misija ponešto razlikuje od poslanikove. *Zastupnik* je poslan s porukom i zadaćom da štiti i brani, dakle zastupa nečije interese pred nekom osobom ili tijelom. Zastupnici našega Sabora su osobe kojima su građani udijelili povjerenje i poslali ih u to zakonodavno tijelo da prenesu njihove poruke i zaštite interese.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI (29. DIO)

Josip Eugen Tomić

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Usjeni *Augusta Šenoa* stvarao je romanopisac, novelist, pjesnik i prevoditelj *Josip Eugen Tomić*. Rođen je u Požegi 1843. godine. U rodnome je gradu završio šest razreda gimnazije, a zatim se četiri godine školovao na bogosloviji u Zagrebu. Napušta bogosloviju kako bi studirao pravo u Zagrebu i diplomirao u Grazu. Radio je kao državni činovnik i banski savjetnik. Napisao je cijelu malu biblioteku pjesama, pripovijedaka, povijesnih i društvenih romana, drama i komedija, feljtona i humoreski. Osobitu je popularnost stekao dopisavši završetak Šenoine nedovršene »Kletve«. Opće je mišljenje bilo kako je on jedini pozvan to učiniti. Ako uzmemo u obzir činjenicu da hrvatska javnost iznimno cije-

nila Šenou, bit će nam jasno koliki je bio i Tomićev ugled. Od 1873. naslijedio je Šenou na položaju dramaturga Hrvatskog zemaljskog kazališta u Zagrebu.

Prvu svoju povijesnu pripovijest »Krvni pir« objavio je 1863. u »Slavoncu«. Veliki je ugled Tomić stekao povijesnim romanima u kojima je zaokupljen Bosnom i muslimanskim pučanstvom koje živi u njoj. Bosanskohercegovački puk, muslimanski i katolički, promatra na posve nov način odbacujući podjelu na kršćane i nekršćane. Veliki uspjeh kod publike, zbog aktualne teme okupacije Bosne, postiže ljubavno-avanturističkim romanom »Zmaj od Bosne« u kojem prikazuje sukob bosanskih begova sa sultanom. U njemu veliča legendarnog Husein-bega Gradašćevića. S romantičnim zanosom prati ljubav kršćanske djevojke i junačkog efeba, neodoljivog turskog plemića u romanu »Eminagina ljubav« (1888.). Romanima, koji su bili popularni i rado čitani i u Bosni, Tomić je iz hrvatske književnosti zauvijek isključio neprijateljstvo križa i polumjeseca koje je tijekom stoljeća bilo njegovano

kao moralno i političko polazište. Ta su mu djela pribavila opća priznanja koja su uvelike motivirana političkim razlozima. Pripovijetkom »Kapetanova kći« vraća se rodnoj Požegi, ponovno s ljubavnom temom u središtu, a ciklusom »požeških« priča, u kojima su autentični likovi dobroćudnih obrtnika i veseljaka, razgovorljivih majstorica i gospi, prepoznatljivih toponima i lokaliteta, Tomić za Požegu predstavlja isto što i Šenoa za Zagreb. Drugi njegovi romani, »Udovica« i »Melita«, nisu izazvali jednodušnost kritike.

Potkraj života napisao je roman »Melita« (1899.), usredotočen kroz glavni ženski lik na prekidanje s građanskim puritanskim moralom, na suvremena društvena zbivanja i problematiku, propadanje aristokracije, licemjerje visokog društva, rasipnost, egzotičnost i bigotizam. Roman je predstavljao značajnu novost i prvi je društveno-realistički roman u hrvatskoj književnosti. Nekoć jako popularan zbog svojih historijskih romana, Tomića se danas drži vrijednim upravo zbog inovativnosti »Melite«.

SVEĆENIČKO REĐENJE NA PETROVO

»Prikaži žrtvu i propovijedaj evanđelje«

Na svetkovinu svetih Petra i Pavla, 29. lipnja, na blagdan osnivača Crkve kojeg nasljeđuju svi svećenici, u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske, polaganjem ruku biskupa subotičkog mons. *Ivana Penzeša* za svećenika će se zaređiti đakon *Dragan Muharem*. Ova svečana sveta misa, s početkom u 19 sati, započet će uobičajenim redosljedom, a nakon evanđelja naglasak će se staviti na svećeničko ređenje. Tada se ređenik pred Bogom, braćom svećenicima, roditeljima i pukom predaje Bogu u svoj svojoj poniznosti. Svećeničko ređenje nije folklor niti skup običaja, nego uzvišeni čin podjele sakramenta svetog reda. Tada svećenik sklapa sakrament svetog reda s Bogom i Crkvom.

ČIN REĐENJA

Svećeničko, kao i đakonsko ređenje, ima određeni redosljed događanja koji prethode kulminaciji ovoga događaja, točnije, samom činu ređenja. Ukoliko ima više kandidata za svećeničko ređenje, tada rektor moli biskupa da kan-

Ređenje Dragana Muharema za đakona

didatima podijeli sakrament svetog reda. Kada je broj kandidata manji, svaki župnik traži dopuštenje za primanje ovoga sakramenta pojedinačno za svog župljanina. Svećenik ili rektor tada iznosi svoje mišljenje o sposobnostima određenog kandidata, a ujedno tim činom zastupa i puk, u ovom slučaju Subotičku biskupiju. Ove godi-

ne, budući da je kandidat iz Vajske, dopuštenje od biskupa tražit će vlč. *Josip Kujundžić*, župnik iz Vajske. Po završetku župnikove preporuke i molbe, biskup ga pita – smatra li određenog kandidata dostojnim za ovaj poziv? Nakon njegovog potvrdnog odgovora i biskupove propovijedi, biskup poziva kandidata. Slijedi molitva puka, litanije svih svetih, kada biskup sa svećenicima i vjernicima zaziva milost svih svetih na ređenika koji leži ispred oltara. Svećenik-ređenik leži ispred oltara radi simbola predaje Bogu i Crkvi. Poslije litanija svih svetih, svojevolumnim pristankom ulaska u svećenički red, te biskupovim polaganjem ruku na glavu kandidata, kao i molitvom koju biskup izgovara, obavlja se čin ređenja. Biskup tada svetim uljem maže ruke, točnije dlanove i čelo ređenika. Novozaređenog svećenika u svećeničku odoru oblači biskup osobno. Sve do tog čina kandidat je obučen kao đakon. Tada novi svećenik nastavlja služiti svetu misu skupa s biskupom, stojeći mu s desna. Također, novozaređeni svećenik prima darove, kalež, hostije i evanđelistar, koji

simboliziraju geslo »prikaži žrtvu i propovijedaj evanđelje«. Na kraju mise novi svećenik podjeljuje Božji blagoslov svim nazočnima, a pojedinačno svojoj obitelji.

KANDIDAT ZA SVEĆENIKA

Dragan Muharem rođen je 29. studenoga 1984. u Sisku, od oca Dragoljuba i majke Jelene. Nekoliko godina su živjeli i u Kostajnici, da bi se zatim preselili u Vojvodinu, točnije u Vajsku. Osnovnu školu završio je u Vajskoj, te je kasnije pohađao katoličku gimnaziju u subotičkom sjemeništu »Paulinum«. Maturirao je 2003. godine, a potom je otišao na teološki studij u bogosloviju u Đakovo. Na tamošnjem Katoličkom bogoslovnom fakultetu diplomirao je prošle godine te je 6. studenoga u Đakovu zaređen za đakona. U sjemeništu »Paulinum« u Subotici, kao đakon, vrši službu prefekta. Mladu misu će služiti u Vajskoj 25. srpnja u 18 sati, dok će početkom sljedeće školske godine vršiti službu prefekta i profesora u sjemeništu u Subotici.

Ž. Vukov

Svećenička godina

»**N**a svetkovinu Presvetoga Srca Isusova i Dana molitve za posvećenje klera, 19. lipnja započela je svećenička godina, koja je posvećena »promicanju nužne unutarnje obnove svih svećenika radi njihova čvršćeg i učinkovitijeg evanđeoskog svjedočenja u današnjem svijetu« pisao je papa Benedikt XVI. u svom pismu upućenom braći u svećenstvu. Papa je htio da se svećenička godina slavi zajedno s obilježavanjem 150. obljetnice preminuća, svetoga Ivana Marije Vianneya, poznatijeg kao arškog župnika, koji je preminuo 4. kolovoza 1859. godine.

Godina sv. Pavla službeno završava 29. lipnja.

Bozanić najavio posjet Jasenovcu

Prema najavama Nadbiskupskog duhovnog stola, zagrebački nadbiskup Josip Bozanić i njegovi pomoćni biskupi te svećenici Zagrebačke nadbiskupije, 24. rujna pohodit će Staru Gradišku, Jasenovac i Petrinju. Bit će to prvi i dugoočekivani posjet Jasenovcu. Bozanić će u Staroj Gradiški pohoditi nekadašnje mjesto stradanja i zatočeništva, ali i sadašnje mjesto izgradnje nove crkve. U Jasenovcu će pohoditi župnu crkvu i spomen-područje koncentracijskog logora, dok će u Petrinji u novoj crkvi, koja je izgrađena na mjestu do temelja porušene župne crkve u agresiji na Hrvatsku, u svećeničkom zajedništvu slaviti euharistiju.

NAJAVA DOGAĐANJA

26. lipnja – danas svečano otvorenje bogoslovije – razgovor u vijećnici Gradske kuće u Subotici. Početak je u 18 sati.

27. lipnja – proštenje na Bajskom groblju svetih Petra i Pavla - misa na groblju na hrvatskom jeziku je u 9 sati.

27. lipnja – biskupska svečana sveta misa, otvorenje i blagoslov bogoslovije Augustinianum. Misno slavlje počinje u 17 sati.

29. lipnja – sveti Petar i Pavao – biskupska sveta misa u katedrali, sa svećeničkim ređenjem, počinje u 19 sati.

SRETAN ROĐENDAN »AUGUSTINIANUMU«

Poziv na civilizaciju ljubavi

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Prošao je blagdan Srca Isusova. Po mnogo čemu ostat će zapamćen. Ove godine se taj blagdan dogodio i na blagdan hrvatske zajednice kod nas. Proslavili smo i bili zajedno. Svatko na svoj način. Malo je zaboljelo što ni teologija srca nije okupila relevantne predstavnike cijele zajednice.

Ako nas više ni srce ne povezuje, što je od nas ostalo? Biblija poznaje teologiju ostatka. Naime, kad se zajednica Izabranog naroda tako smanjila da je prijetila opasnost nestanka Bog se je tada pobrinuo i izabrao »ostatak« i vodi ga kroz nove oluje života da bi iz tog ostatka zajednica naroda dalje živjela. Tom smo se ponadali i mi okupljeni na molitvi za naš narod. Možda je vrijeme Božjega izbora »ostatka« pa smo molili da ga povede i dovede do obnove.

SRCE ŽUPNIKA ARŠKOGA

Toga dana dogodilo se je još znakovitije zborovanje u Rimu. Navečer, u 18 sati, Papa je – okružen kardinalima, biskupima, svećenicima i Božjim narodom predmolio svečanu Večernju. Predmolio je na svetkovinu Srca Isusova a predmolio je pred neraspadnutim relikvijama jednoga srca. Srca jednog svećenika koji je preminuo prije 150 godina. Pred srcem sv. Ivana Marije Vianeya. Tom zgomom je otvorio Godinu svećenika. Sveti Ivan Vianey je bio župnik maloga mjesta Arsa u Francuskoj. Kada se je spremao za svećeništvo bila su teška vremena. Prohujala je Francuska revolucija i pomela mnoge vrednote. Ranila je Crkvu u želji da je uništi. Mnogi su svećenici prognani a mnogi ubijeni. Bogoslovije zatvorene – studij onemogućen. Ivan je čovjek s malo učenih talenata. Privatni studij mu teško ide. Konačno na ispitu prije ređenja znao je biskupu odgovoriti da jedino što je njemu znano: zna moliti i ljubiti. Biskupu je bio dovoljan razlog da Ivana zaredi za svećenika. Poslao ga je u mali »poganski« Ars. Revni svećenik je došao i našao šesnaest krčmi u selu, šeststotina stanovnika i jedva kojeg vjernika. Dakle, »ostatak«. Međutim, to ga nije obeshrabilo, latio se posla i za vrijeme župničke službe mali je Ars postao glasovit u cijeloj Europi. Prvo zbog dobrog župnika a onda i dobroga naroda. Selo se obratilo i postalo primjer

Ako nas više ni srce

ne povezuje, što je

od nas ostalo? Biblija

poznaje teologiju

ostatka. Naime, kad se

zajednica Izabranog

naroda tako smanji-

la da je prijetila opa-

snost nestanka Bog

se je tada pobrinuo

i izabrao »ostatak«

i vodi ga kroz nove

oluje života da bi iz

tog ostatka zajednica

naroda dalje živjela.

duhovne obnove za Francusku pa i cijelu Europu. Ostatak je bio kvasac koji je preporodio u duhovnosti cijelu Crkvu. Živi dokaz da je Bogu sve moguće. Njemu je moguće i naš »ostatak« naroda obnoviti i preporoditi. Za taj preporod trebaju dobri svećenici koji imaju srce župnika Arškoga koji će znati moliti i raditi za svoj narod. Trpjeti i ljubiti. Tako je »godina svećenika« izazov i poziv. Izazov za nas svećenike a poziv za sve vas da molitva ove godine bude upućena Bogu za one koji su »duhovni roditelji« naroda.

SURAĐIVATI S BOŽJIM BLAGOSLOVOM

Za nas u Subotičkoj biskupiji a i šire slijedi jedan povijesni događaj koji je u dubokoj povezanosti s ovim dvama opisanim otajstvima. Svima je poznato kako se danas i sutra otvara i blagoslivlja Bogoslovno sjemenište »Augustinianum« imali ste prilike u prethodna dva broja našega lista čitati o razlozima osnivanja ove institucije i načinu njene izgradnje. Pred nama je čin blagoslova. Što to znači? To je čin poniznog priznanja za koje Isus govorio: važan je onaj koji sije, važan je onaj koji zalijeva i okopava ali najvažniji je onaj, koji daje da raste. Nama je jasno da je to Bog. Zazvati, dakle, blagoslov znači staviti predmet-instituciju u Božje ruke. Na nama je dalje surađivati s tim Božjim blagoslovom da bi se plan njegove Providnosti ostvario. Slutimo, naime, da će ova institucija udomiti i teološki fakultet. U tom slučaju za Suboticu ovo biva povijesni datum. U tome vidim činjenicu da je Bog »prišao« obnavljati svoj narod. Htjeli ili ne htjeli priznati, svećenička služba je bitna za »duhovnu kičmu« jednoga naroda. Ovdje žive mnogi narodi. Svima je povijest ostavila »ožiljke na duši«. Uz najiskreniju skromnost smijemo se nadati da će jedna ovakva institucija pomoći u obnovi naroda. Stoga vidimo važnost ovog blagoslova kao čin cijele zajednice ne samo jednoga nego svih katoličkih naroda ove regije.

Zaželimo »Augustinianumu« sretan rođendan. Prihvatimo ga s ljubavlju i majčinskom brigom. Prihvatimo kao dar Božiji i poziv na civilizaciju ljubavi. Iako se putovi mnogima ukrštaju pa i razilaze – neka nas spoji – teologija srca: Srca Isusova, srca Ivana Vianeya, srca dobrih svećenika.

Lagane slastice

NARIBANI SOK

Potrebno: 1 zamrznuta naranča ili limun

3 l vode
16 jušnih žlica šećera
1 konzervans

Naranču još dok je zamrznuta nari-
bati i preliti vodom, dodati šećer i
konzervans. Sve dobro pomiješati.
Ukoliko ne volite ribanu koru od
naranče, sok možete i procijediti.

DOMAĆI VOĆNI JOGURT

Potrebno: 0,5 kg voća po želji, može i miješano
0,5 l jogurta
šećer u prahu

Voće usitniti u blenderu ili ručno te pomiješati s jogurtom i šećerom.
Ukoliko volite žitarice, ovoj smjesi možete dodati i ovsene ili ječmene
pahuljice.

BAKLAVA S VIŠNJAMA

Potrebno: 4 jaja
1 šalica šećera
1 šalica ulja
1 kiselo vrhnje
1 prašak za pecivo
1 kg višanja bez koštica
0,5 kg tankih kora
1 šalica šećera
1 šalica vode
limun

Pomiješati šećer i jaja
te dodati: ulje, kiselo
vrhnje i prašak za peci-
vo. Ovom smjesom
premazivati kore. Kore
podijeliti na dva dijela,
svaku koru premazati s
dobivenom smjesom, a
u sredini staviti višnje.
Posljednje dvije kore
ne mazati. Staviti peći,
a za to vrijeme proku-
hati vodu i šećer. Limun izrezati na kolutove i staviti u vodu sa šećerom.
Kada je pečeno preliti sirupom. Služiti rashlađeno.

TORTA S KISELIM VRHNJEM

Potrebno: 400 gr bebi biskvita (piškota)
4 kisela vrhnja
6 jušnih žlica šećera
0,5 kg banana
0,5 kg višanja
3 šlaga

Vrhnje žlicom pomiješati sa šećerom i podijeliti na dva dijela. U jedan dio
staviti banane, a u drugi višnje. Redati biskvit, staviti prvi dio s banana-
ma, te ponovno biskvit i filu s višnjama. Gore još jedan sloj biskvita, pa
premazati i ukasiti šlagom.

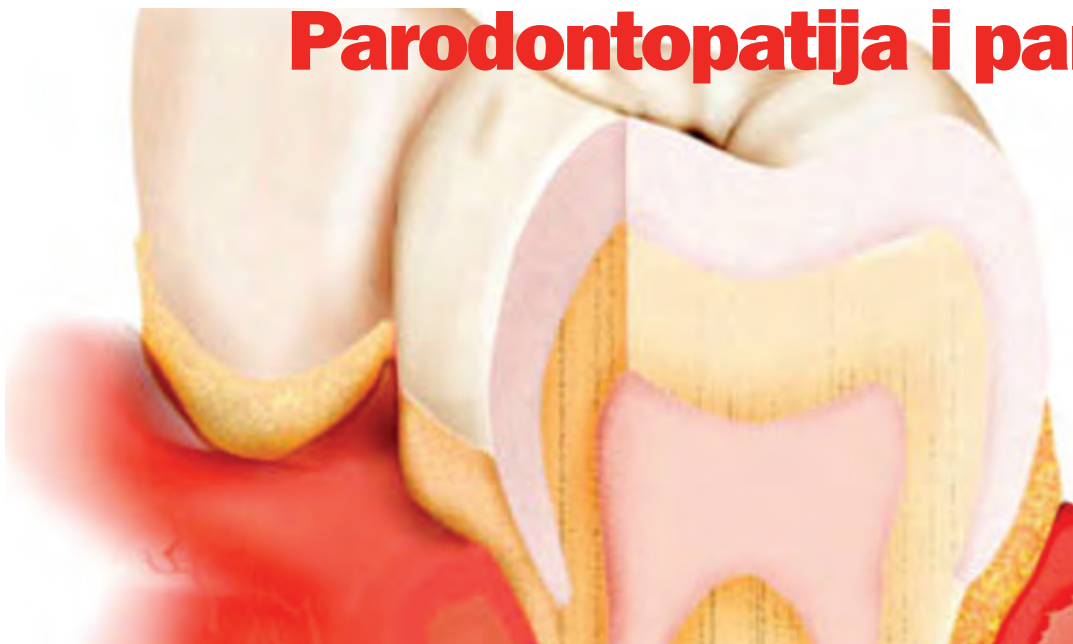
SLATKO VRHNJE I MLJEVENI KEKS

Potrebno: 2 tako kore
1 l slatkog vrhnja
200 gr mljevenog keksa
šlag
voće po želji

Slatko vrhnje umutiti i podijeliti na dva dijela. U prvi dio staviti mljeveni
keks, a u drugi željeno voće. Na tako koru prvo namazati fil s keksom te
staviti drugi biskvit i premazati filom s voćem. Gore staviti šlag.

Piše: dr. Marija Mandić

Parodontopatija i parodontitis

usta, karijes zuba, različite anomalije položaja i oblika zuba i mnoge druge bolesti, ne samo usta i zuba, već i cijelog organizma.

ZANIMLJIVOSTI!

Iako su stomatolozi svojevremeno vjerovali kako je krvarenje zubnog mesa (desni) pouzdan znak parodontitisa, novija istraživanja pokazala su kako to nije slučaj. Rizik obolijevanja od parodontitisa jednako je velik, bez obzira na to krvare li desni zbog rutinskog čišćenja zuba ili uopće nikad ne krvare.

BOLESTI SRCA I PARODONTITIS!

Čini se kako loše higijenske navike vezane uz njegu zuba kod mladih muškaraca povećavaju opasnost od obolijevanja od nekog oblika bolesti srca. Istraživanje iz 1993. godine provedeno na 10.000 ispitanika (muškaraca i žena) pokazalo je kako su srčane tegobe 25 posto češće kod ljudi koji boluju od parodontitisa. Ova je veza najjašnija kod muškaraca mladih od 50 godina koji boluju od ove bolesti potpornog aparata zuba. Pokazalo se kako je kod njih vjerojatnost obolijevanja od koronarnih srčanih tegoba (angina pectoris, infarkt srca) oko 50 posto veća nego kod ljudi koji nisu bolovali od parodontitisa ili imali bilo koji blaži oblik parodontopatije!

Parodontopatija, koja se danas s pravom sve češće spominje, ubraja se u skupinu bolesti potpornog aparata zuba. Ona je, prema svjetskim istraživanjima, pokraj karijesa zuba i gingivitisa, najrasprostranjenija bolest kod ljudi. Smatra se kako većina odraslih i oko trećina djece ima ovu bolest, a značaj joj je još veći tim prije što je ona glavni uzročnik gubitka zuba poslije 45. godine života.

Potporni aparat zuba – *parodontcijum* čine tkiva koja okružuju zub pružajući mu potporu, čime omogućavaju njegovu funkciju. Tu spadaju – gingiva (desni), periodontcijum (tkivo koje vezuje korijen zuba za kost vilice), cement korijena zuba i sama vilična kost. Shodno tome, kada proces zahvati samo desni – nastaje gingivitis, a kada se proširi na cijeli potporni aparat – nastaje parodontopatija. O gingivitisu ćemo nešto više reći u idućem broju.

Uzrok ovih bolesti su naslage na zubima, »dentalni plakovi«, čiji najznačajniji dio čine mikroorganizmi. Oni zajedno s »faktorima rizika«, kao sto su: loša oralna

higijena, neadekvatna prehrana, karijes, pušenje duhana, dovode do nastanka zubnog kamenca, koji ubrzava napredovanje bolesti.

Na početku bivaju zahvaćene samo desni koje su blago otečene, crvene i krvare prvo samo na provokaciju (pranje zuba), a kasnije i na najmanji nadražaj. Također se može javiti osjećaj trenja ili peckanja, kao i osjećaj stranog tijela između zuba zbog otoka desni. Daljnjim prodorom infekcije bivaju zahvaćena i druga potporna tkiva, pa i kost vilice koja se razara te tako nastaju »parodontalni džepovi«. U ovim džepovima se stvaraju gnojne nakupine, što dovodi do pojave neugodnog zadaha iz usta, otoka vilice i obraza. Bolest u ovom stadiju nazivamo *parodontitisom*, jer se radi i o upali, pa je liječenje tada komplicirano

uz obveznu kiruršku intervenciju i uporabu antibiotskih sredstava. Na ovaj način zubi gube potporu, počinju se klatiti, pomicati i isplivavati, da bi na kraju došlo do ispadanja zuba. Ono što je veoma važno jest da bola nema praktički sve dok se ne pojave komplikacije (gnojne kese, ciste, upala sinusa, infekcija okolnih tkiva), kada je bolest već u poodmaklom stadiju, a liječenje znatno otežano.

PREVENCIJA

Uz oralnu higijenu i redovite kontrole kod stomatologa, veoma je važno u prevenciji parodontopatije uklanjati loše navike i sve druge faktore koji pospješuju njen razvoj. Prije svega pušenje, zatim žvakanje samo na jednoj strani i korištenje meke hrane, disanje na

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Lijepo ponašanje!

Drugi moji mali i veliki čitatelji, vjerujem da ponekad ni sami ne znate kako se u određenim situacijama treba ponašati. Kome treba dati prednost, koga propustiti, komu ponuditi pomoć te kako se ponašati u restoranu. Ljetni odmor je u tijeku i možda ćete se naći u nekoj od ovih situacija. Možda ponekad izgleda kako u današnjem vremenu nema mjesta za kulturu i uljudno ponašanje, no, to je pogreška. Lijepom ponašanju i pažnji uvijek ima mjesta i to svugdje.

U učenje lijepog ponašanja spada i kako biti dobar gost ili dobar

domaćin. Stoga evo nekoliko situacija u kojima se i vi možete svakodnevno naći i pri tome biti uljudni.

Ako ste bili kod nekoga u gostima, na odlasku domaćinima možete reći: »Hvala što ste me pozvali kod vas«, ili: »Bilo mi je lijepo kod vas«. Kada vi imate goste, na odlasku im recite: »Drago mi je što ste došli.« Tim jednostavnim riječima pokazat ćete svojim gostima kako cijenite njihov trud i uživate u njihovom društvu i sigurno će se rado ponovno družiti s vama.

BONTON U RESTORANU

Po pravilu vilica se drži u lijevoj, a nož u desnoj ruci. Žlica je u desnoj. Ako si ljevoruk, slobodno promijeni raspored držanja. Kad jedeš salatu, kajganu, špagete, morske plodove ili kolače, vilicu smiješ držati u desnoj ruci. U momentima kada ne jedeš, dok nešto pričaš ili piješ sok, vilicu i nož stavi u položaj kazaljki na satu i to tako da pribor pokazuje osam sati i 20 minuta. Žlicu polažeš otprilike kao kada kazaljka na satu pokazuje pet sati. Kad si gotov s jelom, nož i vilicu stavi usporedno, i to u položaj kojim bi kazaljke na satu pokazivale pet sati. Ubrus ide na krilo. Obično se cijeli ubrus raširi, a potom se dio koji ti je preko koljena presavije prema trbuhu. Tijekom jela brišeš se tim presavijenim dijelom.

KOME DATI PREDNOST?

Ulazak u autobus ili vlak neki put zna biti neugodan, pa čak i bolan, stoga možeš vidjeti kako davanje prednosti može biti vrlo praktično. Ako misliš da bi ti bus mogao pobjeći, već nakon jednog pokušaja pristojnog ulaska ili silaska uvidjet ćeš kako to nije ni blizu istini. Kome trebaš ustupiti mjesto u autobusu? Starijim ljudima, trudnicama, majkama s djecom ili ljudima s velikom prtljagom svakako trebaš ustati i osloboditi mjesto. Dakle, prepusti sjedalo svima onima kojima stajanje može predstavljati poteškoće.

SUSRET NA ULICI

Uvijek je lijepo pozdraviti prijatelje svojih roditelja, osobito ako ih često viđaš u svom domu. Isto je sa susjedima, kolegama tvojih roditelja i sl. Što se rukovanja tiče, ako ti druga osoba pruži ruku, svakako je prihvati. Ako nisi sam, lijepo je i uljudno predstaviti onoga s kime si. Predstavljanje ide od onoga tko ti je manje važan prema onome tko ti je važniji. I ovdje važi pravilo da šećer dolazi na kraju!

AH, REDOVE NITKO NE VOLI

Ako je red na blagajni, nemoj se gurati i zaliječiti se za osobu ispred sebe tako da ona može osjetiti tvoj dah na vratu. Kolica nemoj gurati drugima pod rebra. Ako pogledaš robu i odlučiš je ne kupiti, vrati je gdje je bila, a ne među sasvim drugu vrstu robe. Otvaranje paketa i vrećica prije plaćanja također nije u redu. Ukoliko možeš, lijepo je dati prednost starijim ljudima i majkama s djecom, posebice ako imaju malo stvari.

LJUBAZNOST BEZ RASPOLOŽENJA?

Ponekad znamo biti neraspoloženi, no drugi ljudi ne trebaju ispaštati zbog tvojih problema. Dakle, i kad nisi najbolje raspoložen možeš pomoći ljudima oko sebe. Osim toga, nečiji osmijeh ili lijepa riječ, pohvala za tvoju gestu mogu popraviti tvoj dan. Loše raspoloženje možeš liječiti u šetnji prirodom ili sportom, a nikako ne vikanjem na druge ljude.

TREBA LI PONUDITI POMOĆ?

Ako ti se ne žuri na prvi sat u školu, ili sad kad je odmor ako nemaš neku zakazanu obvezu, svakako je lijepo ponuditi pomoć starijoj osobi na ulici – pri prelasku ulice, pri ulasku u autobus ili vlak, pa čak i u nošenju težih torbi. Također, ako je djetetu iz kolica ispala igračka ili cipelica, svakako je podigni i predaj majci. Invalidima u kolicima možeš pomoći pri prolasku preko ruba kolnika. Naravno, nije dobro odmah, bez riječi krenuti pomagati jer uvijek ima ljudi koji ne žele primiti pomoć ili im je lakše samima. Stoga ih prvo pitaj: »Mogu li vam pomoći?« Ako ti netko odbrusi, nemoj se svađati, već reci nešto kao: »Dobro, kako god želite!«

KAZALIŠTE, KINO, KONCERT...

Ova pravila vrijede i za kazalište, koncert i slično. Ako sjediš, a netko treba doći do svog mjesta, trebaš ustati i omogućiti mu da prođe. Ako ti, pak, moraš doći do svog mjesta, prođi tako da licem gledaš prema ljudima pored kojih prolaziš. U kazalištu, operi i na koncertima se ne jede, niti se žvaču žvakaće gume, a ako u kinu jedeš, pazi da ne stvaraš veliku buku i nemoj mljackati. Glasni komentari, zviždanje i ostale upadice totalno su aut kad se radi o bontonu.

IZVAN PROTOKOLA:

Mirko Ostrogonac, šef službe za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu i turizam u Subotici

Bogato ispunjeno vrijeme

Zabilježio: Dražen Prčić

Popodne volim voziti bicikl i njime obilaziti polja u okolici Starog Žednika, analizirajući usput 'situaciju na terenu'. Vrlo je lijepo, jer je konfiguracija terena na tom prostoru vrlo zanimljiva i pomalo neobična, ponajprije zbog rječice Krivaje i određenih uzvišenja, dolova, šumaraka.

»Nakon završetka radnog vremena svakodnevno pokušavam što bolje organizirati svoje slobodno vrijeme i trenutke opuštanja. Pa tako imam nekoliko redovitih aktivnosti koje dijelom zalaze u sferu poluslužbenog angažmana, dok se druge dotiču isključivo mog osobnog viđenja kako provesti slobodne trenutke«, kaže *Mirko Ostrogonac*, šef službe za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu i turizam u Subotici.

MJESNA ZAJEDNICA STARI ŽEDNIK

»Pri Mjesnoj zajednici obnašam dužnost voditelja komisije za kulturu, što znači da vodim računa o ogranku HKC-a »Bunjevačko kolo« u Starom Žedniku, a koji ima redovite probe i okupljanja dva puta tjedno. Redovito pratim njihov rad te sam uvijek na dispoziciji ukoliko treba nešto pomoći u nesmetanom razvijanju njihove djelatnosti, poput koncipiranja njihovih programa i nastupa, organiziranja prigodnih tribina i sl. Uobičajeni tjedni termini su utorak i petak u ranim predvečernjim satima«.

VOĆNJAK

»Dobar dio slobodnog vremena volim provoditi u svom malom voćnjaku, koji ima nekih sedam-desetak stabala marelica, šljiva, višanja i trešanja. Ovogodišnji rod marelice je bio izvanredan, pa smo čak stariji sin *Nikola* i ja morali proređivati plodove kako ne bi došlo do lomljenja grana zbog preopterećenosti. Trešnja i višnja su imale prosječan rod, ali se zato šljiva doima nešto slabijom, ponajviše iz razloga jake proljetne suše. Subotom običavam rezervirati vrijeme za voćnjak, ali kada je u pitanju potreba sezonskog 'tretiranja' voćki, onda sam angažiran i tijekom popodnevni sati radnim danima u tjednu«.

KULTURA

»Redovito pratim stručnu literaturu, osobito sve nove stvari iz domene poljoprivrede, a glede klasične literature i književnosti svake godine nastojim pročitati nekoliko knjiga. Volim mjesečno posjetiti barem jedan koncert, ponajviše Subotičkog tamburaškog orkestra ili neke od folklornih sekcija »Bunjevačkog kola«, ili neko predavanje ili izložbu, što sve

skupa zadovoljava moje potrebe za određenim kulturnim sadržajima«.

REKREACIJA

»Donedavno sam igrao nogomet s 'klincima' iz ulice, a posljednjih nekoliko godina se redovito bavim joggingom. Svakodnevno pretrčim 2-3 kilometra na relaciji Đurđinskog puta, do tzv. 'dola' na cesti Stari Žednik – Đurđin, te obvezno prakticiram jutarnje gimnastiranje, koje mi izuzetno godi za održavanje tjelesne kondicije, ali i psihičke stabilnosti, što je važno za kvalitetno obavljanje svih poslova. Skupa s obitelji često znamo upriličiti neke duže ili kraće šetnje, otići do obale jezera Palić ili grada«.

SUBOTA, NEDJELJA

»Kao što sam već kazao, subota prije podne je rezervirana za voćnjak, dok u popodnevni i večernji satima volim pogledati neki film ili televizijski program, ili nešto pročitati. Nedjeljom redovito idemo na misu, potom slijedi tradicionalni podnevni obiteljski ručak i popodnevni odmor. Popodne volim voziti bicikl i njime obilaziti polja u okolici Starog Žednika,

analizirajući usput 'situaciju na terenu'. Vrlo je lijepo, jer je konfiguracija terena na tom prostoru vrlo zanimljiva i pomalo neobična, ponajprije zbog rječice Krivaje i određenih uzvišenja, dolova, šumaraka. U takvoj zanimljivoj vožnji znam prevaliti i do 10 kilometara, što dijelom zalazi i u sferu dodatne tjelesne rekreacije«.

KOMUNIKACIJA

»U prigradskim naseljima, kakav je Stari Žednik, osjeća se mnogo bolja komunikacija između ljudi i veći stupanj bliskosti, jer se ljudi bolje poznaju i znatno češće se sreću tijekom tjedna. Najbolje se to vidi nakon nedjeljne mise, kada mnogi ostaju pred crkvom još gotovo pola sata i veselo razgovaraju o svakidašnjici. Također, ljudi se gotovo svakog dana sreću, zastanu i porazgovaraju, a u slučaju potrebe za određenom vrstom pomoći uvijek postoji dobra volja mještana da pomognu«.

ZLATIBOR, ROVINJ

»Krajem siječnja redovito odlazim na stručni seminar agronoma, koji se tradicionalno održava na Zlatiboru. Prije je u nekadašnjoj zajedničkoj državi to bilo u Dubrovniku, ali je od 1992. godine preseljen na ovu glavovitu planinu. Osobno, izuzetno mi godi boravak na čistom planinskom zraku i uvijek se vraćam 'punih baterija' s ovoga seminara. Zbog 'izdržavanja' nekoliko studenata u obitelji, posljednjih godina nije bilo klasičnih ljetovanja, ali s obzirom da mi brat živi u Rovinju, uspijevali smo povremeno otići u posjet, iskoristiti ovu beneficiju i malo se okupati u moru«.

UNUK

»Vjerujem kako ću u budućnosti imati znatno više vremena koje ću moći iskoristiti da budem što više s mojim unukom *Bojanom* i tome se već sada radujem, jer mislim kako je vrijeme provedeno u društvu djece jedno od najljepših mogućih načina korištenja slobodnog vremena«.

Ljeto je započelo kišom Subotica 22. lipnja

26. lipnja 2009.

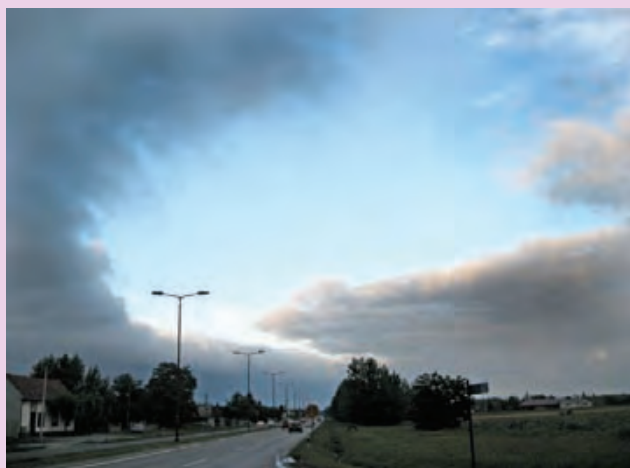
U NEKOLIKO REDAKA

Ljeto

U nedjelju, 21. lipnja, službeno je stiglo ljeto. S kišom i hladnijim vremenom.

Svake godine na ovaj dan mnogi naši sugrađani su običavali, neovisno o vanjskoj temperaturi, okupati se u Paličkom jezeru i tim činom obilježiti novu sezonu kupanja. Ali ovoga puta kupanje nije izostalo zbog lošeg vremena, već zbog loše vode. Naime, zbog zagađenosti jezera i velikog pomora ribe kupanje na Paliću je zabranjeno. Do daljnjeg...

FOTO KUTAK

Komad neba!

KVIZ

Wimbledon

Kada je odigran prvi turnir u Wimbledonu?
Tko je bio prvi pobjednik?
Koje godine je odigran prvi ženski turnir?
Zbog koga je 1973. godine 81 svjetski tenisač bojkotirao nastup?
Koja su dva tenisača moderne ere osvajala turnir 5 puta uzastopno?
Koliko će novca dobiti ovogodišnji pobjednici (muška i ženska konkurencija)?
Koliko dobivaju poraženi u prvom kolu?

1877. godine
Spencer Gore
1884. godine
Bilo je to zbog hrvatskog tenisača Nikole Pilića kojeg je suspendirao
Teniski savez Jugoslavije
Švedanin Björn Borg i Švicarac Roger Federer
850.000 funti
10.750 funti

VICEVI

Uhvatio Lala zlatnu ribicu, a ona mu ponudi tri želje ukoliko je pusti:

- Dobro onda. Prva mi je želja da me Sosa nikada ne prevari. Druga, ako me i prevari da nikada ne saznam. A treća... ako i saznam, da se ne jedim mnogo.

Uhvatio milijarder zlatnu ribicu, ali je odmah bacio natrag u vodu.

A ona će:

- A želja?
- Dobro, reci što hoćeš!

Zgrada Gradske knjižnice u Subotici

Fotografija pred vama predstavlja jednu od najstarijih subotičkih razglednica na temu zgrade Gradske knjižnice u Subotici, do koje smo došli zahvaljujući njenom vlasniku *Jožefu Horvatu*, kolekcionaru iz Subotice. Razglednica fotografija (u to vrijeme su brojne fotografije izradivane u formatu razglednice) datira iz 1900. godine i prema tekstu na njezinoj poledini iz Subotice ju je poslao izvjesni *Schleppinger*, koji se nalazio u radnom posjetu najvećem gradu na sjeveru Bačke u tadašnjoj carevini Austro-Ugarskoj. Tekst pozdrava upućen štovanom *Nandoru Szeppu*, na njemačkom jeziku, adresiran je na njegovu budimpeštansku adresu u ulici Vaci ut (put) broj 140.

OSNIVANJE GRADSKJE KNJIŽNICE U SUBOTICI

Prema tekstu *Lasla Mađara* (Subotička javna knjižnica 1890. – 1918. objavljenom u prijevodu *Mirka Gotesmana* u knjizi »Sto godina Gradske biblioteke u Subotici 1890. – 1990.«) 8. studenoga 1885. godine objavljen je

Muzička škola i Pravni fakultet

Subotička Gradska knjižnica je u dva navrata (od 1908. do 1932. i od 1943. do 1953.) bila smještena u današnjoj zgradi Muzičke škole, dok se u razdoblju od 1932. do 1938. godine nalazila u zgradi Pravnog fakulteta (danas zgrada srednje škole »Lazar Nešić«).

u listu »Bacska Ellenor« članak pod naslovom »Osnujmo Gradsku javnu knjižnicu« u kojemu se poziva stanovništvo na darivanje i prikupljanje svih vrsta knjiga i tiskovina, te se traži podrška gradskih vlasti u akciji stvaranja javne knjižnice. Stanovništvo je oduševljeno prihvatilo ovaj javni poziv i sve brojnije donacije se počinju pohranjivati u dvorani profesorske knjižnice u Gimnaziji, a Skupština je izglasovala 200 forinti za ovaj plemeniti cilj. Cijelu akciju vodi tadašnji honorarni gradski arhivist Istvan Ivanyi, korespondirajući brojnim podnescima s Gradskim vijećem i predlažući formiranje Odbora za knjižnicu. Zanimljivo je istaknuti kako je u to vrijeme u Subotici postojalo nekoliko fondova knjiga u privatnom vlasništvu: *Isidor Milko*, *Vince Zomborčević*,

Gyorgy Guln, *Mor Schaffer*, *Vilos Racz*, *Matija Antunović*, *Pal Jambor*, kao i registriranih društava poput: Građanske čitaonice, Nacionalne kasine, Nepköra, Srpske čitaonice i dr. Odbor za pripremu osnivanja Gradske knjižnice sastao se 8. lipnja 1890. godine u svečanoj dvorani hotela »Pest« na konferenciji kojoj je predsjedavao *Mihajlo Pertić* uz nazočnost 34 osobe koje su sudjelovanje u ovom, za Suboticu važnom kulturnom događaju, pa se ta godina uzima i početnom u povijesti Gradske knjižnice.

ZGRADA GRADSKJE KNJIŽNICE

Hrvatska riječ od 4. rujna 1953. godine donosi sljedeći tekst: »... Gradski odbor pokazao je veli-

ko razumijevanje prema potrebama ove stare kulturne ustanove u Subotici. Pored redovitog proračuna dodijelio joj je 500 tisuća dinara. Taj novac već je umnogome utrošen na uređenje zgrade bivše Građanske kasine u koju se knjižnica useljava. I sama zgrada, koja je sazidana polovicom prošloga vijeka, s oko 15.000 knjiga i izvjesnim inventarom, prešla je u stalno vlasništvo knjižnice... Čitaonica za građanstvo bit će otvorena (svi su izgledi) već tijekom rujna, a omladinska i pionirska u listopadu. Pozajmni odjel također će tijekom listopada početi s izdavanjem knjiga.«

Preseljenjem u zgradu u kojoj se i danas (od 1953. godine) nalazi, Gradska knjižnica konačno je dobila odgovarajući prostor u kojemu je mogla razvijati raznovrsne djelatnosti na polju čuvanja literarne baštine. U proteklom razdoblju došlo je do formiranja zasebnih fondova knjiga poput »stare« i »rijetke« knjige, te iznimno značajnog fonda »zavičajne knjige«, kao i fonda novina i časopisa.

GRADSKA KNJIŽNICA DANAS

Približavajući se svom 120. rođendanu, subotička Gradska knjižnica nastavlja zadaću svojih davnašnjih osnivača, neprekidno gradeći status institucije koja se bavi očuvanjem literarne kulturne baštine. Svojim brojnim fondovima, sve bogatijim fundusom starih i novih knjiga, uvijek je na raspolaganju svim ljubiteljima pisane riječi. Novo »digitalno doba« donijelo je brojne prednosti na polju brzog i jednostavnijeg pronalaženja potrebnih informacija i podataka, a praktičan sustav obrade jedinica knjižničkog materijala umnogome je ubrzao proces usluživanja korisnika usluga Gradske knjižnice.

Ovaj tekst posvećujemo u slavu davnašnjih vizionara zahvaljujući čijoj nesebičnoj ideji danas imamo našu Gradsku knjižnicu.

Pozivamo čitatelje da nam se jave ukoliko imaju neke zanimljive fotografije iz prošlosti i znaju priču o njima, a žele ih podijeliti s našim čitateljstvom.

Nogomet

Milinković novi trener Spartaka ZV

Novi »Superligaš« Spartak Zlatibor voda angažirao je Zorana Milinkovića za novog šefa stručnog štaba, pa će ovaj proslavljeni bivši nogometaš Partizana, Vojvodine, Herte i Nice predvoditi jedinog subotičkog prvoligaša u novoj prvenstvenoj sezoni elitnog razreda srbijanskog klupskog nogometa. Kako je priopćeno na prigodnoj press konferenciji, prozivka igračkog kadra bit će upriličena 3. srpnja, kada bi trebale započeti i pripreme.

Hrvanje

Memorijal Refik Memišević Brale

Proteklog vikenda Subotica je bila domaćin IV. hrvackog memorijala Refik Memišević Brale, na kojemu se u čast prerano preminulog velikana jugoslavenskog hrvanja natjecalo 90 kadeta iz 15 europskih država. Ovaj turnir je uvršten u svjetski kalendar i predstavlja jedan od najjačih u kadetskoj konkurenciji.

U 10 natjecateljskih kategorija najbolja je bila momčad Srbije, dok je u pojedinačnoj konkurenciji za najboljeg proglašen Peter Szabo (Mađarska) u kategoriji do 69 kg. Specijalnu nagradu za nastup u kategoriji do 100 kg, u kojoj se Refik Memišević nekad natjecao, osvojio je Marko Batinić iz Hrvatske.

Tenis

Wimbledon 2009

Na najpoznatijoj svjetskoj travi započeo je teniski turnir u Wimbledonu, treći Grand Slam sezone i neslužbeno prvenstvo svijeta u tenisu. Hrvatski tenis predstavlja: Marin Čilić, Ivo Karlović,

Ivan Ljubičić i Roko Karanušić u muškoj i Karolina Šprem u ženskoj konkurenciji. Boje muškog tenisa Srbije brane: Novak Đoković, Janko Tipsarević, Viktor Troicki, Nenad Zimonjić, a ženskoga Jelena Janković i Ana Ivanović.

Triglav cup

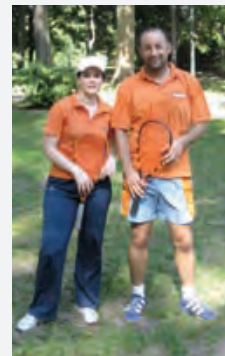
Osiguravajuća kuća Triglav iz Slovenije upriličila je na terenima TK Palića 1878. tradicionalni pozivni teniski turnir poslovnih partnera i gostiju ove tvrtke, na kojemu je sudjelovalo više od stotinu tenisača amatera iz Srbije. Pobjednici u različitim starosnim kategorijama izborili su nastup na završnom turniru pobjednika, koji će biti organiziran koncem rujna u Portorožu.

Speedminton

EP u Beogradu

Beograd će ovoga vikenda biti domaćin Europskom prvenstvu u Speedmintonu, sportu koji predstavlja kombinaciju badmintona i tenisa, a još uvijek je uveliko nepoznat javnosti na našim prostorima. Suboticu će predstavljati Miljana Mrvić i Vladimir Patarčić, koji su i promotori ovog zanimljivog, dinamičnog sporta.

»U pitanju je sport nastao kombiniranjem nekoliko naizgled sličnih sportova koji se igraju reketom: badmintona, squasha i tenisa. Igra se bilo gdje, na bilo kojoj podlozi, a teren predstavljaju dvije kvadratne površine 5x5 m, udaljene 12,8 metara. Reketi su manja verzija squash rekvizita, loptice su nalik onima u badmintonu, ali su malo teže i brže za igru. Novi sport je zanimljiv zbog svoje prilagodljivosti svakom prostoru, bilo na otvorenom ili zatvorenom, jednostavnom prilagođavanju igrališta, ali i nadasve jeftinoj i pristupačnoj opremi. Europsko prvenstvo u Beogradu igrat će se na Adi Ciganliji i predstavljat će priliku za veću popularizaciju novoga sporta, a specijalna atrakcija je demonstracija nightmintona, noćne verzije ove igre, koja se igra uz pomoć svjetlećih traka i loptica u potpunom mraku«, kazala je Miljana Mrvić, višestruka prvakinja Srbije u squashu i promotorica speedmintona.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKП СубОТИЧКЕ ПИЈАЦЕ
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

USPJEH NOGOMETNE REPREZENTACIJE HNV-A

Treći u Europi

Nogometna momčad vojvođanskih Hrvata ostala je neporažena na II. europskom natjecanju hrvatskih nacionalnih manjina

Piše: Dražen Prčić

Po drugi put Split je ugostio nogometne reprezentacije hrvatskih nacionalnih manjina iz nekoliko europskih država, koje su se tijekom dva dana protekloga vikenda (20.–21. lipnja) natjecale za naslov najbolje na starom kontinentu. Nogometna momčad vojvođanskih Hrvata, po

ocjenama brojnih stručnjaka koji su gledali sve susrete EP-a, prikazala je najbolju i najljepšu igru, nije izgubila niti jedan susret, ali se zbog specifičnih pravila natjecanja na koncu morala zadovoljiti trećim mjestom u Europi. Naime, s obzirom da su imali jednak broj bodova s izravnim konkurentom Austrijom,

s kojom su u skupini u subotu 20. lipnja odigrali neodlučeno (1-1), sutradan u nedjelju plasman u finale ili borbu za treće mjesto odlučivalo je izvođenje jedanaesteraca. Austrijanci su bili uspješniji, dok je našoj reprezentaciji preostao susret »malog finala« protiv selekcije Slovačke. Svoju kvalitetu

nogometaši reprezentacije HNV-a potvrdili su i u posljednjem susretu na turniru, nadmoćno svladavši u susretu za treće mjesto reprezentaciju Slovačke s 2-0. Naslov najbolje reprezentacije hrvatske nacionalne manjine u Europi osvojila je selekcija Slovenije, pobjedom u finalu protiv Austrije.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica – Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta »SU – AGRO« d. o. o., Subotica – Cara Dušana br. 6/20, podnio zahtjev za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: »Poslovni objekt«, ulica Bikovačka cesta, na katastarskoj čestici 36751/3 k. o. Donji grad na području grada Subotice.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. Kat Stare gradske kuće – ured 226, u razdoblju od 26. lipnja do 7. srpnja 2009. od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta na okoliš, ovom mjerodavnom tijelu.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica – Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta »Metak – Box« d. o. o. Palić – Prespanska br. 2, podnio zahtjev za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta: »Izgradnja prometnoga priključka na državnu cestu prvog reda br. 22.1 i izgradnju poslovno-stambenog objekta« na katastarskim česticama 5436/3, 10972/1, 5553, 5555, k. o. Palić, na području grada Subotice.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. Kat Stare gradske kuće – ured 226, u razdoblju od 26. lipnja do 7. srpnja 2009., u vremenu od 10 – 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta na okoliš, ovom mjerodavnom tijelu.

Dužnosnici: Lučić, Srebrić i Pavlović

NASTUP NA EPI I REZULTATI

Prvo kolo

Vojvodina – Crna Gora 3:1

Strijelci: Josip Gal, Goran Nimčević i Davor Rajkovača

Drugo kolo

Vojvodina – Austrija 1:1

Strijelac: Mario Maslač

Treće kolo

Vojvodina – Makedonija 3:0

Strijelci: Bojan Ušumović, Branislav Babić i Igor Tumbas

Susret za treće mjesto

Vojvodina – Slovačka 2:0

Strijelci: Srđan Saulić i Igor Tumbas

Izaslanstvo nogometne reprezentacije Hrvata iz Vojvodine na II. europskom prvenstvu hrvatskih nacionalnih manjina predstavljali su sljedeći igrači i članovi stručnog stožera:

Miković (Antonić), Mračina, Nimčević, Ušumović, Maslač, Ilovac (kapetan), Vizin, Babić, Čevarušić, Rajkovača, Tadijan, Stantić, Balažić, Skenderović i Tumbas.

Izbornik ekipe i trener – *Marinko Poljaković.*

Liječnik ekipe – *dr. Zdravko Doko.*

Koordinator projekta reprezentacije – *Petar Kuntić*

Petar Kuntić i
Zorislav Srebrić tajnik HNS

Petar Kuntić, koordinator

Nastup na II. europskom prvenstvu hrvatskih nacionalnih manjina nastavak je našeg projekta stvaranja jake nogometne reprezentacije Hrvata iz Vojvodine. Nakon prošlogodišnjeg osvajanja drugog mjesta na EUROPEADI 2008, natjecanju svih nacionalnih manjina Europe, treće mjesto na ovom EP-u ne predstavlja neuspjeh, osobito ukoliko se uzme okolnost kako naša momčad nije izgubila niti jedan susret. Nesretno izvođenje jedanaesteraca protiv izravnog konkurenta Austrije, na koncu je spriječilo naš nastup u finalu protiv momčadi Slovenije. Sljedeći nastup reprezentacije HNV-a bit će na EUROPEADI 2010, gdje branimo visoko drugo mjesto.

Marinko Poljaković, izbornik

Igrom svoje momčadi sam u potpunosti zadovoljan, jer su svi momci naše reprezentacije pokazali visok stupanj zalaganja i odnosa prema igri, te na terenu i izvan terena djelovali kao jedan. Nažalost, nismo uspjeli svladati Austriju u izravnom susretu u kvalifikacijskoj skupini, a nedjeljno izvođenje jedanaesteraca (bez igre) uskratilo nam je nastup u velikom finalu. Također, nedostatak nekoliko standardnih reprezentativnih prvotimaca bitno je oslabio našu momčad i s njima bismo zasigurno bili mnogo jači.

Filip Ilovac, kapetan

Prema ocjenama svih koji su gledali ovo EP prikazali smo najljepši i najkvalitetniji nogomet. Propust protiv Austrije i slabije izvođenje jedanaesteraca koštali su nas propuštene šanse da zaiigramo protiv Slovenije. Nerado ističem i činjenicu kako su neke momčadi igrale poprilično grubo protiv nas, nastojeći na taj način nadoknaditi evidentan manjak nogometne kvalitete. Cijela momčad je bila izuzetno homogena i slobodno mogu reći kako ju je krasilo najveće prijateljstvo među svim momčadima koje su igrale u Splitu.

Ivan Budinčević, tehniko

Organiziranje nastupa u Splitu, samo 12 satno putovanje i dvodnevni boravak protekli su u najboljem redu, a svi članovi naše reprezentacije su se ponašali izuzetno primjerno. Nastup naše reprezentacije pratilo je i dokumentiranje svih potrebnih administrativnih formalnosti (potvrde o nacionalnoj pripadnosti, dozvole klubova, zapisnici susreta i dr.), što je naša momčad ispoštovala prema svim traženim kriterijima.

PETAK
26.6.2009.
HRT 1

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Bolničke priče, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Crveni bljesak raketa, dokumentarni film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Prijevar, britanski film
 15.20 - Vijesti
 15.30 - Glas domovine
 15.55 - Drugo mišljenje
 16.25 - Iza ekrana
 17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.30 - Bolničke priče, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Vaš film tjedna
 22.05 - Dnevnik 3
 22.25 - Lica nacije
 23.15 - Poslovne vijesti
 23.30 - Doseji X (8), serija
 00.15 - Zvezdane staze: Voyager 1, serija
 01.50 - Priče Ruth Rendell: Gospodar vrištine, serija
 02.40 - Carstvo, serija
 03.25 - Oprah Show
 04.05 - Lijepom našom: Makarska (1/2)
 05.05 - Draga neprijateljica, telenovela
 05.50 - reprozni program

HRT 2

06.55 - Najava programa
 07.00 - Mali titani, crtana serija
 07.25 - Krava i pile, crtana serija
 07.50 - TV vrtić:
 --- - Honzik i Samuel
 --- - Potepuh
 --- - Medin dom
 08.10 - Abeceda EU: Slovo U
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - O.C. 4, serija za mlade
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Na prvi pogled, serija za mlade
 10.30 - Zafir, danski film
 11.45 - reprizni program
 12.05 - Nogometni Kup konfederacija: 1/2finale, snimka

13.45 - Garaža: Kings
 14.20 - Dokuteka - Rajko Grljić: Pohvala ženama, dokumentarni film (1971.)
 14.55 - Obični ljudi, TV serija
 15.45 - Koga briga? Mladi umjetnici
 16.20 - Dragi Johnie 1, humoristična serija
 16.40 - Prijatelj 1, humoristična serija
 17.00 - Prijatelj 1, humoristična serija
 17.25 - Carstvo, serija
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Dokumentarni film
 19.20 - Crtani film
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Lijepom našom: Makarska (1/2)
 21.10 - Vijesti na Drugom
 21.25 - Bitange i princeze 2, humoristična serija
 22.05 - Priče Ruth Rendell: Gospodar vrištine, serija
 23.00 - Buđenje mrtvih 6, mini-serija
 23.50 - Buđenje mrtvih 6, mini-serija
 00.45 - Državnik novog kova 3, humoristična serija
 01.10 - Zadar: Pikado, SP
 01.20 - Filmski maraton: Devet života, film
 02.55 - Filmski maraton: Opasnost u Rusiji, američki film
 04.25 - TV raspored

07.05 Otvori svoje srce, serija
 08.00 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 08.15 Graditelj Bob, crtana serija
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova Iova, TV igra
 10.40 Rebelde, serija
 11.40 Otvori svoje srce, serija
 12.35 IN magazin
 13.20 Inspektor Rex, serija
 14.20 Provjereno, informativni magazin
 15.20 Vatrene utrke, film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Inspektor Rex, serija
 18.25 IN magazin by Bijele udovice
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Najbolji od najboljih: Bez povratka, igrani film
 21.45 Izgubljeno blago, igrani film
 23.30 Kralj rijeke, igrani film
 01.15 Ezo TV, tarot show
 02.15 Najbolji od najboljih: Bez povratka, igrani film
 03.45 Veliko olakšanje, film
 05.15 Kraj programa

06.50 Krava i Pilić
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.35 Punom parom, kulinarski izazov
 08.05 Korak po korak, serija
 08.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 11.55 U dobru i zlu, serija
 12.25 Reba, serija
 12.50 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.25 Heroji iz strasti, dramska serija
 15.15 Magnum, akcijska serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.30 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Policajac s Beverly Hillsa, igrani film, akcijska komedija
 21.50 Ljudi u crnom, film, znanstveno-fantastični/akcijska komedija
 23.35 Vijesti
 23.50 Oh, kakve li sramote, igrani film, komedija
 01.15 Astro show, emisija

SUBOTA
27.6.2009.

06.30 - Najava programa
 06.35 - Dokumentarni film
 07.15 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Drvo za vješanje, američki film
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica, telenovela
 13.20 - Prizma, multinalacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Skica za portret: Vojo Radoičić
 14.50 - Reporter: Mladenka iz

susjedovog vrta
 16.00 - Euromagazin
 16.35 - Vijesti
 16.45 - Hrvatska kulturna baština: Industrijska arhitektura Slavonije
 17.05 - Svirci moji, glazbena emisija
 17.55 - U istom loncu, kulinarski show
 18.35 - TV Bingo Show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Mladenkin otac 2, američki film
 21.55 - Umri na drugom mjestu, američki film
 23.40 - Dnevnik 3
 00.00 - Filmski maraton: Do posljednjeg trena, američki film
 01.40 - Filmski maraton: Drvo za vješanje, američki film
 03.25 - Skica za portret
 03.35 - Garaža
 04.05 - Reporter: Mladenka iz susjedovog vrta
 05.10 - Draga neprijateljica

06.55 - Najava programa
 07.00 - Disneyjevi crtići: Legenda o Tarzanu
 07.25 - Disneyjevi crtići: 101 dalmatinac
 07.50 - Na kraju ulice
 08.15 - Danica
 08.20 - Abeceda EU: Slovo V
 08.30 - Ninin kutak
 08.40 - Dinosapiens, serija za djecu
 09.05 - Iznad crte
 09.20 - Navrh jezika
 09.30 - Kokice
 09.55 - Parlaonica
 10.55 - Briljanteen
 11.45 - Gimnazija, serija za mlade
 12.30 - Majstori svirači: Koncert u Slavenskom Brodu, 2. dio
 13.00 - Orangutanski dnevnik 2, dokumentarna serija
 13.55 - KS automagazin
 14.25 - Sportski prijenos ili snimka
 16.25 - 4 zida
 17.05 - Zbogom, ljubavi - američki film
 18.50 - U vrtu pod zvijezdama
 19.25 - Loony Tunes ponovno u akciji, američki film
 21.00 - 50 godina Večernjeg lista, prijenos
 22.25 - Boks: IBF - Svjetska titula srednja kategorija: Arthur Abraham - Mahir Oral, prijenos
 23.35 - Sportske vijesti
 23.45 - Noć u kazalištu: Ples kadeta
 00.30 - Garaža

HARRY POTTER I
KAMEN MUDRACA
(HARRY POTTER AND
PHILOSOPHERS'S STONE)
Na programu RTL-a
Ned, 28.6. u 20:00

Na osnovi prvog u nizu
popularnih dječjih roma-
na o Harryju Potteru, J.
K. Rowling, akcijski obi-

 01.00 - Zadar: Pikado, SP
 01.05 - TV raspored

06:10 Atom, crtana serija
 06:35 Superheroj Spiderman, crtana serija
 07:00 Winx, crtana serija
 07:25 Pocoyo, crtana serija
 08:05 Dora istražuje, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova Iova, TV igra
 10:40 Kralj Queensa, serija
 11:10 Čarobnice, serija
 12:10 Smallville, serija
 13:10 Izgubljeno blago, igrani film
 14:55 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 16:05 Nad Lipom 35, show
 17:10 Vijesti
 17:20 Kod Ane, kulinarski show
 18:10 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 U ime kralja, igrani film
 22:15 Kad se stranci pojave, igrani film
 00:05 Crni osvetnik, igrani film
 01:35 Partneri u akciji, igrani film
 03:10 Kralj rijeke, igrani film
 04:40 Kad se stranci pojave, igrani film
 06:15 Kraj programa

08.00 Marina, telenovela
 08.50 Krava i Pilić, crtana serija
 09.15 Ulica Sezame, crtana serija
 10.10 Ben 10, crtana serija
 10.55 Jedna od dečki,

teljski avanturistički film „Harry Potter i kamen mudraca“ donosi priču o dječaku koji na svoj jedanaesti rođendan doznaje da je siročić dvoje moćnih čarobnjaka i da posjeduje vlastite jedinstvene magične moći. Pozvan da pohađa Školu čarobnjaštva i vještičarenja „Hogwarts“, Harry se upušta u avanturu svog života. U „Hogwartsu“ pronalazi dom i obitelj koje nikada nije imao.

humoristična serija
11.25 Smrt u sumrak, dramska serija
12.20 Klinci iz pješčanika, igrani film, drama
14.05 Misija bez dozvole, igrani film, pustolovni/obiteljski
15.45 Seljačine s Beverly Hillsa, igrani film, obiteljska komedija
17.25 Zvijezde Ekstra, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Eksploziv, magazin
20.00 Patriot, igrani film, povijesna ratna drama
22.45 Wild Bill, igrani film, western
00.25 Oh, kakve li sramote, igrani film, komedija

**NEDJELJA
28.6.2009.**

HRT 1
06.00 - Najava programa
06.05 - Svirci moji, glazbena emisija
06.50 - Glas domovine
07.15 - Euromagazin
08.00 - Vijesti
08.10 - Anton Brückner: Osmi simfonija - Simfonijski orkestar HRT-a i Nikša Bareza
09.10 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.20 - P.D.James: Prekritje joj lice, mini-serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Dokumentarni film
16.55 - Faka poput Mikea, američki film

18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.10 - Stipe u gostima 2, TV serija
21.50 - Melodije Istre i Kvarnera, prijenos
23.35 - Paralele
00.10 - Dnevnik 3
00.20 - Vijesti iz kulture
00.30 - Melodije Istre i Kvarnera - proglašenje pobjednika
00.50 - Susret u Las Vegasu, američki film
02.40 - Fotografija u Hrvatskoj
02.50 - Paralele
03.20 - Anton Brückner: Osmi simfonija - Simfonijski orkestar HRT-a i Nikša Bareza
04.20 - Opera box
04.50 - Plodovi zemlje
05.40 - Split: More

07.00 - TV vodič
07.35 - Najava programa
07.40 - Dexterov laboratorij
08.05 - Lockie Leonard, serija za djecu
08.30 - Ja - McDull, honkonški animirani film
09.50 - Nora Fora, TV igra za djecu
10.40 - Biblija
10.50 - Portret mjesta i crkve
11.00 - Rovinj: Misa, prijenos
12.10 - Tree Hill 5, serija za mlade
13.00 - Ciklus filmske klasike: Susret u Las Vegasu, američki film
14.55 - Nogometni Kup konfederacija: utakmica za 3. mjesto, prijenos
16.50 - Zadar: Pikado, SP - reportaža
17.05 - sportski program
18.55 - U vrtu pod zvijezdama
19.30 - Garaža
20.05 - Nogometni Kup konfederacija - finale, emisija
20.25 - Nogometni Kup konfederacija: finale, prijenos
22.20 - Nogometni Kup konfederacija - finale, emisija
22.40 - Sportske vijesti
22.50 - Conan Barbarin, američki film
00.55 - Bez entuzijazma, molim 6 - serija

07.25 Atom, crtana serija
07.50 Superheroj Spiderman, crtana serija
08.15 Winx, crtana serija
08.40 Pocoyo, crtana serija
09.00 Dora istražuje, crtana serija
09.25 Lude 70-e, serija
10.25 Automotiv, auto-moto magazin
10.55 Novac, business magazin
11.25 Lost, serija
13.25 Crni osvetnik, igrani film
15.00 U ime kralja, igrani film
17.15 Vijesti
17.25 Pazi, zid!, game show
18.10 Lud, zbunjen, normalan, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad Lipom 35, show
21.00 Babe: prašćić u gradu, igrani film
22.45 Red Carpet, showbiz magazin
00.15 Televizijska posla, serija
00.45 Ubojica u blizini, film
02.25 Otkočena obitelj, film
04.10 Red Carpet, showbiz magazin
05.30 Kraj programa

07.10 Skrivene poruke, humoristična serija
07.35 Krava i Pilić, crtana serija
08.00 Ulica Sezame, crtana serija
08.55 Ben 10, crtana serija
09.20 Jedna od dečki, humoristična serija
09.50 Smrt u sumrak, dramska serija
10.45 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
12.00 Mjenjačnica, zabavna emisija
12.55 Daleko od kuće, film, pustolovni/obiteljski
14.15 Patriot, igrani film, povijesna ratna drama
17.05 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
17.40 Eksploziv, magazin
18.30 Vijesti
19.05 Nadreality, zabavna emisija (dvije epizode)
20.00 Harry Potter i Kamen mudraca, igrani film, akcijski/obiteljski/avanturistički
22.35 CSI: Miami, serija
23.30 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
29.6.2009.**

06.10 - Najava programa
06.15 - Drugo mišljenje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Bolničke priče, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Arhitektura i dizajn žene i muškarca, dokumentarni film
11.05 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.35 - Draga neprijateljica
13.25 - Mladi magičar, kanadsko-poljski film
15.05 - Skica za portret: Josip Butković
15.20 - Vijesti
15.35 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
16.25 - Direkt
17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.05 - Hrvatska uživo
18.30 - Bolničke priče, telenovela
19.30 - Dnevnik
20.10 - Latinica: Kruh sa sedam kora: Život pomoraca
21.50 - Potrošački kod
22.25 - Otvoreno
23.30 - Dnevnik 3
23.45 - Poslovne vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Dosjei X (8), serija
00.45 - Zvezdane staze: Voyager 1, serija
01.30 - Carstvo, serija
02.15 - reprizni program
03.05 - Potrošački kod
03.35 - Latinica: Kruh sa sedam kora: Život pomoraca
05.05 - Draga neprijateljica

06.55 - Najava programa
07.00 - Mali titani, crtana serija
07.25 - Krava i pile, crtana serija
07.50 - TV vrtić:
--- - Život u obitelji vodenkonja: Sjeverni pol
--- - Medin dom
--- - Pingu
08.10 - Abeceda EU: Slovo z
08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
08.45 - O.C. 4, serija za mlade
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Na prvi pogled, serija za mlade
10.25 - Antologija hrvatskoga glumišta - E.Ionesco: Čelava pjevačica (1984.)
11.25 - Vip Music Club LP
13.25 - Nogometni Kup konfederacija: finale, snimka

15.00 - Obični ljudi, TV serija
15.50 - Glazbeceda
16.00 - Brlog
16.20 - Dragi Johnie 1, humoristična serija
16.40 - Prijatelji 1, humoristična serija
17.00 - Prijatelji 1, humoristična serija
17.25 - Carstvo, serija
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - Na rubu znanosti: Čudno 4
19.20 - Crtani film
19.30 - VIP Music Club
20.05 - Skejteri, američki film
21.50 - Vijesti na Drugom
22.10 - Otporan na metke, američki film
23.50 - Vrijeme je za jazz: Big Band HRT-a, Nove skladbe hrvatskih autora (2.dio)
00.45 - Na rubu znanosti: Čudno 4
01.25 - TV raspored

07.05 Otvori svoje srce, serija
08.00 Fifi i cvjetno društvo
08.15 Graditelj Bob
08.30 Ezo TV, tarot show
09.30 Nova lova, TV igra
10.45 Rebelde, serija
11.45 Otvori svoje srce, serija
12.45 IN magazin by Bijele udovice
13.30 Inspektor Rex, serija
14.30 Heroji, serija
15.30 Babe: Prašćić u gradu, igrani film
17.15 Vijesti Nove TV
17.30 Inspektor Rex, serija
18.30 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Lud, zbunjen, normalan
21.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
22.10 Privatna praksa, serija
23.10 Vijesti
23.25 Heroji, serija
00.25 Seinfeld, serija
00.55 Život na sjeveru, serija
01.50 Ezo TV, tarot show
02.50 U ime pravde, film
04.40 Seinfeld, serija
05.05 Život na sjeveru, serija
05.50 IN Magazin
06.25 Rebelde, serija
07.00 Kraj programa

06.25 Krava i Pilić
06.50 SpužvaBob Skockani
07.10 Punom parom, kulinarski izazov
07.40 Korak po korak, serija
08.10 Pod istim krovom, humoristična serija
08.55 Astro show, emisija

11.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 11.30 U dobru i zlu, serija
 12.00 Reba, serija
 12.25 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.25 Heroji iz strasti, serija
 15.15 Magnum, akcijska serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.30 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Potraga, film, triler
 21.45 Brzina okidača, film
 23.25 Vijesti
 23.35 Kunolovac, kviz
 01.35 CSI: Miami, kriminalistička serija
 02.25 Astro show, emisija

**UTORAK
30.6.2009.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Bolničke priče, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Otkrivanje Marsa, dokumentarni film
 11.05 - Velike filmske ljepotice: Marie-Christine Barraud, dokumentarna serija
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Povratak bandita, američki film
 14.50 - Dokumentarni film
 15.20 - Vijesti
 15.35 - Među nama
 16.25 - O bakinu, galjardu, boškarinu - emisija pučke i predajne kulture
 17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.30 - Bolničke priče
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Neobično oružje: Saveznici, dokumentarni film
 21.35 - Poslovni klub
 22.10 - Otvoreno
 23.15 - Dnevnik 3
 23.30 - Poslovne vijesti
 23.45 - Dosjei X (8), serija

00.30 - Zvezdane staze: Voyager 1, serija
 01.15 - Lopov, serija
 02.00 - Lopov, serija
 02.45 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
 03.05 - Carstvo, serija
 03.50 - Skica za portret
 04.05 - Globalno sijelo
 04.35 - Poslovni klub
 05.05 - Draga neprijateljica

06.55 - Najava programa
 07.00 - Mali titani
 07.25 - Krava i pile
 07.50 - TV vrtić:
 --- Danica: Danica i mišić
 --- Potepuh
 --- Pingu
 --- Profesor Baltazar: Problem nespretnosti
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - O.C. 4, serija za mlade
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Na prvi pogled, serija
 10.25 - Antologija hrvatskoga glumišta - E.Ionesco: Lekcija (1984.)

11.25 - Najekstremniji primat, kanadski film
 12.55 - Paralele
 13.25 - Potrošački kod
 13.55 - Lijepom našom: Makarska (1/2)
 15.00 - Obični ljudi, TV serija
 15.50 - Navrh jezika
 16.00 - Iznad crte: Medalje
 16.20 - Dragi Johnie 1, serija
 16.40 - Prijatelji 1, serija
 17.00 - Prijatelji 2, serija
 17.25 - Carstvo, serija
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Drugi format
 19.20 - Crtani film
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Holding, TV serija
 20.55 - Vijesti na Drugom
 21.10 - Otvaranje Riječkih ljetnih noći
 22.10 - Lopov, serija
 23.00 - Lopov, serija
 23.50 - Zovem se Earl 3, serija
 00.15 - Ciklus europskog filma: Zaljubljeni, francuski film
 01.45 - TV raspored

07:05 Otvori svoje srce, serija
 08:00 Fifi i cvjetno društvo
 08:15 Graditelj Bob
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:50 Rebelde, serija
 11:50 Otvori svoje srce, serija
 12:50 IN magazin
 13:35 Inspektor Rex, serija
 14:35 Heroji, serija

15:35 Anthony Zimmer, film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Inspektor Rex, serija
 18:30 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Lud, zbunjen, normalan
 21:00 Pazi, zidi!, game show
 21:45 Zapleši sa mnom, film
 23:55 Vijesti
 00:10 Heroji, serija
 01:10 Seinfeld, serija
 01:40 Život na sjeveru, serija
 02:35 Ezo TV, tarot show
 03:35 Više od igre, igrani film
 05:10 Seinfeld, serija
 05:35 Život na sjeveru, serija
 06:20 IN magazin
 06:45 Rebelde, serija
 07:00 Kraj programa

06.50 Krava i Pilić
 07.10 Transformeri
 07.35 Punom parom, kulinarski izazov
 08.05 Korak po korak, serija
 08.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 11.55 U dobru i zlu, serija
 12.25 Reba, serija
 12.50 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.25 Heroji iz strasti, serija
 15.15 Magnum, akcijska serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.35 Pod istim krovom, serija
 17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.30 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
 21.15 Krokodil Dundee, igrani film, avanturistički
 23.00 Zaboravljeni slučaj, serija
 23.55 Vijesti
 00.10 Kunolovac, kviz
 02.10 Potraga, film, triler
 03.45 Astro show, emisija

**SRIJEDA
1.7.2009.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti

07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Bolničke priče, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Oluja nad olujama, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Sjene prošlosti, film
 14.55 - Hrvatska kulturna baština
 15.20 - Vijesti
 15.35 - Riječ i život, religijski program
 16.25 - Eko zona
 17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.25 - Bolničke priče
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Luda kuća 4, TV serija
 20.50 - Antički Rim: Uspon i pad jednog Carstva - Revolucija, dokumentarna serija
 21.45 - Proces
 22.20 - Otvoreno
 23.30 - Dnevnik 3
 23.45 - Poslovne vijesti
 00.00 - Dosjei X (8), serija
 00.45 - Zvezdane staze: Voyager 1., serija
 01.30 - Divlji u srcu 1, serija
 02.15 - Zakon i red: Zločinačke nakane 2, serija
 03.00 - Oprah Show
 03.45 - Antički Rim: Uspon i pad jednog Carstva - Revolucija, dokumentarna serija
 04.35 - Proces
 05.05 - Draga neprijateljica

06.55 - Najava programa
 07.00 - Mali titani
 07.25 - Krava i pile
 07.50 - TV vrtić:
 --- Ninin kutak: Čovječe, ne ljuti se
 --- Braća koale: Grgi se klima zub
 --- Mali crveni traktor: Brana
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - O.C. 4, serija za mlade
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.35 - Poslovni klub
 14.10 - Svirci moji, glazbena emisija
 15.00 - Obični ljudi, TV serija
 15.50 - Kokice
 16.20 - Dragi Johnie, serija
 16.40 - Prijatelji 2, humoristična serija
 17.00 - Prijatelji 2, humoristična serija

17.25 - Divlji u srcu 1, serija
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - e-Hrvatska
 19.00 - Znanstvene vijesti
 19.15 - Crtani film
 19.25 - VIP Music Club
 20.00 - Strani igrani film
 21.30 - Koncert "Ti si ti si ti" - Revijijski orkestar HRT-a i Ana Rucner
 23.05 - Vijesti na Drugom
 23.25 - Zakon i red: Zločinačke nakane 2, serija
 00.15 - e-Hrvatska
 00.40 - TV raspored

07:05 Otvori svoje srce, serija
 08:00 Fifi i cvjetno društvo
 08:15 Graditelj Bob
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:15 Rebelde, serija
 11:15 Otvori svoje srce, serija
 12:15 IN magazin
 13:00 Inspektor Rex, serija
 14:00 Heroji, serija
 15:00 Zapleši sa mnom, igrani film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Inspektor Rex, serija
 18:30 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Navy CIS, serija
 21:00 Zakon brojeva, serija
 22:00 Vatrene ulice, igrani film
 23:45 Vijesti
 00:00 Heroji, serija
 01:00 Seinfeld, serija
 01:30 Život na sjeveru, serija
 02:25 Ezo TV, TV igra
 03:25 Vatrene ulice, igrani film
 04:55 Seinfeld, serija
 05:20 Život na sjeveru, serija
 06:05 IN magazin
 06:40 Rebelde, serija
 07:00 Kraj programa

06.50 Krava i Pilić, crtana serija
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.35 Punom parom, kulinarski izazov
 08.05 Korak po korak, humoristična serija
 08.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 11.55 U dobru i zlu, humoristična serija
 12.25 Reba, serija
 12.50 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela

- 14.25 Heroji iz strasti, dramska serija
 15.15 Magnum, akcijska serija
 16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.30 U dobru i zlu, humoristična serija
 18.00 Reba, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 CSI: New York, kriminalistička serija
 21.00 Mentalist, kriminalistička serija
 21.55 11. sat, serija
 22.50 Skrivena meta, kriminalistička serija
 23.45 Vijesti
 23.55 Krokodil Dundee, igrani film, avanturistički
 01.35 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 02.20 Astro show, emisija
- ČETVRTAK
2.7.2009.**
- HRT 1**
- 05.50 - Najava programa
 05.55 - Riječ i život, religijski program
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 09.05 - Draga neprijateljica
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Oluja nad olujama, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Ciklus filmova Alfreda Hitchcocka: Sumnja, američki film
 15.00 - Skica za portret: Marko Kern
 15.20 - Vijesti
 15.35 - Trenutak spoznaje
 16.25 - Štorija o KPK, dokumentarni film
 17.00 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.30 - Bolničke priče, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.10 - Dossier.hr
 22.00 - Pola ure kulture
 22.35 - Otvoreno
 23.25 - Dnevnik 3
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.55 - Dosjei X (8.), serija
 00.40 - Zvezdane staze: Voyager 1., serija
 01.25 - Divlji u srcu 1, serija
 02.10 - Oprah Show
 02.55 - Skica za portret
 03.10 - Vrijeme za knjigu
 03.50 - Pola ure kulture
 04.20 - Dossier.hr
 05.05 - Draga neprijateljica

- 06.55 - Najava programa
 07.00 - Mali titani, crtana serija
 07.25 - Krava i pile, crtana serija
 07.50 - TV vrtić:
 --- Danica i zmaj
 --- Profesor Baltazar: Ulični svirači
 --- Cipelice lualice: U parku
 --- Moj mali poni: Velika nevolja s dugom
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - O.C. 4, serija za mlade
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.50 - Eko zona
 14.20 - Slikovnica
 14.55 - Obični ljudi, TV serija
 15.45 - Koga briga?
 16.20 - Dragi John, humoristična serija
 16.40 - Prijatelji 2, serija
 17.00 - Prijatelji 2, humoristična serija
 17.25 - Divlji u srcu 1, serija
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Vrijeme za knjigu
 19.20 - Crtani film
 19.25 - VIP Music Club
 20.00 - More endema, dokumentarni film
 20.55 - Vijesti na Drugom
 21.15 - Festival zabavne glazbe - Split 2009. 1. polufinalna večer

- 23.00 - Vip Music Club
 01.00 - TV raspored

- 07:05 Otvori svoje srce, serija
 08:00 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 08:15 Graditelj Bob, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:50 Rebelde, serija
 11:50 Otvori svoje srce, serija
 12:50 IN magazin
 13:35 Inspektor Rex, serija
 14:35 Heroji, serija
 15:35 Skandal, igrani film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Inspektor Rex, serija
 18:30 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Navy CIS, serija
 21:00 Zakon brojeva, serija
 22:00 Nepobjedivi, igrani film
 23:40 Vijesti
 23:55 Heroji, serija
 00:55 Seinfeld, serija
 01:25 Život na sjeveru, serija
 02:20 Ezo TV, tarot show
 03:20 Nepobjedivi, igrani film
 04:45 Seinfeld, serija
 05:10 Život na sjeveru, serija
 05:55 IN magazin
 06:30 Rebelde, serija
 07:00 Kraj programa

- 06.50 Krava i Pilić,
 07.10 Transformeri

- 07.35 Punom parom, kulinarski izazov
 08.05 Korak po korak, humoristična serija
 08.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 11.55 U dobru i zlu, serija
 12.25 Reba, serija
 12.50 Ekkluziv, magazin
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.25 Heroji iz strasti, dramska serija
 15.15 Magnum, akcijska serija
 16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.30 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.00 Uvod u anatomiju, dramska serija
 21.50 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
 23.35 Vijesti
 23.45 CSI: New York, serija
 00.35 Mentalist, serija
 01.20 11. sat, serija
 02.05 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

»Kronika tjedna« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »Kronika tjedna«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Kronici« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Francisković • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kyiskoteka.hr

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
PRIDRUG RIZIČNI	RUSKI NAGIBAN	KRNUČ- NACI DA BLICE	KONU ZEMU	LATINSKI DRUGO JA	NOVIČKA	USLOJIT KARLOVA CIV SERVIS	PERALI POZIVATI BLONDIŠKI SAHIST KOSAR	PUEVALU TRALO SE DEKAD	PARAN FARM	C. T	IRISH COFFEY PO NERAN	ZARAD- NATI TURU	
RUSA SOPILJA DICA													
CHIFFIN BORANIK U DAKNA TRISKOM STANU					FRANŠ- TINE MOJE NAGA ELA DOKAŠKA								
ISTRIJATI						TRICLOŠ- KI MARTIA SPORTSKI OPREMA				"SPICHLI" COPRIS TČNA PISMA			
ČLAN DVADECI SOCIU								PRICALLI JANI DICI SOPILJA LUTRA U IZ DICI					
SATVA DARU							ROMAN ELEMENT KASTATRI ELIJAC MINCO						
PRVO SLOVO ABECDE		POSTALA POŠTICA DREDA RIZIČKA KODNOMIA							ODNANAN JOKUJE NOM IGO COMELA				
LAKA NEDAVATA TRAVNA				DAROST								ZUPIN LAKTIVA LITKA	
IRIDILAV COMELA				OSRILIN LUČIN KADIVIK EX VIKAS- CA TIRAN						VLATRO MARIČKAC NARODU BARTIO			
PRIPREDILA REDACIJA EMIGRATSKOG TJEDNIKA "KIVINKOTIRAN"	SIRIJA RIT OVLJECA STILUČI				RANCO STARI ADRIANA MOGA		PRIPRO "SCIENCE ACTION EPICOMIA- NOM"						
SPRINKA						PRITOK DNE ME DRAVO DILEČANI BUDUJI					NUMAČKA DOVAJE IZ MOJE		
ČMA			PRERAZ ZEMLINE PORU KONCE KRODO						EMALJA ABECIDA	AKTI DOKA			
PRADILUŠ		LEGENDAR NA TAL- VASKICA PLAČNI DIO RILJE											
KITON TURI				DOHROJE KRAČENA ELIATM PAL ZEMALJEKI			TRICOMAN OLJA ALCA ALCA			DUNGO DORE ZEMLINJA JUTVA			
GRANA NEDAVNKE								ARILAN COMELA MOKA BROJ TAKA				MAŠ LARIN MARIJA	
PLUB DEBNA					DAO GLAVE BEZ KONE SPRIGNE VITKUE					BOVILJA VIRAN ZILIC			
AUDICI						KRISTURAN CURNIC ILI BOPIS NANCIC "KARAT"							
JEDNO KOJIMA SE DOVORI UTRANU													

RJEŠENJE KRIŽALJKE